Îndată ce am intrat în Curtea Bisericii, să ne pătrundem ființa noastră de fiorii plăcuți și binefăcători ai cugetărilor religioase și ai sfințeniei Dumnezeiești. Trecând pragul bisericii: Toată grija cea lumească să o lepădăm. Să cugetăm serios, că am intrat în cer, în Casa lui Dumnezeu, unde toate câte sunt și se fac după sfânta rânduială: Grăiesc slava lui Dumnezeu (Ps. 28, 9).

Nimenea să nu intre tropăind în Casa lui Dumnezeu, să nu vorbească și cu atât mai mult să nu râdă, să nu facă felurite semne sau neorânduieli, care tulbură pacea Bisericii și rupe firul rugăciunilor credincioșilor, care se roagă sau ascultă. Acei ce fac aceste neorânduieli cad sub blestem greu, sub afurisenie (Vezi can. 9 Sf. Apostoli și can. 70 Sin. VI ec. cu tâlcul și subînsemnările lor).

Fiule - zice Dumnezeiasca Scriptură - păzește-ți piciorul când intri în Casa lui Dumnezeu. Apropie-te mai bine să asculți (slujbele Dumnezeiești) decât să aduci jertfa nebunilor (tropăială, vorbărie, râsuri umflate, bombări de trufie diavolească, semne nepermise și felurite neorânduieli), căci ei nu știu că fac rău cu acestea. Nu te grăbi a-ți deschide gura ta și să nu-ți rostească inima cuvinte pripite (cereri și rugăciuni fără de duh creștinesc) (Ioan. 4, 23-24; Mt. 15, 8; 6, 7; Is. 29, 13; Iez. 3, 31), înaintea lui Dumnezeu, căci Dumnezeu este în cer și tu pe pământ, de aceea să nu spui vorbe multe (lipsite de atenție și duh). Nu lăsa gura să te bage în păcat... ca să nu Se mânie Dumnezeu din pricina cuvintelor tale și să nimicească lucrul mâinilor tale (Eccl. 5, 1-2, 6).

AUTORUL

CUM SĂ NE PURTĂM ÎN SF. BISERICĂ

de Protos. Nicodim Măndiță

CUM SĂ NE PURTĂM ÎN SF. BISERICĂ

de Protos. Nicodim Măndiță

BUDEANU DANIEL

Protos. NICODIM MĂNDIȚĂ

CUM SĂ NE PURTĂM ÎN SF. BISERICĂ

SFĂTUIRI PENTRU PREGĂTIREA, MERGEREA ȘI STAREA ÎN SFÂNTA BISERICĂ ORTODOXĂ

Se tipărește cu binecuvântarea
Prea Sfințitul Părinte **GALACTION**
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

EDITURA CARTEA ORTODOXĂ - ALEXANDRIA
&
Editura AGAPIS - București
2005

©Copyright și difuzare:
Editura AGAPIS-București
Str. Mențiunii nr. 7, Sector 2
Oficiul poștal 11, Cod 022654
Tel. 021 2410673

ISBN 973 - 7957 - 55 - 5
ISBN 973 - 8440 - 15 - 7

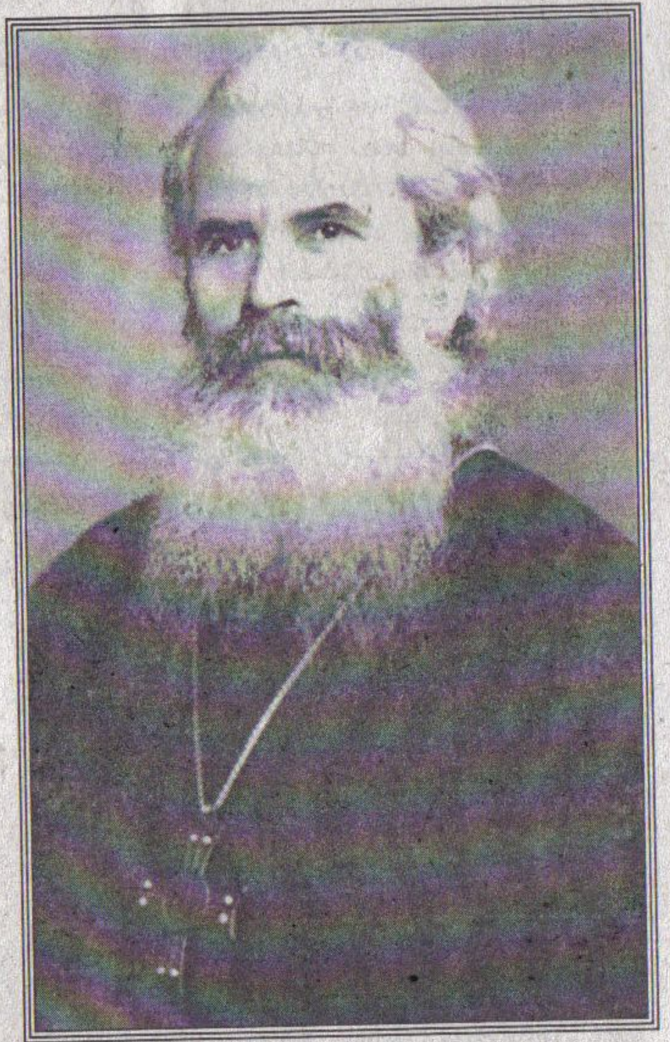
Sfântul Apostol Pavel ne arată limpede că nu putem primi cununa mântuirii din dreapta Mântuitorului nostru Iisus Hristos dacă nu vom duce lupta duhovnicească după legile dumnezeiești (2 Timotei 2,5).

În cartea de față, Părintele Nicodim Mândiță a înmănunchiat unele din aceste legi pentru ca ele să fie cunoscute de noi și, cunoscându-le, să le și respectăm. Așa încât și noi să putem rosti împreună cu același Sfânt Apostol, că: alergăm, nu ca și cum nu am ști; și dăm război, nu ca și când am bate văzduhul (1 Corinteni 9,26), ci având ochii ațintiți la începătorul și plinitorul credinței, Hristos (Evrei 12,2).

Fie ca această carte să călăuzească pe cât mai mulți la mântuire prin îndrumarea lor pe drumul sfințeniei.

Binecuvântarea Domnului peste toți, cu al Său har și cu a Sa iubire de oameni!

† Galaction
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

Îndată ce am intrat în Curtea Bisericii, să ne pătrundem ființa noastră de fiorii plăcuți și binefăcători ai cugetărilor religioase și ai sfințeniei Dumnezeiești. Trecând pragul bisericii: „Toată grija cea lumească să o lepădăm". Să cugetăm serios, că am intrat în cer, în Casa lui Dumnezeu, unde toate câte sunt și se fac după sfânta rânduială: „Grăiesc slava lui Dumnezeu" (Ps. 28, 9).

PRECUVÂNTARE

Este știut, că lumina Dumnezeieștilor învățături ale Domnului nostru Iisus Hristos, s-a răspândit și conservat în lume și prin primirea serviciului divin, însuflețit prin credința vie, nădejdea neclintită și dragostea înflăcărată, alimentate de vrednicia preotească. Strălucirea slujbelor Dumnezeiești, întraripează și înaltă tainic gândurile oamenilor, pe care apoi le înlănțuiește și edifică în adunarea drept-credincioșilor creștini. Fiecare binecredincios creștin în timpul acestor slujbe Dumnezeiești, simte în inima sa o bucurie cerească. Sufletul creștinesc înaripat de dragostea sfântă, suie în zbor cu o mare repeziciune treptele cerurilor, pentru a ajunge acolo grăbit și a se uni cu Ziditorul său; încât, adeseori nici omul nu-și poate explica în sine, cauza transformării, care se produce în ființa sa. Fiori mistici foarte plăcuți și binefăcători, străbat organismul creștinului evlavios, care ascultă cu atenție și dragoste slujbele Dumnezeiești și îi înviorează sufletul călător spre cerurile înalte ale cugetărilor sfinte.

Mișcările sfințiților liturghisitori și slujitori ai Altarului, cu tactul orânduit, purtarea obiectelor sfinte după cuvenita rânduială în Biserica lui Dumnezeu, starea cuviincioasă și liniștea exemplară a tuturor credincioșilor la slujbele sfinte, predispune pe fiecare credincios creștin, să se prosterne cu adâncă evlavie și dragoste sufletească înaintea atotputernicului Dumnezeu.

Slujbele Dumnezeiești sunt o manifestare publică a credinței interne prin acte și ceremonii sfinte. Aceste servicii ale cultului divin, care se fac în Sf. Biserici, formează glorificarea Dumnezeirii și înălțarea spiritului adunării credincioșilor. Ele se numesc slujbe generale, fiindcă se fac pentru întreaga creștinătate. Slujbele particulare sunt acelea care se fac pentru folosul și

trebuințele unora din oameni, de pildă: Agheasmă, Sf. Maslu, Acatiste, Paraclise, Molitfele Sf. Marelui Vasile, ș.a. sfințirea fântânilor, caselor, etc. După aceasta urmează rugăciunile care se fac de credincioși, unul s-au mai mulți, în casele lor: dimineața, seara, peste zi, de pildă: Rugăciunile dimineții, rugăciunile serii, rugăciunile meselor, cele șapte Laude, Acatiste, Paraclise, Psalmi și alte rugăciuni particulare pentru feluritele lor trebuințe.

În cultul slujbelor religioase ale ortodoxiei avem patru forme: înveșmântarea, simbolizarea, actul și graiul. Fiecăre din aceste patru forme își are însemnătatea ei prin care ne grăiește tainic să ne lepădăm de omul cel vechi (păcătos) și să ne îmbrăcăm în omul cel nou, în Iisus Hristos. În toate slujbele Dumnezeiești trebuie întruchipate neapărat următoarele calități: duh bisericesc, semnificație clară, lege firească, frumusețe liturgică, adevăr dogmatic, stabilitate și unitate. Scopul cuvântului divin este întreit: adorarea lui Dumnezeu, sfințirea oamenilor și creaturilor, și ajutorul răspândirii credinței în Dumnezeu.

Credincioșii creștini își manifestă evlavia lor prin următoarele semne exterioare: descoperirea capului; iar partea femeiască prin acoperirea capului, îndreptarea cu fețele către răsărit, ascultarea în liniște, cu sfințenie, a slujbelor Dumnezeiești, facerea semnului Sf. Cruci drept pe fețele lor, păstrarea bunei-cuviințe, plecarea capetelor, închinăciuni, prosternarea cu fețele la pământ, etc. după rânduielile Bisericești. Aceste manifestări trebuie să se facă cu toată atenția și sfințenia cuvenită, așa cum se cade a sta în Casa lui Dumnezeu. Trebuie a ne învăță mai dinainte pentru a ști, când trebuie a sta drepți în Sf. Biserică, când trebuie a ne pleca capetele în semn de umilință, când să îngenunchem și când să ne prosternăm cu fața la pământ.

Toți creștinii sunt datori a veni în Casa lui Dumnezeu spălați bine, pieptănați, curățiți, cu haine curate, fie chiar și cârpite [1]. Cei săraci care n-au încălțăminte sunt datori a veni la Sfânta

[1] 2 Împ. 16, 2

Biserică chiar și desculți. Dumnezeu nu caută la haine; ci la inima creștinilor care se roagă în Casa Sa. „Fericiți cei cu inima curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu" [1].

Îndată ce am intrat în Curtea Bisericii, să ne pătrundem ființa noastră de fiorii plăcuți și binefăcători ai cugetărilor religioase și ai sfințeniei Dumnezeiești. Trecând pragul bisericii: „Toată grija cea lumească să o lepădăm". Să cugetăm serios, că am intrat în cer, în Casa lui Dumnezeu, unde toate câte sunt și se fac după sfânta rânduială: „Grăiesc slava lui Dumnezeu" [2].

Nimenea să nu intre tropăind în Casa lui Dumnezeu, să nu vorbească și cu atât mai mult să nu râdă, să nu facă felurite semne sau neorânduieli, care tulbură pacea Bisericii și rupe firul rugăciunilor credincioșilor, care se roagă sau ascultă. Acei ce fac aceste neorânduieli cad sub blestem greu, sub afurisenie [3].

„Fiule - zice Dumnezeiasca Scriptură - păzește-ți piciorul când intri în Casa lui Dumnezeu. Apropie-te mai bine să asculți (slujbele Dumnezeiești) decât să aduci jertfa nebunilor (tropăială, vorbărie, râsuri umflate, bombări de trufie diavolească, semne nepermise și felurite neorânduieli), căci ei nu știu că fac rău cu acestea. Nu te grăbi a-ți deschide gura ta și să nu-ți rostească inima cuvinte pripite (cereri și rugăciuni fără de duh creștinesc) [4], înaintea lui Dumnezeu, căci Dumnezeu este în cer și tu pe pământ, de aceea să nu spui vorbe multe (lipsite de atenție și duh). Nu lăsa gura să te bage în păcat... ca să nu Se mânie Dumnezeu din pricina cuvintelor tale și să nimicească lucrul mâinilor tale" [5].

Biserica e locaș sfânt, Casa lui Dumnezeu, baie pentru curățirea sufletelor de negreala păcatelor, locul destinat unde putem să grăim și să ne rugăm lui Dumnezeu, mai mult și mai bine decât în oricare alt loc. Să nu uităm că ceea ce ni-i îngăduit a grăi și face în casele noastre particulare, nu ne este îngăduit a

[1] Mt. 5, 8; comp. Ps. 15, 16-2; 24, 25-4; 50, 51-10, 12; Efs. 2, 10; Evr. 12, 21; 1 Cor. 13, 12; 1 Ioan. 3, 2-3. [2] Ps. 28, 9. [3] Vezi can. 9 Sf. Apostoli și can. 70 Sin. VI ec. cu tâlcul și subînsemn. lor. [4] Ioan. 4, 23-24; Mt. 15, 8; 6, 7; Is. 29, 13; Iez. 3, 31. [5] Eccl. 5, 1-2, 6.

grăi și a face și aici, în Casa lui Dumnezeu, unde sfințiții liturghisitori și slujitori săvârșesc sfintele slujbe și Dumnezeiasca Liturghie, cu marile lor însemnătăți și sfințenii, de care și Îngerii din ceruri se cutremură când stau și le privesc.

Față de Biserica lui Dumnezeu și slujbele ei sfinte să arătăm dragoste înflăcărată. „Râvna Casei Tale m-a mâncat pe mine" [1]*. Să nu lăsăm a ne îmbăta de dulcețile veacului acestuia înșelător. Să părăsim calea pierzării, locașurile și cuiburile păcatelor. Să punem mai mult preț pe cele veșnice, decât pe cele vremelnice, căci viața noastră trece repede, ca visul celui ce se deșteaptă dimineața. Fericiți sunt toți creștinii care urmează sfaturile Sf. Biserici și umblă în căile Domnului Dumnezeu* [2]*. Vai și amar de aceia care umblă în căile cârciumelor, cuiburilor de păcate și blestemății, căci iată, Judecătorul stă lângă uși* [3]*.*

„Binecuvântarea Domnului, peste toți cei ce vor umbla după dreptarul acesta (al ortodoxiei) și peste tot Ierusalimul (Creștinismul) lui Dumnezeu, să fie pacea și îndurarea Lui. Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu noi cu toți fraților. Amin" [4]*.*

Cel mai mic între Ierei Monahi
NICODIM MĂNDIȚĂ
Protosinghel

[1] Ps. 68, 1-21; Ioan 2, 17. [2] Ps. 1. [3] Iac. 5, 8-9. [4] Gal. 6, 16; 2 Cor. 13, 14.

BISERICA ARE ANUMITE FORME ALE CERULUI ȘI TOATE CÂTE SUNT ÎN CERURI

Oricând intrăm în Biserica Domnului Dumnezeu, să ne pătrundem de fiorii evlaviei duhovnicești, să ne socotim bine că am intrat în cer, fiindcă Biserica are închipuirea cerului.

Tinda sau pridvorul Bisericii închipuie pământul.

Pronaosul în care stau monahiile și toată partea femeiască, închipuie Raiul pământesc. În pronaosul unor Biserici e zugrăvită crearea lumii, Adam și Eva în Rai, greșeala și izgonirea lor, ca simbolizare a ideii, că urmașii lui Adam, scoși din Rai, află în Biserica Domnului Hristos, Raiul pierdut. Aceasta ne îndeamnă pe toți, când intrăm în Biserică: „Toată grija cea lumească să o lepădăm", să ne închinăm lui Dumnezeu în duh și adevăr, să ascultăm slujbele și Cuvântul lui Dumnezeu cu atenție și adâncă evlavie, pentru a ne folosi vremelnic și veșnic.

Naosul are preînchipuirea cerului în care locuiesc Îngerii și Sfinții care preamăresc pururea pe Dumnezeu. „Am văzut – zice Sf. Ap. și Ev. Ioan – și am auzit o mulțime mare de Îngeri împrejurul Tronului, a vietăților și a bătrânilor. Numărul lor era miriade de miriade și mii de mii. Aceștia ziceau cu glas mare: „Vrednic este Mielul Cel junghiat să primească : puterea, bogăția, înțelepciunea, tăria, cinstea, slava și binecuvântarea". Atunci toată făptura care se află în cer și pe pământ, sub pământ și în mare, toate câte se află în acestea,

le-am auzit zicând: „A Celui ce șade pe tron și a Mielului să fie binecuvântarea, cinstea, slava și stăpânirea în vecii vecilor“ [1].

Altarul sau Sfânta Sfintelor, preînchipuie cerul cerurilor, unde tronează Dumnezeu pe Tron de Heruvimi și Serafimi [2] proslăvit de Serafimi [3].

Biserica materială împărțită în trei, preînchipuie pe Dumnezeu: „Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, Treimea cea de o Ființă și nedespărțită; preînchipuie toată lumea sau întreg universul, în care Dumnezeu este pretutindenea și peste toate. Așijderea și: omul, Sufletul și trupul lui [4].

Voiți a vă încredința că Biserica este cer? Ia socotiți-vă ce este acolo așa de minunat care face ca cerul să fie cer? Ne răspundeți că sunt cinci și anume:

1) Firea de față a lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt.

2) Firea nestricăciosului și Proslăvitului Trup omenesc a lui Hristos Dumnezeu-Omul.

3) Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria cu Trupul ei proslăvit, glorificat.

4) Îngerii: trei trielnice trepte îngerești și alți mulți îngeri minunați cu trupurile lor spirituale îmbrăcate în lumină și mare strălucire [5].

5) Toți Sfinții: 1. Apostoli; 2. Proorocii; 3. Ierarhii, Preoții; 4. Mucenicii; 5. Cuvioșii; 6. Drepții și 7. toți cei curățiți de păcate, care prin adevărata pocăință s-au mântuit. Toate acestea cinci se află în Biserica lui Hristos.

a) Aici în mijlocul Bisericii Lui celei luptătoare de pe pământ, umblă Dumnezeu din ceruri. *„Cel ce are poruncile Mele și le păzește pe ele, acela este care Mă iubește. Și cel ce Mă iubește pe Mine, va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui... De Mă iubește cineva va păzi cuvân-*

1) Apoc. 5. 11-14. 2) Iez. 1; Apoc, 4; 5. 3) Is. 6, 1-7; Apoc. 4, 2, 6-8. 4) Vezi și „Poarta Raiului" de aut. 5) Iez.1, 14 ; Dan.10, 6, Mt. 28, 3 ; Lc. 24, 4.

tul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi. Noi: Tatăl, Eu și Duhul, vom veni la dânsul și vom face locaș“ [1]. *„Voi* – adeverește Apostolul – *sunteți Biserica lui Dumnezeu Celui Viu precum a zis Dumnezeu: „Mă voi sălășlui în ei și voi umbla în mijlocul lor. Eu voi fi Dumnezeul lor și ei vor fi poporul Meu“* [2]. „Așa zice Cel ce ține în dreapta Sa șapte stele, Care umblă prin mijlocul celor șapte sfeșnice (Biserici) de Aur [3]. Aceasta o adeverește și Sf. Ghermano în tâlcuirea Evangheliei, zicând: „Biserica este aceea în care Dumnezeul Cel ceresc locuiește și umblă“.

b) Aici în Biserică se săvârșește zilnic (afară de anumitele zile ale săptămânilor Postului Mare și Vinerea cea Mare) Sfânta Liturghie cu conlucrarea dumnezeiască a prefacerii și transformării Pâinii și Vinului proaduse, în Preasfântul, nestricatul, proslăvitul și glorificatul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, Domnul Dumnezeu Euharistic.

c) Odinioară în Biserica Vlahernei din Constantinopol, s-a arătat Sfântului Andrei cel nebun pentru Hristos și ucenicului său, fericitului Epifanie, ca în cer, îmbrăcată foarte luminat, ca soarele [4] Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioara Maria, Maica Dumnezeului nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, ajutând poporului creștinesc – Păstori și păstoriți – cu rugăciunile Ei. Așa s-a mai arătat și în alte Biserici [5].

d) Aici în Biserică s-au arătat Îngerii unora din credincioșii plăcuți lui Dumnezeu, d.p.: Arhanghelul Gavriil s-a arătat Preotului Zaharia pe când tămâia în Biserică, stând de-a dreapta Altarului tămâierii, vestindu-i nașterea fiului său Ioan și misiunea sa [6]. Sfinții Îngeri au cercetat și pe alți mulți drepți și s-au arătat lor, d.p.: Agar [7], Avraam [8], Lot, [9], Iacob [10], Moise [11],

1) Ioan 14, 21, 23, 10, 20. 2) 2 Cor. 6, 16-18; comp. Ieș. 19, 4-6 ; 29, 45-46; Lev. 26, 12; Ier. 31, 31-34 ; 32, 37-42; Iez. 11, 20; 36, 28; 37, 26; Zah. 8, 8; 13, 9; 1 Cor. 3, 16-17; 6, 19-20. 3) Apoc. 2, 1; 1, 13. 4) Dan 12, 3; Mt.13, 43; Apoc.12, 1. 5) Vezi V. Sf. 1 oct. pp. 1-2; 15 aug. Ceasloavele la Obedniță; „Explicarea Sfintei Liturghii" cu însemnătatea ei de autor. 6) Lc. 1, 11-20. 7) Fac. 16, 7-12; 21, 17-19. 8) Fac. 18, 2; ș.c.l.; 22, 11, 12. 9) Fac. 19, 1. 10) Fac. 32, 1-2. 11) Ieș. 3, 2.

Israiliteni [1], Valaam [2], Isus Navi [3], Ghedeon [4], Manoe [5], David [6], Ilie [7], Ședrac, Meșac și Abednego [8], Daniel [9], Zaharia Proorocul [10], Iosif [11], Păstorilor [12], Maria Magdalena [13], Apostolilor și lui Petru [14], lui Filip [15], lui Corneliu [16], lui Pavel [17] ș.a.

e) Aici în Biserică și în alte locuri s-au arătat Sfinții: Prooroci, Apostoli, Ierarhi, Preoți, Mucenițe, Cuvioși și Cuvioase, Drepți și Drepte; asijderea și mulți din cei mântuiți, credincioșilor din Biserica luptătoare de pe pământ. Toți Sfinții aceștia care prin credinciosia și vietuirea lor aleasă, unii prin aspră pocăință au făcut pământul cer, îmbrăcându-se în strălucitele virtuți creștinești, acum locuiesc în cer. Ei sunt sprijinitorii, ocrotitorii, apărătorii și pilduitorii vieții noastre creștinești. În războiul crâncen, sângeros pe care l-au purtat cu vrăjmașii credinței noastre creștinești, ei au suferit multe și groaznice persecuții, strâmtorări, munci, torturări... Mărturisind luminătoarea credință creștinească cu foarte mare îndrăzneală înaintea împăraților și ighemonilor, unii erau duși bătuți cumplit, băgați în temniță, aruncați în foc, spânzurați pe lemn, sfâșiați cu unghii de fier, arși cu lumânări sau torțe aprinse, rupți, sfărâmați în vârteje, aruncați în arene la mâncare fiarelor sălbatice, în gropi cu șerpi, vipere, balauri... și cu alte multe feluri de munci. Astfel sacrificându-se vitejește, milioane de Mucenici și Mucenițe s-au încununat cu strălucite cununi nepieritoare. Prin înfățișarea lor pe Sf. Icoane, prin istorisirea: vieții, luptelor și sacrificarea vieții lor, Sfinții din ceruri ne îndeamnă mereu să le urmăm lor, precum și ei au urmat lui Hristos. Așa d.p.: Sfinții și-au urât viața lor [18], urăște și tu viața lumească și petrecerile anticreștinești [19]. Aceia și-au aruncat trupurile lor în felurite munci groaznice, aruncă și tu

---

1) Ieș.14, 19 ; Jud. 2, 1-4. 2) Num. 22, 22-35. 3) Is. Navi 5, 13-15. 4) Jud. 6, 11-12. 5) Jud. 13, 3-21. 6) 2 Împ. 24, 16-17; 1 Paral. 21, 16. 7) 3 Împ. 19, 5-8; 4 Împ. 1, 15. 8) Dan, 3, 25. 9) Dan. 8, 17; 9, 21; 10, 5-7. 10) Zah. 1, 9, 14. 11) Mt. 1, 20; 2, 13-19. 12) Lc. 2, 8-15. 13) Mt. 28, 1-7; Mc. 16, 5-7; Lc. 24, 4-10; Ioan 20, 11-13. 14) F. Ap. 1, 10-11; 5, 19-20; 12, 7-10. 15) F. Ap. 8, 26. 16) F. Ap. 10 3-6. 17) F. Ap. 27, 23. 18) Lc. 14, 26-27. 19) Mt. 6, 24.

agoniseala ta în mâinile săracilor, dacă nu toată, măcar cât poți pentru Dumnezeu și mântuirea Sufletului, a casnicilor și repauzaților tăi. Aceia au călcat văpaia focului, calcă și tu poftele trupului. Aceia au răbdat munci grele aici, rabdă și tu clevetirile și ocările. Aceia s-au nevoit și au murit pentru Numele Mântuitorului Hristos, tu, de nu poți muri așa ca ei, sârguiește-te să mori păcatului și să viezi, să fii viu prin ascultarea și păzirea Cuvântului lui Dumnezeu pentru a deveni, a fi și rămâne fericit pururea: [1].

Vezi aici în Sf. Altar: Sf. Masă, Jertfelnicul cel Mare sau Dumnezeiescul Prestol? Acesta preînchipuie: Scaunul de Heruvimi al Cerescului Împărat pe care se odihnește Dumnezeu. „Masa – tâlcuiește Dumnezeiescul Ghermano – este heruvimicescul Scaun al Marelui Împărat, pe care Cerescul Dumnezeu Cel ce se poartă pe Heruvimi, întrupându-se se odihnește. „Vezi aici Dumnezeiasca Evanghelie ce stă deasupra Sf. Mese? Aceasta închipuie pe Hristos șezând ca un Împărat pe Scaunul Său. Vezi împărătească Icoană a lui Hristos cum stă în mijloc pe catapeteasmă, lângă ușile împărătești și de cealaltă parte Icoana Maicii Lui, iar de alta Icoana Mergătorului Înainte și a îngerilor, a Apostolilor și a celorlalți Sfinți? Acestea preînchipuiesc că astfel este și Hristos în ceruri, „minunat întru Sfinții Săi" [2] și așa va veni, precum tâlcuiește aceasta și Sf. Simeon al Tesalonicului. Vezi cinstita Cruce înălțată deasupra Catapetesmei? Aceasta însemnează că așa se va arăta pe cer la a doua venire, precum a zis Domnul: *„Atunci se va arăta semnul Fiului Omului pe cer..."* [3]. Ce să grăiesc mai mult? Încă și închipuirea aceasta dinafară, cum este zidită Biserica: turla de sus fiind rotundă în chipul cerului, horul stranelor și zidirea Sfântului Altar cel în chipul cerului... Aceasta arată că Biserica este chip și icoană a cerului.

---

1) Lc. 11, 28; comp. Ps.1, 1-3; Apoc. 20, 6; 1, 6; 5, 10; 21, 7; Is. 61, 6 ; 1Petru 2, 9. 2) Ps. 67, 36; 88, 5-7. 3) Mt. 24, 30.

Aceasta adeverindu-o și Dumnezeiescul Ghermano, a zis hotărât că Biserica este cer pământesc. Asijderea adeverește aceasta și toată mulțimea ortodocșilor, zicând: „Cer mult luminos este Biserica", și iarăși: „În Biserica Slavei Tale stând, în cer ni se pare a sta". Dumnezeiescul Hrisostom mergând înainte, spune că: „Biserica este încă mai înaltă și mai cinstită și decât cerul, pentru că: *„Cerul și pământul vor trece* – precum a zis Domnul – *iar cuvintele Mele nu vor trece"* [1]. Biserica, având cuvintele Domnului, nu va trece ci va rămâne în veac. Stihiile le-a pus în mijloc, prin care arată că Biserica este mai cinstită decât cerul și pământul [2].

BISERICA ESTE CORABIE

Precum corabia lui Noe a scăpat de la înnecul în noianul apelor potopului universal, pe el și familia sa, așa și biserica scapă din noianul păcatelor pe cei ce trăim, stăm, și rămânem într-însa conducându-ne gândurile, vorbirile, faptele, credincioșia și viețuirea după sfaturile ei. Cei ce rămân afară din biserică se înecă și se pierd, ca și lumea rămasă afară din corabia lui Noe. Aceasta o adeverește și Sfântul Ioan Gură de Aur, zicând: „Închipuirea celor ce aveau să se împlinească, au fost cele făcute. De pildă:

Chip al Bisericii lui Hristos, a fost corabia lui Noe; porumbelul, al Sfântului Duh; ramura de măslin, a milostivirii lui Dumnezeu. Acelea erau închipuiri, iar acestea, adevăr. Căci, precum corabia în noianul mării a scăpat pe cei ce au fost înăuntru, așa și biserica, mântuiește pe toți cei rătăciți care intră, stau și rămân într-însa cu trup și suflet. Biserica lui Dumnezeu are o foarte mare deosebire de corabia lui Noe. Aceasta o adeverește foarte lămurit tot Sf. Ioan Gură de Aur,

[1] Mt. 24, 35. [2] Om. 77 la Mt.

zicând: „Corabia a primit dobitoace necuvântătoare și tot necuvântătoare a scos; a primit și Biserica, oameni fără socoteală și nu numai că i-a mântuit, dar i-a și prefăcut. Corabia. a primit corb și tot corb a trimis; primește și Biserica corb dar trimite porumbel, primește lup și-l scoate oaie. Căci de va intra aici om răpitor și lacom, auzind Dumnezeieștile cuvinte ale învățăturii, își schimbă năravul și în loc de lup se face oaie; că lupul răpește și pe cele străine, iar oaia și lâna sa o lasă" [1].

Din cele arătate, luați aminte, voi creștinilor, cei ce v-ați făcut oi din lupi, înăuntru Bisericii, nu cumva să vă faceți iarăși lupi, când ieșiți din Biserică. Voi care v-ați făcut porumbei, să nu vă faceți iarăși corbi. Cei care v-ați făcut în Biserică curați din necurați, prin mărturisire și Împărtășire, din mândri, smeriți, din sălbatici, domestici, din răpitori, milostivi și simplu a zice, din răi, buni. Păziți-vă, luați aminte de voi înșivă, ca nu cumva ieșind din Biserică, să vă întoarceți iarăși la răutățile voastre cele dintâi, precum porcul scăldat la noroiul cel dintâi și câinele la vărsătura lui [2]. Păziți-vă ca lumina ochiului curățenia ce ați căpătat-o întreagă aici în Biserică, zicând cântarea miresei: „Noi ne-am dezbrăcat de haina păcatului cu învățătura Bisericii lui Hristos; cu mărturisirea și cu Împărtășirea Dumnezeieștilor Taine și cum vom putea iarăși a ne mai îmbrăca într-însa? Noi am spălat și am curățit picioarele și lucrurile noastre cele viclene și mișcările, prin Dumnezeieștile cântări și sfintele psalmodii ce se cântă în Biserică și cum putem să le mai întinăm iarăși? „Dezbrăcatu-m-am de haina mea, cum mă voi îmbrăca cu ea? Spălatu-mi-am picioarele mele cum, le voi întina?" [3].

[1] Cuv. la cutremur, la bogat și Lazăr și la Sf. S.M. Foca. [2] 2 Petru, 2, 20-22. [3] Cânt. Cânt. 5, 3.

BISERICA E STAULUL OILOR LUI HRISTOS

Toți creștinii – parte bărbătească și femeiască – din toate vârstele și stările omenirii – sunt obligați a merge, a sta, a rămâne și a fi cu trup și suflet în Biserica lui Dumnezeu și a asculta de ea. Altfel se cufundă în mari primejdii și pierzare. Precum oile care rămân afară din staulul lor se primejduiesc, se pierd, fiindcă le răpesc, sfâșie și mănâncă ori lupii, ori șacalii, ori alte fiare, ori tâlharii; așa și creștinii care nu iau parte la slujbele Bisericii lui Dumnezeu în Duminici și Sărbători și nu ascultă de învățăturile ei, se prind și se sfâșie de fiarele patimilor, se omoară și înghit de lupul-diavol [1]. Creștinii care intră, stau și rămân în Biserică, scapă de orice primejdie și pierzare. Aceasta ne-o adeverește Dumnezeiescul Hrisostom, zicând: „Rămâi înăuntru Bisericii și nu vei fi trădat de Biserică; iar de fugi de Biserică (adică de învățăturile ei) nu e vinovată Biserica. De vei fi înăuntru Bisericii, lupul nu intră, iar de vei ieși afară, te prinde fiara. Nu este de vină staulul la aceasta; ci neîngăduirea ta, căci nimic nu e deopotrivă cu Biserica. Nu te depărta de la Biserică, că nimic nu e mai tare decât Biserica. Nădejdea ta să fie Biserica, mântuirea ta Biserica, scăparea ta Biserica; căci este mai înaltă decât cerurile și mai desfătată decât pământul. Biserica niciodată nu îmbătrânește, ci totdeauna înflorește...".

După ce Eutropie a ieșit din Biserică în lume, unde a fost prins și decapitat, Sf. Părinte a predicat iarăși: „Nu zice că s-a trădat de Biserică vânzătorul (Eutropie), căci de nu lăsa Biserica altfel nu se prindea. Nu zice că s-a ascuns în Biserică și s-a vândut. Nu l-a lăsat pe el Biserica, ci el a părăsit-o. Nu

[1] 1 Petru 5, 8 ; comp. Fac. 3, 1-5; Ioan 1, 7; 2, 2; Zah. 3, 1-2 ; Mt. 4, 1-11; Lc. 22, 31; Apoc. 12-17.

s-a vândut dinăuntru, ci dinafară de Biserică, fiindcă a părăsit Biserica [1].

Astfel, precum în Biserica Vechiului și Noului Testament era lege hotărâtă de conducătorii și stăpânitorii poporului [2], că oricare ar fi făcut o greșeală mare, vrednică de moarte și apuca de intra în Biserică sau în curtea și hotarul ei, scăpa de moarte. Nimeni nu putea să-l ia de acolo ca să-l pedepsească. Vinovații aceia, care însă nu apucau să intre în Biserică sau în curtea și hotarul ei, se prindeau și se omorau [3]. Așa și cei ce sunt în Biserică cu trup și Suflet, scapă din primejdii și pierzare; iar cei care stau afară din Biserică, se pierd.

BISERICA E SPITAL OBȘTESC

Precum în spital se vindecă bolnavii trupește de felurite boli; așa și în Biserică bolnavii la suflet se vindecă de felurite boli sufletești și trupești. Casa, Biserica aceasta - zice Sf. Ioan Hrisostom – este spital duhovnicesc, ca să vindecăm aici rănile ce le vom lua de afară. Biserica este spitalul Sufletelor... „se cade deci, precum atunci când ne ducem în spital, după ce luăm doctoriile cele potrivite pentru răni, să ieșim" așa și în Biserică, după ce ne alimentăm cu îmbelșugare cu Cuvântul lui Dumnezeu, cu cele Sfinte și cu Dumnezeieștile Taine, după sfatul Duhovnicilor iscusiți, ieșim afară la lucrul încredințat sau la lupta cea bună [4]. Privitor la aceasta Mântuitorul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul, numește Biserica: spital sau casă obștească, casă de oaspeți, han, în pilda omului căzut între tâlhari, despuiat și rănit [5]. Omul din pilda aceasta este: Adam și Eva și oricare dintre păcătoși. Ierusalimul

[1] Cuv. că Eutropie aflându-se afară de Biserică, l-a prins și omorât. [2] Ieș. 21, 13 Num. 35, 9-29; 2 Lege 19, 1-10; Is. Navi 20. [3] Num. 35, 9-29. [4] Mt. 10; 1 Tim. 6, 11-20; 2 Tim. 2, 1-7; 4, 2-8; Apoc. 11, 3-11. [5] Lc.10, 30-37.

din care s-a pogorât, este înfierea, Raiul, credincioșia și viețuirea demnă de om și creștin. Ierihonul e lumea și păcatul care lesne înconjoară [1]. Tâlharii sunt dracii [2]. Rănile sunt patimile rele, păcatele. Samarineanul este Hristos Dumnezeu-Omul. Untdelemnul și vinul sunt: milostivirea, iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Casa de oaspeți e Biserica; iar gazda sau îngrijitorul este: Petru, Pavel, Apostolii și urmașii lor: Arhiereii și Preoții... Cei doi dinari sunt Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament. Ce va mai cheltui e Sfânta Tradiție și orice învățătură folositoare de Suflet, vindecătoare de felurite răni sufletești. Întoarcerea cu răsplătirea feluritelor învățături și osteneli depuse pentru vindecarea bolnavilor la suflete; e a doua venire a lui Hristos cu răsplătirea parțială la judecata particulară și răsplătirea definitivă la Judecata universală.

BISERICA ESTE MAICA TUTUROR CREȘTINILOR ORTODOCȘI

Pentru că i-a născut a doua oară din apă și din Duh, i-a hrănit și-i hrănește cu Cuvântul lui Dumnezeu, care-i pâinea Îngerilor și a sufletelor creștinești, îi curăță de păcate prin Taina Pocăinței adevărate, însoțită de Sf. Spovedanie, canonisire sau facerea roadelor vrednice de pocăință și Împărtășirea, cu bună pregătire, cu Dumnezeieștile Taine. Astfel, precum copiii aleargă cu toată încrederea și dragostea în brațele mamei lor trupești folosindu-se; așa și creștinii trebuie a alerga cu toată încrederea și dragostea în brațele mamei lor spirituale – Biserica – pentru a se hrăni, îndulci și îndestula de cereștile bunătăți vremelnice și veșnice. „Biserica – adeverește

[1] Evr. 12, 7. [2] 1 Petru 5, 8; Apoc. 12, 12-17.

Dumnezeiescul Hrisostom – este maica tuturor fiilor ei binecredincioși și drept-slăvitori. Ea pe aceștia îi primește la sine și își întinde sânurile sale la cei străini [1]. „Cine nu are Biserica de mamă, nu are nici pe Dumnezeu de Tată“ [2].

BISERICA ESTE CASĂ COMUNĂ TUTUROR CREȘTINILOR DE PE PĂMÂNT

Fiecare din noi când suntem în grădină, țarină, pădure, în străinătate, departe de casă, dorim a veni acasă pentru ca să vedem părinții, frații, surorile, soția, copiii, rudeniile... așa și adevărații binecredincioși creștini doresc a merge, a intra, a sta și rămâne în Biserica – Locașul lui Dumnezeu – pentru a se învrednici să vadă pe Cerescul lor Tată și pe rudele lor apropiate: Îngerii și Sfinții sau prietenii lui Dumnezeu [3]. Biserica materială este Casa sau Locașul lui Dumnezeu, în care locuiește El și se adună creștinii – Păstori și păstoriți – pentru a-L ruga, a-L lăuda, a participa la Sfintele slujbe, Dumnezeieștile Liturghii și a asculta Cuvântul lui Dumnezeu și a se Împărtăși cu Dumnezeieștile Taine. „Să-mi faceți, zice Domnul, un Locaș Sfânt și Eu voi locui în mijlocul lor [4]. Dumnezeu locuiește în Biserica materială [5] dimpreună cu Sfinții lui [6].

Privitor la Biserică precum că e locuință comună a tuturor bine credincioșilor creștini - Păstori și păstoriți - Dumnezeiescul Hrisostom mărturisește așa: „Pentru tine șade Preotul (în Biserică), pentru tine stă Diaconul ostenind și ticăloșindu-se. Deci, ce răspuns vei avea nedându-i lui nici auzul tău și neprimind cele ce spun? Și fiindcă Biserica este locuință tuturor și mai

[1] Cuv. la Sf. M. Foca. [2] Sf. Ciprian. [3] Ps. 5; 7-8; 26, 7-16; 64, 1-6; 67, 30, 36; 68, 39-40; 79, 1; 83; 88, 5-7; 92; 138, 17-18. [4] Ieș. 25, 8; 36, 1, 3, 4; Lev. 4, 6;10, 4; 21, 12; Evr. 9, 1-2; Mt. 23, 21; comp. 3 Împ. 8, 13; 2 Paral. 6, 2; Ps. 25, 6-8; 13; 14-15. [5] Ieș. 25, 8, 18-22; 29, 38-46; 30, 6-36; Lev. 16, 2; Num. 7, 89; 17, 1-4; 4 Împ. 19, 15-20; Is. 37, 14-16; Mt. 23, 21. [6] Ps. 67, 36; 88, 6-8.

cu încredințare este locuința aceasta căci și lucrurile noastre cele de mult preț aici se află; aici sunt toate nădejdile noastre" [1].

a) Adunarea sau strângerea a mai multi oameni de aceeași credință – parte bărbătească și femeiască – din toate vârstele și ramurile societății omenești. Aceasta o adeverește și Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului și Noului Testament, zicând: „Tu (Israele) la Horeb, în ziua adunării (fiilor lui Israel) ai cerut de la Domnul Dumnezeul tău..." [2]. „Toată adunarea Israeliților stătea de față..." [3]. „Tu ești Petru (tare ca piatra în credință) și pe această piatră (adică pe Mine și credința în Mine zice Domnul Hristos) voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui pe ea" [4]. *„Voi sunteți Biserica lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi"* [5]. „Voi sunteți Trupul lui Hristos; iar fiecare în parte sunteți membre ale aceluiași Trup. Dumnezeu a pus în Biserică: întâi pe Apostoli, al doilea pe Prooroci, al treilea pe Dascăli, după aceea pe puteri, apoi darurile tămăduirilor, ajutorințele, isprăvniciile, felurile limbilor..." [6]. *„Iată Cortul lui Dumnezeu cu oamenii. Dumnezeu va locui cu dânșii. Ei vor fi poporul Lui; iar El va fi cu ei, va fi Dumnezeul lor"* [7]. „V-ați apropiat de muntele Sionului și de cetatea Dumnezeului Celui Viu, de Ierusalimul cel Ceresc și de zeci de mii de Îngeri; de adunarea și Biserica slăvită a celor întâi născuți, care sunt scriși în cer la Dumnezeu Judecătorul tuturor și de duhurile drepților, care au ajuns la desăvârșire; v-ați apropiat de Iisus Mijlocitorul Noului Testament și de Sângele de stropit, care grăiește mai mult decât „a lui Abel" [8].

b) Biserica materială, în care totul grăiește mărirea lui Dumnezeu [9] în care intră și se roagă lui Dumnezeu: cei buni și cei răi, cei drepți și cei nedrepți [10]. În Biserica materială – Cortul și Templul Sfânt s-au rugat toți credincioșii Israeliți [11]. În Biserica materială a fost adusă Preasfânta Fecioară Maria, pruncă de trei ani, unde a stat 12 ani [1]. În Biserica materială s-a arătat Sf. Arhanghel Gavriil, Preotului Zaharia, în vremea tămâierii de-a dreapta altarului tămâierii, vestindu-i nașterea fiului său Ioan și misiunea lui [2]. În Templu sau Biserica materială a fost adus Pruncul Iisus a 40-a zi de la naștere. Aici bătrânul Simion l-a luat în brațe, rostind: „Acum slobozește pe robul Tău, Stăpâne..." și bătrâna proorociță Ana, văduvă de 84 de ani, a proorocit pentru Pruncul Mesia [3]. În Biserica materială venea în fiecare an Iosif și Preasfâta Fecioara Maria să se închine Domnului, apoi aduc și pe Iisus când era de 12 ani. În Biserica materială venea adeseori în viața Sa publică Iisus și învăța poporul [4].

1) Om. 32 la Mt. 2) 2 Lege 18, 16. 3) 3 Împ. 8, 14. 4) Mt. 16, 18; comp. 1 Petru 2, 4-9; 1 Cor. 3, 11; 10, 4; Ef. 2, 20-22; Apoc. 21, 14. 5) 1 Cor. 3, 16-17; 6, 19-20; 2 Cor. 6, 16-18. 6) 1 Cor. 12, 27-30; Ef. 4, 11-16. 7) Apoc. 21, 3; 7, 15. 8) Evr. 12, 22-24; 1; comp. Lc. 15, 10; Ef. 2, 19-22; 3, 9-11, 19, 21. 9) Ieș. 25, 8, 22; Ps. 28, 9. 10) Lc. 18, 70-14. 11) Ieș. 25, 8, 22; 40; Lev. 26, 7-13; Ps. 131, 7-9; 137, 1-3.

După pilda Mântuitorului și Sfinții Apostoli se adunau în Biserica materială, lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu. „Apostolii închinându-se Lui (Iisus Hristos când S-a înălțat la ceruri) s-au întors la Ierusalim cu bucurie mare. Și erau în toată vremea în Biserică (materială) lăudând și binecuvântând pe Dumnezeu. Amin" [5].

„Sfinții Apostoli așteptau cu un cuget în Biserică și în case, îngăduind în frângerea pâinii" [6].

„Sfinții Apostoli se suiau în Biserică pentru rugăciune" [7].

Sfinții Apostoli erau scoși cu sila din Biserica lui Dumnezeu [8].

Sfinții Apostoli, suiți în Biserica Domnului stăteau la rugăciune într-un gând în pridvorul lui Solomon [9].

Îngerul Domnului scoțând pe Sfinții Apostoli din temniță, i-a trimis în Biserică pentru a grăi (predica) poporului Cuvântul lui Dumnezeu [10].

Sfinții Apostoli toată ziua nu încetau a predica Cuvântul lui Dumnezeu în Biserică și prin case [11]. Sf. Ap. Pavel măr-

1) V. Sf. 21 nov. 2) Lc. 1, 8-12. 3) Lc. 2, 25-38. 4) Ioan 7, 14-18; 8; 9; 10;. . .18, 20. 5) Lc. 24, 52-53. 6) F. Ap. 2, 45-47. 7) F. Ap. 3, 1-8. 8) F. Ap. 4, 1-3. 9) F. Ap. 5, 12-13. 10) F. Ap. 5, 20-25. 11) F. Ap. 5, 42

turisește că după convertirea și botezarea sa, se suia în Ierusalim și se ruga în biserică, unde i s-a arătat Mântuitorul trimițându-l la neamuri [1].

Prima Biserică materială creștină a fost în Ierusalim: casa, foișorul în care S-au adunat Domnul nostru Iisus Hristos Dumnezeu-Omul cu Apostolii Săi la Cina cea de Taină, unde în ziua cincizecimii Sfinții Apostoli stăteau adunați la rugăciune, când Duhul Sfânt S-a pogorât în chip de limbi de foc asupra lor, [2]. Privitor la Biserica spirituală și materială Sf. Isidor Pelusiotul zice așa: „Altceva este Biserica (adunarea creștinilor – Păstori și păstoriți) și alta este casa în care se adună credincioșii. Prima se alcătuiește din Suflete curate; iar cealaltă din pietre și ziduri. Sf. Chiril al Ierusalimului adeverește:

„Când zicem Biserică, cu acest cuvânt nu înțelegem îngrădirea zidurilor ci arătăm mai mult pe cei ce iubesc să se închine lui Dumnezeu înăuntru ei, adică mulțimea celor de prea bun neam". „Biserică – zice Sf. Ghermano – este adunarea poporului, Trupul lui Hristos" (Tâlc. Sf. Liturghii). Cu pogorământ însă, Biserica se numește și Locașul lui Dumnezeu în care se adună Creștinii. Astfel, feric. Augustin, zice: „Biserica e locul în care este adunarea" [3]. Și dumnezeiescul Ghermano: „Biserica este Casa lui Dumnezeu, Templul Sfânt și Casă de rugăciune". „Patriarhul Iacob – tâlcuiește Sf. Ioan Hrisostom – cunoscând că scara până la cer văzută de el [4] era chip al Bisericii, a zis: „Aceasta este Casa lui Dumnezeu, aceasta este Biserica". Aceasta o mărturisește și Sf. Apostol Pavel scriind ucenicului său Timotei Episcopul Efesului: „...Ca să știi cum trebuie a petrece în Casa lui Dumnezeu care este Biserica lui Dumnezeu Celui Viu" [5].

[1] F. Ap. 22, 1, 17-18, 21; 24, 11-12; 11, 26. [2] Mt. 26, 26-28; 1Cor. 11, 23-32; F. Ap. 2. [3] Mirarea 57 la Leviticon. [4] Fac. 28, 12-22. [5] 1 Tim. 3, 15.

BISERICA E O GRĂDINĂ MINUNATĂ, UN EDEN, UN RAI

Oamenii simt o mare bucurie când intră într-o grădină frumoasă cu pomi roditori, felurite flori, unele mai frumoase și mai folositoare decât altele. Creștinii luminați, cunoscători ai Tezaurului Bisericii, intrând în Sf. Biserică simt o îmbelșugată bucurie, alergând cu văzul, cu auzul, cu mintea... după frumoasele flori și roade evanghelicești, apostolești și proorocești. La aceasta tind ei mult, mai ales când în Sfânta Biserică nu-i vreun șarpe-diavol să-i înșele, vreo Evă să-i doboare; ci Dumnezeu Care îndreptează, luminează, sfințește, mântuiește și fericește. „Ce livadă (grădină frumoasă) – zice Sf. Ioan Gură de Aur – este ca Biserica? Care Rai este așa ca adunarea voastră? Aici nu este Eva care împiedică, ci Biserica care ridică și îndreptează; aici nu este frunza copacilor, ci rodul Sfântului Duh" [1]. Și iarăși: „Livezile au diferite feluri de flori: unele spre mulțumirea ochilor, altele spre a mirosului, iar altele pentru vindecarea oamenilor. Și fiecare din acestea e potrivită pentru om. Așa și Biserica are citirea Dumnezeieștilor Scripturi evanghelicești, apostolești și proorocești și celelalte Sfinte cărți" [2].

BISERICA ESTE LIMANUL SUFLETELOR CREDINCIOASE

Corăbierii când se primejduiesc pe mare, aleargă cu mare osârdie și poftă la liman și ajungând se folosesc foarte mult. Așa și Creștinii – Păstori și păstoriți – văzându-se adeseori primejduiți pe marea acestei vieți învăluită de viforul ispitelor, aleargă cu mare osârdie și poftă la limanul cel lin al

[1] Cuv. 4 pentru pocăință, Tom. 5. [2] Cuv. pentru milostenie.

Bisericii, unde se salvează, se folosesc și se fericesc mulți. Biserica e un minunat liman înțelegător, întărit, primitor, neînviforat și liniștit, anume așa fel pregătit, ca toți primejduiții în noianul patimilor și păcatelor lumii zăcând în cel rău [1], a furtunelor păcatelor, și a valurilor grijilor lumești, să afle într-însa: salvare, liniște, alinare și siguranță. Aceasta o adeverește și Sf. Ioan Gură de Aur, zicând: „Nu știți că Dumnezeu a întărit Bisericile prin cetăți, ca un liman în noianul mării, ca să scăpăm aici din furtuna grijilor lumești și să aflăm liniște mare? Fiindcă aici nu are să se teamă cineva de vijelia valurilor, nici de năvălirea tâlharilor, nici de prinderea oamenilor răi, nici de sila vânturilor, nici de pândirile fiarelor; pentru că este liman izbăvit de toate acestea, este liman duhovnicesc al sufletelor" [2].

David cu credincioșii Israeliți care slujeau umbrei celor viitoare [3], doreau cu înfocare să meargă, să intre, să se închine și să fie în Biserica Vechiului Testament, zicând: „Cine mă va duce în cetatea (Biserica) îngrădirii?... Cât sunt de iubite lăcașurile Tale, Doamne al puterilor! Dorește și se sfârșește Sufletul meu după curțile Domnului... Ales-am a fi lepădat în Casa Domnului, mai vârtos decât a locui în locașurile păcătoșilor... Una am cerut de la Domnul, aceasta voi căuta: ca să locuiesc în Casa Domnului și să cercetez Biserica cea Sfântă a Lui... [4]. Evreii iubeau mult Biserica (Templul și sinagoga) lor, înăuntru căreia aduceau multe dobitoace necuvântătoare ca jertfă. Ei îndrăgeau foarte mult vechiul locaș al lui Dumnezeu în care se aflau numai icoanele Heruvimilor de aur de deasupra Chivotului Sfânt, cele de pe catapeteasmă și de pe pereți [5], deși toate acelea erau umbra celor viitoare. Creștinii – Păstori și păstoriți – care se adună, stau și participă la Sfintele Slujbe și Dumnezeiasca Liturghie în Sf. Biserică, în al căreia Altar se

[1] 1 Ioan 5, 19. [2] Cuv. la Botezul Mântuitorului. [3] Ieș. 25, 40; 26, 30; Num. 4, 8; Evr. 8, 5; 10, 1; Colos. 2. 17. [4] Ps. 107, 10; 83, 1 –11; 26, 7. [5] Ieș. 25, 8, 22 ; 26, 1, 31; 1 Împ. 6, 23-35; 2 Paral. 3, 10-14.

jertfește însuși Fiul lui Dumnezeu cu Taină, Care locuiește și umblă pe Scaunul Slavei Heruvimilor [1] cu o mare rapiditate (ca fulgerul și gândul) într-însele, [2] trebuie a iubi și îndrăgi Biserica Creștină cu atât mai mult cu cât Jertfa Fiului lui Dumnezeu e nemărginit de superioară jertfelor animalice.

TOATE LOCURILE DE ÎNCHINARE DIN IERUSALIM, PALESTINA, ATHOS ȘI DIN ALTE PĂRȚI ALE LUMII, LE AVEM ÎN BISERICĂ

Mulți dintre creștini socotesc o mare ispravă și laudă a se duce la Ierusalim, ca să se închine cu evlavie și umilință la sfintele locuri, adică: la primitorul de viață mormânt al Domnului, la Golgota, la Betleem și la celelalte locuri și închinăciuni. Mulți dintre voi creștinii se duc la locuri depărtate și se ostenesc pe mare și pe uscat spre a se închina Sfintelor moaște, precum: ale Sfântului Spiridon, Sfintei Teodora – la Cherchira (Corfu); ale Cuvioasei Paraschiva-Iași; Sfântului Ioan cel Nou - Suceava; Sfântului Dumitru Basarabov-București; Sfântului Grigore Decapolitul-Bistrița (Oltenia); Sfinților Nifon, Serghie, Vah, Tatiana, Filofteia-Argeș... și ale altor Sfinți din alte locuri și țări. Această închinăciune, evlavie și călătorie este bună și lăudată; dar oare nu trebuie să aveți – dacă nu mai multă – măcar această evlavie și când vă duceți la Biserica lui Hristos, în care, cu închipuire se află aproape toate închinăciunile care sunt la Ierusalim și în alte părți? Nu se cuvenea, zic, să arătați aceiași umilință, bună rânduială și frică și când stați la înfricoșata și Dumnezeiasca Liturghie, la care se află de față, nu cutare loc sfânt, sau moaștele cutărui sau cutărui Sfânt, ci Însuși Dumnezeiescul Ipostas și Făcătorul de viață și

[1] Iez. 1, 13, 14; 4, 28. [2] Apoc. 1, 13-20 ; 2, 1.

prea nestricatul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos, Sfântul Sfinților? Voiți să vă încredințați, fraților și fiilor în Domnul, că în Biserică se află cu închipuire toate Sfintele închinăciuni ale Ierusalimului? Ascultați: „Vedeți Sf. Proscomidie? Aceasta închipuie: peștera sau staulul Betleemului unde s-a născut Pruncul Hristos Dumnezeu. Vedeți Sf. Disc pe Sf. Proscomidie? Aceasta înseamnă ieslea în care S-a născut Hristos. Vedeți steaua cea de pe Disc? Aceasta închipuie steaua pe care au văzut-o magii la răsărit, care venind a stat deasupra unde era Pruncul, precum adeverește Sf. Ev. Matei. Vedeți Sf. Potir? Acesta înseamnă paharul cel ce a primit înăuntru izvorâtorul de viață Sânge al Domnului, cel ce a curs din Dumnezeiasca Sa coastă. Vedeți cinstitul Burete și Sf. Copie ? Acestea închipuiesc uneltele cele ce au slujit: buretele spre adăparea buzelor uscate de sete ale Mântuitorului Cel răstignit; iar sulița, spre a împunge îndumnezeita Coastă a Dulcelui Stăpân. Vedeți Sf. Masă? Aceasta arată Masa cea Dumnezeiască pe care a predat Domnul Tainele Dumnezeiești în foișor în seara Joii celei Mari. Așijderea mai arată și făcătorul de viață Mormânt în care s-a pus Trupul Domnului. Preotul și Diaconul ni se arată aici ca un alt Iosif și Nicodim. Vedeți așternutul de pe Sf. Masă? El închipuie giulgiul cu care s-a înfășurat Trupul cel îndumnezeit al lui Iisus și S-a îngropat. Așijderea acoperământul cel luminos de deasupra, ne arată hainele Domnului, albe ca lumina, sus pe Tabor și lumina în care se îmbracă El ca și cu o haină. Vedeți Sf. Aer? Acesta înseamnă piatra ce era deasupra pe Mormântul Domnului.

Pentru toate acestea și Sf. Ghermano arată hotărât ce este Biserica, zicând: „Biserica închipuie: răstignirea, îngroparea și învierea lui Hristos... „De aceea câtă cinste și evlavie aveți când vedeți sfintele închinăciuni ale Ierusalimului și Sf. Moaște, încă pe atâta este cu dreptate să aveți și când vedeți aceste Dumnezeiești și sfinte închinăciuni ce se află în Biserica lui

Hristos, mai cu seamă că aici nu faceți nici o cheltuială, nici suferințe, nici atâtea și atâtea osteneli și primejdii pe uscat și pe mare, ci ajunge numai să voiți a vă duce la Biserică și să stați cu frică și cu evlavie, și îndată primiți plata evlaviei, ca și cum v-ați fi dus cu închinare la acele sfinte locuri. Sf. Grigore de Nissa, într-o scrisoare a sa, arată primejdiile și de multe ori nefolosul celor ce merg la Ierusalim pentru închinare la sfintele locuri. Pelerinajul în vremea aceea creștea repede și Sf. Grigore văzu, că el nu numai că nu ajută realmente scopurile religioase, dar era chiar foarte dăunător pentru însăși moralitatea multora din aceia care luau parte la el. În vremea aceea se statornicise părerea, că pentru desăvârșirea vieții... este de neapărată trebuință vizitarea sfintelor locuri. Dar Hristos niciodată n-a dat astfel de poruncă. Aceasta e o rânduială omenească arbitrară, care nu are nici o confirmare biblică în favoarea ei și stă în legătură cu multe primejdii. Bărbații și femeile sunt nevoiți să călătorească împreună, să trăiască împreună, să găzduiască la aceleași hoteluri strâmte și pe la hanuri neîncăpătoare, să audă multe cuvinte urâte și să fie martori la multe scene necuviincioase. Și pentru ce scop toate acestea? E de față Hristos trupește în Palestina? E revărsat oare Duhul Sfânt în măsură deosebită asupra locuitorilor Ierusalimului?

Nu. Dacă Dumnezeu ar fi cu deosebire mai aproape de locuitorii din Ierusalim, atunci ei ar trebui să strălucească prin evlavie. De fapt însă acolo predomină faptele cele mai urâte și păcatele cele mai grele, care apasă omenirea: vicleșugul, preacurvia, furtul, slujirea de idoli, otrăvirea, zavistia și uciderile... și toate acestea încă în așa măsură, că cetățenii sunt asemenea fiarelor sălbatice însetate de sânge. Dacă însuși Sf. Grigore a vizitat Ierusalimul, apoi a făcut aceasta nu în calitate de pelerin, ci în calitate de prieten al Bisericii locale. Pe lângă aceasta nici el prin vizita sa nu și-a sporit cre-

dința; el n-a scos de acolo nimic, decât convingerea, că mai multă evlavie se poate găsi acasă, decât la locurile sfinte, deoarece schimbarea locului nu ne duce mai aproape de Dumnezeu. El se poate apropia de noi, numai unde noi îl căutăm. Cel ce are cugete rele în inima sa, poate să stea chiar și pe Golgota sau pe Eleon, ori în Biserica Învierii, tot atât de departe este de Hristos, ca și dacă ar fi necredincios. Creștinul credincios, care locuiește în orice loc, nu are nici o trebuință să-și lase țara pentru Palestina, căci poate să primească darurile Harului potrivit cu credința sa și fără nici un fel de pelerinaj sau hagialâc..."[1].

CREȘTINII – PĂSTORI ȘI PĂSTORIȚI – TREBUIE A MERGE LA SFÂNTA BISERICĂ

Rugăciunile pe care le facem în Sf. Biserică, în duh și adevăr[2], sunt mai puternice și mai primite decât cele de acasă, făcute cu mintea răspândită la grijile lumești. Rugăciunile cele din Biserică, dimpreună cu ale Preoților, dascălilor și creștinilor, însoțite de atâta unire, dragoste sfântă și înțelegere, au mai multă vioiciune și putere de a străbate cerurile. „Dar – zice Sf. Ioan Hrisostom – care este răspunsul cel rece al celor mulți! „Pot zice cele și cele, să mă rog și în casă". Omule ce te amăgești pe tine însuți? A te ruga în casă poți, însă a te ruga așa precum în Biserică, aceasta este cu neputință. Acolo unde este atâta mulțime de Părinți, acolo unde este strigarea tuturor, dimpreună se trimite rugăciunea sus la Dumnezeu. Nu ești auzit de Stăpânul când te rogi așa deosebit, ca atunci când te rogi cu frații tăi; pentru că aici e ceva mai mult: unirea, conglăsuirea și legătura dragostei și rugăciunile Preoților. Că și pentru aceasta stau aici în Biserică Preoții, deoarece rugă-

[1] „Ogorul Domnului" o.c. vol. X, p. II, pp. 292-294. [2] Ioan 4, 23-24.

ciunile mulțimii fiind slabe, să se apuce de ale Preoților și să se suie dimpreună cu acelea la ceruri"[1].

Aceasta cunoscând-o psalmistul împărat și Prooroc David, în Biserici obișnuia a se ruga și a lăuda pe Dumnezeu. Pentru aceea și zicea: „În adunări Te voi binecuvânta, Doamne..." „În mijlocul adunării Te voi lăuda[2]. Dar nu numai el se ruga în Biserici, ci îndemna și pe ceilalți a se ruga în Biserici; zicând: „În adunări binecuvântați pe Dumnezeu... Închinați-vă, Domnului în curtea cea sfântă a Lui[3]. Aceasta tâlcuindu-o Marele Vasile, zicea: „Nu e voie a se ruga cineva lui Dumnezeu afară de această curte; ci venind aici înăuntrul ei, ca nu aflându-se cineva afară de aceasta (din Biserică) să se tragă de cele de afară și așa să se păgubească de a fi în curtea Domnului".

Creștinii care se roagă dimineața în Biserică, când nu pot în Biserică și în casele lor, își înlesnesc toate lucrurile zilei. La aceasta ne sfătuiește Sf. Ioan Hrisostom, zicând: „Când rugăciunea merge înainte și pregătește calea acestei vieți, atunci fiecare cu înlesnire și ușurință călătorește pe calea bunei cinstiri..."[4]. „Întărește turnul asupra diavolului căci aceasta este Biserica"[5]. De aici pornească mâinile spre lucru. Întâi să zăbovească la rugăciune și apoi să se ducă la lucru. Astfel va fi în ele puterea trupului, așa vor fi mult roditoare, așa vor fi afară toate cele rele"[6]. Apoi la lucrurile deșarte și de nimic, pretutindenea sunteți fără vreo pricinuire. Aici aveți mare înlesnire! Când însă este vorba a lua aminte la cele ale lui Dumnezeu, atât vi se par mai necinstite decât toate, încât socotiți că nici cel mai puțin timp nu-l puteți dărui acestora. Astfel făcând, cum veți mai răsufla acest aer!!! S-au cum veți mai privi soarele?[7].

Sufletul și trupul omenesc sunt doi tovarăși foarte strâns uniți. Ei sunt creați și puși de Dumnezeu în această lume ca să negutătorească cu talantul încredințat, pentru a-și lua fie-

[1] Cuv. despre cele neînțelese. [2] Ps. 25, 12; 21, 23. [3] Ps. 7, 28; 28, 2. [4] Cuv. pentru rugăciune. [5] 1 Cor. 3, 16-17; 6, 19-20. [6] Om. 18 la F. Ap. [7] Om. 11 la Ioan.

care răsplata după vrednicia sa. Sufletul e o suflare a lui Dumnezeu, o scânteie din suflul Dumnezeirii, nematerialnic și nemuritor, mult mai ales și mai cinstit decât trupul. Pentru aceasta se cade ca sufletul să fie: îngrijit, hrănit cu Cuvântul lui Dumnezeu, adăpat cu apa vieții, îmbrăcat peste tot cu virtuți creștinești, pentru a fi iubit, înfiat de Dumnezeu și făcut moștenitor al Împărăției Sale. Trupul fiind materialnic, muritor și inferior Sufletului, se cuvine a fi mai puțin îngrijit decât Sufletul. Dar toate acestea însă se fac de-a-ndoaselea! Pentru suflet, rar care întrebuințează două trei ceasuri pe zi pentru hrănirea lui cu rugăciuni și cu citirea Cuvântului lui Dumnezeu, care-i hrana Îngerilor și a Sufletelor. Cei care nu îngrijesc de sufletele lor, să ia aminte la psalmistul care zice: „Cel ce face nedreptate își urăște Sufletul său"[1]. Cei ce nu se îngrijesc de Sufletele lor, ca bogatul petrecăreț și nemilostiv de săracul Lazăr[2], să ia aminte la groaznica pedeapsă în care a căzut acela și să se îndrepteze. Fiecare să poarte grijă zilnic, dar mai ales în Duminici și Sărbători ca să se lumineze cât mai mult și să nu rămână cufundat în întuneric, ca să nu se zică precum oarecărora: „Nu va rămâne Duhul Meu pururea în oamenii aceștia, pentru că sunt numai trup"[3].

Sf. Ioan Hrisostom strigă trândavilor care pun felurite pricinuiri: „Dar ce zici tu?! Am copii, caut de casă, mă îngrijesc de femeie, sunt înecat în sărăcie și alerg pentru trebuința hranei:..". Îndreptățirile acestea însă sunt și pricinuiri; că de te țineam mereu tot aici... bine ai fi zis pe acestea, dar nici atunci nu trebuia să le zici. Că Dumnezeu este puternic, când te-ai zăbovi aici cu prea multă bogăție să iconomisească El cele ale tale. Acum însă nici atât nu te silesc, nici îți zic să nu lucrezi și să vii numai la Biserică; ci îți zic vino de două ori în săptămână. Ce este greu? Este anevoie? Și nu-ți zic în toată ziua; ci într-o clipeală de vreme să vii la Biserică"[4].

[1] Ps. 10, 5. [2] Lc. 16, 19-31. [3] Fac. 6, 3; comp. F. Ap. 7, 51; 1 Petru 3, 20; Gal. 5, 16-26.
[4] Cuv. 1 la „Nu te teme când se va îmbogăți omul".

Creștinii când merg la Sf. Biserică să-și ia cu ei și copiii învățându-i să se închine pe la Sfintele Icoane, să asculte slujba sfântă și Cuvântul lui Dumnezeu. Astfel îi pot face să devină: credincioși, bisericoși, cuviincioși, luminați. „Părinților – zice Sf. Ioan Hrisostom – nu mâniați voi pe Dumnezeu împotriva voastră când în toate celelalte zile aveți vreme și sunteți slobozi; iar când vă faceți cele ale lui Dumnezeu, socotiți că este supărăcios și nepotrivit pentru copii? Nu mai faceți aceasta, frații mei! Că mai mult în această vârstă trebuie să asculte cuvintele lui Dumnezeu. Fiind ei fragezi, cu înlesnire primesc în mintea lor cele zise și ca o pecete pe ceară se lipesc de auzul lor cuvintele acestea. De altfel, din această vârstă încep să se plece: ori spre răutate, ori spre fapta bună. Deci, dacă cineva prin această ușă și dinaintea acestor uși îi va depărta cu vicleșug și-i va povățui spre o mai bună cale a faptei bune, ca și cum la oarecare deprindere a firii îi va povățui, atunci nici de bunăvoie mai pe urmă nu pot să se schimbe cu lesnire la rău, fiindcă deprinderea cea bună îi trage către lucrarea faptei bune. Astfel, prin urmare, se vor face mai cinstiți decât noi care am îmbătrânit și la lucrurile cele politicești se vor arăta mai trebuincioși decât cei bătrâni, din vârsta lor cea tânără"[1].

Acestea cunoscându-le, ori de câte ori auzim toaca și clopotele sunând, fiind pregătiți cu toți ai casei, să zicem cu Sf. Proroc Miheia: „Veniți, frații mei, să mergem în Muntele Domnului, în Casa-Biserica Dumnezeului nostru, că acolo ne vor arăta (Arhiereii, Preoții și Dascălii) calea poruncilor lui Dumnezeu și noi vom umbla pe ea..."[2]. Pornind și mergând așa, cu mintea înălțată la cele cerești, ajungând la ușa Bisericii să intrăm cu mare evlavie drept ca în cerul lui Dumnezeu, zicând cu Dumnezeiescul David: „Intra-voi în Casa Ta, închina-mă-voi în Sfântă Biserica Ta, întru frica Ta. Doamne, povățuiește-mă întru dreptatea Ta... netezește înaintea Ta calea mea"[3].

[1] Om. 3 la Ioan. [2] Mih. 4. 2. [3] Ps. 6, 7-8.

CARE-I DATORIA CREȘTINULUI FAȚĂ DE ZILELE SFINTE?

În paginile ce urmează vom vorbi despre pregătirea, mergerea, și starea creștinilor în Sf. Biserică după buna-cuviință și evlavie creștinească. Ori care drept-credincios creștin este dator ca în fiecare Duminică și sărbătoare să meargă la Sfânta Biserică. Acolo să stea cu smerenie, liniștit, și să asculte cu luare-aminte slujba Dumnezeiască, care se face de sfințiții liturghisitori și slujitori. Astfel, fiecare creștin este dator a ști: când trebuie să vină la Sf. Biserică, cum trebuie să vină și mai cu seamă cum trebuie să stea în Casa lui Dumnezeu, păstrând respectul și buna rânduială, demnă de sfințenia Dumnezeiescului Locaș.

CÂND TREBUIE SĂ MERGEM LA SFÂNTA BISERICĂ?

Fiecare din noi creștinii suntem datori a merge la Sfânta Biserică în toate Duminicile și sărbătorile de peste an, când auzim glasul toacei și al clopotelor, prin care sfințiții liturghisitori cheamă pe toți creștinii a lua parte cu folos la Dumnezeieștile slujbe. Privitor la serbarea Duminicilor de peste an, Dumnezeu ne poruncește așa: *„Adu-ți aminte de ziua a șaptea ca să o sfințești pe ea. Șase zile lucrează și fă-ți lucrul tău; iar în ziua a șaptea să nu faci nici un lucru, nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici vita ta, nici străinul care este în casa ta..." „Aceasta este ziua pe care a binecuvântat-o Domnul și a sfințit-o..."*[1].

[1] Ieș. 20, 8-11; Fac. 2, 2-3; Ieș. 3, 13-14; Lev. 19, 3-30; 23, 1-3; 26, 2; 2 Lege 5, 12.

Privitor la celelalte sărbători rânduite după timp, găsim scris în Dumnezeiasca Scriptură așa: *„Acestea vor fi sărbătorile Domnului, numite sfinte, pe care le veți vesti la vremea lor... Atunci să nu faceți nici o lucrare; ci să aduceți Domnului jertfe..."*[1].

Dumnezeiasca Scriptură a Noului Testament ne istorisește că primii creștini luau parte în toate zilele la Sf. Liturghie. *„Toți creștinii* (apostolici) *împreună erau cu un cuget în Biserică în fiecare zi, frângând prin case pâine* (slujind Sf. Liturghie în case transformate în Bisericuțe creștine), *primeau hrană* (Trupul și Sângele Domnului) *cu bucurie, curăție și bunătatea inimii. Ei lăudau pe Domnul și aveau har înaintea poporului. Domnul adăuga pe cei ce se mântuiau, în toate zilele la Biserică... În fiecare zi* (Apostolii) *în Biserică și prin case nu încetau a învăța și a vesti pe Iisus Hristos"*[2].

Din cele arătate de Sf. Ap. și Ev. Luca în cartea cu „Faptele Apostolilor", reiese că Preoții și laicii, cu entuziasmul și dragostea lor înflăcărată, de care erau însuflețiți, se adunau în toate zilele în Biserici și case unde făceau și ascultau Dumnezeieștile slujbe.

Superiorii adunării Bisericilor, adeseori atrăgeau atenția Episcopilor pentru a îndemna poporul creștinesc spre a lua parte la slujbele Dumnezeiești. Astfel, în Constituțiile Apostolice găsim astfel de îndemnuri. „Dacă înveți, o, Episcope, poruncește și îndeamnă pe popor, ca în fiecare zi, dimineața și seara, să vină la Biserică. Să nu lipsească și neîncetat să se adune..." Aceasta nu se zice numai pentru Preoți, ci aceasta fiecare laic să înțeleagă despre sine. Fiecare să cugete la cuvântul Domnului, care a zis: *„Cine nu este cu Mine, e în contra Mea; și cine nu adună cu Mine, risipește"*[3].

[1] Lev. 23, 4, 25, 27, 32, 35, 39, 41. [2] F. Ap. 2, 46-47; 5, 42. [3] Constit. Ap. lib. II, c. 59; Vezi și Scr. Ap. o. c. Vol. II, pg. 258.

Apologetul Tertulian zice așa: „Dacă tu ziua nu poți să iei parte la adunări, atunci ai noaptea". De asemenea fericitul Augustin îndemna pe creștini a merge zilnic la Biserică pentru a asculta Sf. Slujbe, zicând: „Sculați-vă dimineața, veniți mai înainte de toate la veghere, la ora a treia, a șasea, a noua. Nimeni să nu se retragă de la serviciul Divin. Numai cei reținuți de boală, de serviciul public sau de vreo oarecare pricină binecuvântată, pot fi iertați".

În timpul persecuțiilor, adunările nu se mai puteau ține în Biserici. Atunci orele de rugăciuni se făceau în catacombe, prin corăbii lansate în largul mării, sau prin alte locuri secrete. Din cauza aceasta, credincioșii neputând lua parte cu toții la acele adunări religioase, făcute în locuri secrete, s-a dat blagoslovenie de superiorii Bisericii, ca fiecare creștin, care nu poate lua parte la sf. slujbe, să se roage acasă la ei, cu toată încredintarea că vor fi auziți de Dumnezeu, pentru că: *„Unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu* – zice Domnul – *acolo sunt și Eu în mijlocul lor"*[1]. Astfel cei ce nu puteau să ia parte la slujbele Bisericii, își citeau acasă cele șapte laude. Aceasta o explică frumos și educativ Sf. Ioan Hrisostom: „Noaptea nu este făcută pentru aceea ca noi în decursul ei să dormim numai și să ne lenevim. Aceasta ne-o mărturisesc meseriașii, negutătorii, navigatorii ș. a. Biserica se deșteaptă la miezul nopții. Pentru aceea ridică-te și tu, privește mulțimea stelelor și strălucirea lunii, și întocmirea cea minunată a lumii... Pleacă-ți genunchii, suspină, roagă-te...

Casa ta în care se află bărbați, femei, copii, să fie o Biserică. De ai fii, deșteaptă-i și pe dânșii. Și astfel casa ta să fie în tot chipul și noaptea, o Biserică. Copiii fiind tineri (mici) și neputând suporta vegherea, atunci pune-i să rostescă rugăciunea aceasta sau aceea, și apoi lasă-i ca iarăși să se predea repausului".

[1] Mt. 18, 20.

Sfinții Părinți ai Sinodului al VI Ecumenic, pun sub afurisenie pe aceia care se duc la Sf. Biserică foarte rar, adică lipsesc trei săptămâni de la slujbele Dumnezeiești[1].

Din cele arătate de Sf. Părinți apostolici și patristici, reiese destul de clar, că fiecare din noi creștinii suntem datori a merge la Sf. Biserică în fiecare zi, pentru a asculta Dumnezeieștile slujbe care se fac într-însa. Dacă nu putem a ne îndeplini această datorie creștinescă, din diferite cauze binecuvântate, apoi măcar să serbăm creștinește Duminicile și sărbătorile de peste an, cu cercetarea Sf. Biserici și petreceri duhovnicești. *„Împărăția Cerurilor se silește și silitorii o răpesc pe ea"*[2].

PREGĂTIREA PENTRU MERGEREA LA SFÂNTA BISERICĂ

Mulți creștini adeseori întreabă cum să se pregătescă pentru a merge la Sf. Biserică. Mergerea la Sf. Biserică cere și ea anumite pregătiri. Când vrem să mergem la Sf. Biserică, mai întâi trebuie să ne aducem aminte, că Sf. Biserică e Casa lui Dumnezeu, e locul sfânt unde trebuie să ne întâlnim și să ne înfățișăm înaintea lui Dumnezeu, să ne rugăm Lui, să vorbim cu El prin diferite cereri, rugăciuni și cântări de laudă. Ce am face oare, oricare dintre noi supușii Regelui nostru, dacă am fi chemați înaintea lui? Ne-am pregăti anume pentru a ne prezenta cât se poate mai bine înaintea Regelui. Mai întâi ne-am face socoteala la chipul cum să ne prezentăm cât mai curați și bine. Ne-am spăla, ne-am pieptăna părul capului, am îmbrăca haine cele mai curate, am observa ca hainele și încălțămintea să nu fie pline de praf, pete ori noroi. Pornind de acasă și mergând pe drum ne-am face planul, ce și cum să vorbim cu Regele pentru a-i fi bine plăcuți. După ce am ajunge în curtea

[1] Can. 80 Sinod. 6 Ecum. [2] Mt. 11, 12; Lc. 16, 16.

palatului regal, am lepăda alte griji, ne-am pregăti simțirile, și ne-am aduna gândurile anume pentru acest lucru. Mai înainte de a trece pragul palatului ne-am șterge picioarele, și apoi am intra înăuntru, unde am păși cu luare-aminte și cu sfiala cuviincioasă.

Pregătirea mergerii la Sf. Biserică, Palatul Dumnezeiesc, trebuie să fie cu atât mai mare, cu cât Dumnezeu e mai mare decât Regele. Sâmbătă seara, sau în ajunul sărbătorii, când auzim glasul toacei și al clopotelor, care simbolizează glasul Arhanghelului și vocea lui Dumnezeu, care ne cheamă la Sine pentru rugăciune, trebuie a înceta lucrul. Mergem la casele noastre, apoi la Sf. Biserică, la slujba vecerniei. Când suntem împiedicați de oarecare împrejurări, să mergem la Sf. Biserică, citim acasă Ceasul al IX-lea, Vecernia și Pavecernița, după Ceaslov. În lipsă de Ceaslov își citește fiecare rugăciunile de dimineață, de seară și cele pentru diferite trebuințe, din Cartea de Rugăciuni pe care trebuie să o avem fiecare. Seara, fiecare creștin, e bine a-și face baie. Ne împăcăm cu toți ai casei, și cu cei ce ne-au jignit.

Mâncarea pentru zilele sfinte, e bine să se facă de Sâmbătă seara sau din ajunul sărbătorii. Seara mâncăm cât se poate mai cumpătat.

Creștinii apostolici, și după dânșii toți bunii creștini, s-au păzit și se păzesc ca de cea mai cumplită primejdie, a merge: la jocuri, baluri, serate, petreceri păgânești și alte blestemății. Se fereau de a vorbi deșertăciuni și felurite vorbe putrede și blestemății. Aceste seri sfinte, binecredincioșii creștini le petrec în rugăciuni și în cântări duhovnicești, în citirea cărților sfinte și în meditarea Dumnezeieștilor învățături. După cină credincioșii își mai fac treburile ce le au și pot, și apoi își citesc rugăciunile spre somn și merg la odihnă.

ÎN DIMINEAȚA DUMINICII SAU A SĂRBĂTORII

În Duminici și în sărbători, credincioșii se scoală dis-de-dimineață, se primenesc și se îmbracă cu haine curate. Apoi aprinzându-și candela și lumânarea, tămâiază în casă cu tămâie sau smirnă sfințită de Preotul Bisericii și își citesc rugăciunile dimineții cu toată evlavia. După rugăciunea dimineții, credincioșii îngrijesc de vitele și păsările ce le au. Apoi de mai au vreme, citesc câte o carte folositoare de suflet, zic rugăciuni, fac închinăciuni sau se îndeletnicesc cu alte fapte duhovnicești. Când socotesc că se apropie vremea, bunii creștini, având-și curăția sufletească oglindită în fețele și îmbrăcămintea lor, pleacă la Sfânta Biserică. Pe drum merg cuviincios, câte doi-trei, povestind cu evlavie din Dumnezeieștile Scripturi, din viețile și învățăturile Sfinților Părinți, mărturisitori, cuvioși și mucenici, ori vorbind în taină cu Dumnezeu prin sf. rugăciuni. Când ajung la Sf. Biserică, își curăță încălțămintea picioarelor de praf sau de noroiul uliței. Astfel, curați la suflet, trup și îmbrăcăminte, evlavioșii creștini intră în Sfânta Biserică, pătrunzându-se de fiorii evlaviei sfinte.

CÂND TREBUIE SĂ VINĂ ȘI SĂ PLECE CREȘTINII DE LA SFÂNTA BISERICĂ?

Creștinii, cu sufletul, trupul și inima curată (nu îmbuibați de mâncări ori mahmuri de ospețe și beții), fiind în bună pace cu toți, pleacă la Sf. Biserică mai de dimineață, în așa fel ca să fie cu toții adunați acolo când va veni Preotul. Numai astfel făcând, fiecare dintr-înșii, pot lua parte la binecuvântarea care se dă de Preot la începerea slujbei: Miezonopticii, Utreniei și a Dumnezeieștii Liturghii.

Să ne socotim bine, dacă suntem chemați la o nuntă, ospăț sau conferință, când mergem acolo? Desigur, mai din vreme, înainte de a se așeza invitații la masă, sau de a se începe conferința, etc. Aceasta o facem pentru a nu deranja pe meseni, și a nu jigni pe cei ce fac ospățul; sau pentru a nu tulbura liniștea ascultătorilor de la conferință, etc.

Acum să ne mai facem și altă socoteală: când se scoală oamenii de la masa ospățului, sau când pleacă lumea de la conferință? Desigur, că numai după sfârșitul mesei sau a discursului. Nimeni fără de nici o pricină întemeiată nu se scoală de la masă, nici nu iese de la conferință... mai-nainte de sfârșit, spre a nu jigni pe cel ce dă opățul, ori a deranja pe meseni sau pe ascultători. Tot așa trebuie să facem și noi creștinii în Duminici sau sărbători și în orice timp, când mergem la Sf. Biserică, pentru a lua parte la Dumnezeieștile Slujbe.

Mare deosebire este între ospățul pământesc care se face în casele oamenilor, și între Ospățul Dumnezeiesc care se face în Casa lui Dumnezeu. De asemenea mare este deosebirea între adunările omenești de la nunți, ospețe, etc, și adunarea duhovnicească și tainică, care se face în Casa lui Dumnezeu. Deosebirea aceasta este tot atât de mare, ca și deosebirea dintre om și Dumnezeu, Care l-a zidit, îl ține și poartă grijă de el.

La ospățul acesta, care se face în Casa lui Dumnezeu, în loc de mâncări și băuturi materialnice, ni se aduce și pune înainte pâine îngerească, Dumnezeiască, pentru a mânca și a fi vii. În casele oamenilor, la ospețe, se înalță cântări lumesti, curvești, râsete cu hohote, vorbe putrede și porcoase, de care se bucură diavolii și duc sufletele la pierzare. În Sf. Biserică, se înalță către Dumnezeu rugăciuni, laude, cântări duhovnicești și cereri pentru iertarea păcatelor, pace, unirea cu Dumnezeu și pentru alte felurite trebuințe. Pe deasupra acestora ni se aduc și se dă în dar – celor pregătiți – spre mâncare, însuși Preasfântul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos

în Sf. Împărtășanie. Acestea toate alimentează și împuternicesc sufletele creștinilor, le înviază, sfințesc, luminează și le ajută a zbura, înălțându-se sus, la Cel ce le-a creat și locuiește în lumina cea neapropiată.

Aici, în Casa lui Dumnezeu, ni se înfățișează înainte o priveliște Dumnezeiască, pe care urmând-o cu atenție, putem străbate și vedea cu ochii sufletești, întreaga taină a răscumpărării neamului omenesc. În slujba Dumnezeieștii Liturghii, însoțită de cele șapte laude, ni se înfățișează închipuirea întregii vieți a Mântuitorului nostru Iisus Hristos: Nașterea Lui din Tatăl mai înainte de toți vecii și nașterea Sa cu Trup omenesc din Preasfânta pururea Fecioara Maria sub vremi; Botezul și ispitirea Lui; activitatea Sa mesianică; ieșirea la propovăduire prin toate ținuturile, cetățile, orașele și satele Palestinei; succesul Său prin puterea cuvântului și a minunilor săvârșite de Dumnezeirea Sa prin care a biruit păcatul, pe vrăjmașii Săi: cărturari, farisei, saduchei, irodiani etc. și pe diavoli; Cina de taină; predarea în mâinile vrăjmașilor Săi; patimile cele de bunăvoie; Crucificarea; moartea; înmormântarea; coborârea la iad, pe care zdrobindu-l, l-a jefuit scoțând dintr-însul pe toți drepții Vechiului Testament; învierea; înălțarea la cer; starea de-a dreapta Tatălui; trimiterea Duhului Sfânt peste Apostolii Săi; a doua venire cu răsplata faptelor omenești și slava Împărăției Lui în vecii vecilor.

Aceste cunoștințe foarte trebuincioase și folositoare mântuirii sufletului nostru, să le cercetăm în cartea aceasta și în alte cărți; să ni le întipărim drept tablouri vii și grăitoare în ființa noastră, pentru a ne putea folosi pe vecie, și noi și pe aproapele nostru. Astfel bine pregătit, vino la Sf. Biserică înainte de începerea slujbei și pleacă după săvârșirea slujbei și a Dumnezeieștii Liturghii. Niciodată (afară de mare nevoie) să nu calci această rânduială, ca nu cumva prin venirea după începerea slujbei și prin ieșirea înainte de terminarea ei, să

tulburi pe ceilalți creștini și să jignești pe Stăpânul Casei, adică pe Dumnezeu. Cei ce vin după începerea slujbei și pleacă înainte de săvârșirea ei (fără vreo cauză binecuvântată) se lipsesc de o parte mai mare ori mai mică (Sf. Anaforă) din binecuvântarea și hrana Dumnezeiască, de la Altarul și Masa Domnului. Venirea târziu și ieșirea din Sf. Biserică înainte de timpul hotărât, este un păcat mare, care atrage după sine un greu blestem. Canonul 9 apostolic hotărăște ca toți creștinii care vin târziu la Sf. Biserică și nu zăbovesc până la sfârșitul slujbei, să se afurisească, ca unii ce fac neorânduială în Biserica lui Dumnezeu.

DIAVOLII ȘI OBICEIURILE RELE ÎMPIEDICĂ PE CREȘTINI A CERCETA SFÂNTA BISERICĂ ÎN DUMINICI ȘI SĂRBĂTORI

Diavolul, șarpele cel vechi, care prin minciună și meșteșugurile lui diavolești a despuiat pe Adam și Eva de fericire, scoțându-i din Paradis în pământul blestemat de Dumnezeu pentru călcarea poruncii[1], în toate vremurile a luptat și luptă pentru a scoate și depărta pe creștini de Biserică. Ca și cu strămoșii noștri în Rai, diavolul împreună cu slugile lui, întrebuințează felurite meșteșuguri și iscodiri satanice, pentru a scoate și depărta pe creștini de Casa Domnului și a-i atrage în întunericul împărăției lui.

În viața Cuv. Părintelui nostru Antonie cel Mare, aflăm scris că, diavolul, fiind legat și silit de acest mare Cuvios, a arătat multe meșteșuguri cu care înșeală pe creștini. Pe lângă alte meșteșuguri drăcești, a mai arătat și cum împiedică diavolii pe creștini a merge la Biserică. „În Duminici și în sărbători, multe meșteșuguri ale noastre facem noi asupra creștinilor, pentru a nesocoti și huli sfințenia lor. Pe unii îi facem să coase, pe alții să croiască, iar pe alții să vândă și să cumpere. Pe unii să cânte (cântece lumești, curvești) și să joace; iar pe alții să râdă și să facă haz. Pe unele femei le facem să lucreze; iar pe altele să târguiască. Dar mai ales pe bărbați și pe femei îi facem să doarmă mult Duminica, pentru ca să nu meargă la Biserică. Le dăm dureri la cap și la trup, ca să aibă pricină a zice că nu pot merge la Biserică. Iarna le dăm căldură în timpul somnului; iar vara le dăm somn dulce și le îngreunăm capul ca să nu se poată deștepta pentru a merge la Biserică. Și așa ei împlinesc voile noastre. Iar pe acei creștini care se întorc la cunoașterea lui Dumnezeu îi părăsim și fugind de la ei, ne ducem la cei care fac voile noastre, la acei care iubesc mai de aproape viața aceasta și banii pentru care lucreză în Duminici și în sărbători. Creștinii care cinstesc pe sfinți și sfinții se roagă pentru dânșii lui Dumnezeu, acestora li se iartă păcatele și fug de noi și de lucrările noastre. Noi, văzând că ne păcălesc, plângem cu amar pentru pierderea lor. Și, vai, mult se mai mâhnește începătorul nostru (Scaraoschi) pentru aceștia, care părăsind calea pierzării, apucă și merg pe calea vieții după porunca lui Dumnezeu. Atunci face sobor mare stăpânul nostru, chemând pe toți dracii și foarte mult ne ocărăște și ne ceartă, pentru că n-am fost vrednici a-i aduce de partea noastră pe toți acei creștini și monahi pe care-i aveam noi mai-înainte. Atunci noi aprinzându-ne mai mult de mânie și zavistie, iarăși alergăm asupra lor, și atâta îi încurcăm și îi tulburăm, încât (năucindu-se) iarăși se întorc la stăpânul nostru (Scaraoschi), făcând toate voile noastre. Atunci mai-marele nostru se bucură foarte mult, și învrednicindu-ne de mai mare cinste, ne trimite pe fiecare din noi la felurite slujbe, pentru a împinge pe creștini pe calea pierzării și a-i trage la păcate și în iad..."[1].

[1] Fac. 3.

[1] Vezi viața Sf. Antonie.

Multe, ascunse și meșteșugite mai sunt cursele pe care diavolii le pun în cale Bisericii, pentru a împiedica pe creștini a o cerceta și a lua parte la Dumnezeieștile rugăciuni, slujbe și învățături, care dau viață și aduc fericire vremelnică și veșnică creștinilor.

NU PUTEM VENI LA BISERICĂ, PENTRU CĂ NU AVEM HAINE BUNE, LA MODĂ ȘI NE RÂDE LUMEA

Unul din multele meșteșuguri satanice, cu care diavolii împiedică pe creștinii slabi, a cerceta Sf. Biserică în Duminici și în sărbători, este motivarea lipsei hainelor bune și la modă. Pe mulți creștini i-am auzit motivându-și părăsirea Bisericii, cu lipsa hainelor bune, după moda vremii. „Dumnezeu să mă ierte (zic ei), dacă nu pot veni la Biserică, fiindcă n-am haine noi, bune, lux, după moda lumii. Dacă vin cu ce am, mă râde lumea..." Această motivare o fac numai creștinii slabi de înger, falși; iar nu credincioși.

Fiecare binecredincios creștin, știe că, celor ce merg la Sfânta Biserică, li se cer, nu haine de lux, la modă, ci inimă curată. Hainele pot fi noi sau vechi, se cere numai să fie curate, și cele rupte să fie reparate sau cârpite. Dumnezeu nu caută, ca lumea deșartă, la haine; ci la inimă, să fie curată. *„Eu sunt Dumnezeu Cel ce cerc inimile și rărunchii și voi răsplăti fiecăruia după faptele lui"*[1]. Aceasta cunoscând-o Proorocul-împărat David, zicea: *„Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule, Duh drept înnoiește întru cele dinăuntru ale mele"*[2]. Curăția inimii apropie și unește pe om cu Dumnezeu. Aceasta ne-o arată însuși Mântuitorul, zicând: *„Fericiți cei cu inima curată, că aceia vor vedea pe Dumnezeu"*[1]. Când creștinii (bărbați sau femei) vin și intră în Sf. Biserică împopoțonați ca niște idoli, privindu-se pe sine ca cocoșul, curcanul; trufindu-se ca și corbul cu penele păunului, cum zice povestea; parcă văd pe Mântuitorul îmbrăcat și însângerat ca în timpul patimilor Sale, întâmpinându-i cu aceste cuvinte: *„Întristat este sufletul Meu până la moarte..."*[2]. *„Nu vă cunosc pe voi. Depărtați-vă de Mine cei ce lucrați fărădelegea..."*[3].

[1] Apc. 2, 23; Ier. 17. [2] Ps. 50.

Boala trufiei de a se făli cu haine, frumusețe etc., a prăbușit pe mulți în subteranele iadului vremelnic și veșnic. Dina, fiica Patriarhului Iacob, a ieșit (împopoțonată ca și fetele lumii de azi) să vadă pe fetele țării. Această ieșire i-a fost prăpăstioasă, i-a pierdut fecioria, a provocat vărsare de sânge între frații ei și oamenii țării; iar tatălui ei primejduire și tulburare adâncă[4]. Faraon trufindu-se cu puterea, stăpânirea și slava sa pieritoare, s-a împotrivit lui Dumnezeu și lui Moise, zicând: „Cine este Dumnezeul Acela, de care tu îmi vorbești...?" și pe urmă după ce a fost bătut cu zece plăgi, a pierit înecat în apele Mării Roșii împreună cu oștirea lui[5].

Nabuhodonosor, strălucitul împărat al Babilonului, trufindu-se cu ceea ce nu era al său, a fost pedepsit de Dumnezeu cu nebunie, care la scos dintre oameni, ducându-l în pustietăți, unde 7 ani a fost canonisit a trăi cu fiarele pământului. După ce și-a revenit, a recunoscut pe Atotputernicul Dumnezeu și și-a reluat tronul[6].

Împăratul Irod (care a ucis pe Sf. Ap. Iacob și a închis pe Sf. Ap. Petru ca să-l ucidă), ieșind în mijlocul mulțimii, îmbrăcat în haine strălucite, și primind laudele umflate ale lingușitorilor, a fost lovit de Îngerul Domnului și a murit mâncat de viermi[7]. Aceasta-i scara coborâtoare a diavolului, o parte din coada balaurului apocaliptic, cu care trage a treia parte

[1] Mt. 5, 8; Ps. 15, 2; 22; 24; 1 Cor. 13, 12; 1 Ioan 3, 2-3. [2] Mt. 23, 48; Mc. 14, 34; Ioan. 12, 27. [3] Mt. 7, 23-27. [4] Fac. 34. [5] Ieș. 5-15. [6] Dan. 4. [7] F. Ap. 12.

din stelele cerului (creștinii Bisericii) și le aruncă jos în tina, pulberea și prăpastiile pământului. Creștinii care umblă cu smerenie în căile Bisericii și ale vieții, se vor înălța. Prin smerenie Dumnezeu a scos pe Avraam din răutatea neamului său idolatru, și din mâinile împăraților care vreau să-l distrugă, și l-a făcut părintele poporului Său ales[1]. Din groapă și din temniță a ridicat și înălțat Dumnezeu pe smeritul fiu a lui Iacob, Iosif cel pizmuit și obidit[2]. Din apele Nilului a scos Dumnezeu pe Moise, pe care l-a înfiat fetei lui Faraon, și apoi l-a înălțat, făcându-l conducător al poporului Său Israel[3]. Pe umilul David l-a chemat de la oile tatălui său și l-a făcut renumit Împărat-Prooroc al Său[4]. Pe Elisei l-a luat de la plug făcându-l Prooroc în locul lui Ilie Tesviteanul[5]. Pe Apostoli i-a luat de la pescuit, vamă, etc., pe mulți sfinți și cuvioși din prăpastia păcatelor, d. p. Maria Magdalena, Matei Vameșul, tâlharul de pe cruce, prigonitorul Saul ș. a.[6]. Aceasta este scara lui Dumnezeu: *„Cei smeriți se vor înălța"*[7]. Diavolul întâi îl înalță pe om și apoi îl răstoarnă și îl umilește. Dumnezeu dimpotrivă, mai întâi smerește și apoi ridică și înalță.

Acestea cunoscându-le fiecare din noi, să înțelegem că înălțarea noastră înaintea lui Dumnezeu nu stă în împopoțonarea trupurilor cu haine de lux, după moda zilei; ci în inimă curată și umilire înaintea lui Dumnezeu. Au doară Sfântul Ioan Botezătorul a devenit cel mai mare între cei născuți din femei, prin îmbrăcare cu haine luxoase după moda zilei? Nu; ci prin smerenie, îmbrăcăminte simplă, rugăciuni, post și dragoste fierbinte către Dumnezeu și aproapele[8].

Îmbrăcarea creștinilor, care vin la Sfânta Biserică, cu haine luxoase după moda veacului acestuia înșelător, au combătut-o rând pe rând Sf. Părinți apostolici și patristici.

1) Fac. 12-25. 2) Fac. 37; 39-46. 3) Vezi în cele cinci cărți ale lui Moise. 4) 1 Împ. 16. 5) 3 Împ. 19, 19-21. 6) Mt. 9, 13; 1 Tim.1, 15; Mc. 2, 17; Lc. 19, 10; 5, 32; 15, 2-32. 7) Lc. 18, 10-14. 8) Mt. 3, 1-12; 11, 7-19; Mc. 1, 4-8; Lc. 3, 11-18.

Sfântul Ap. Petru, combătând luxul și moda păcătoasă a lumii, zice: „Așijderea și femeile... a cărora podoabă nu cea din afară, a împletirii părului și a înfășurăturii aurului sau îmbrăcămintei hainelor; ci omul cel ascuns al inimii întru nestricăciunea Duhului celui blând și lin, care este înaintea lui Dumnezeu de mult preț. Că așa odinioară și sfintele femei care nădăjduiau în Dumnezeu, se împodobeau pe sine plecându-se bărbaților lor. Precum și Sarra asculta pe Avraam, domn pe acela numindu-l, căreia v-ați făcut fiice, făcând bine și netemându-vă de nici o frică"[1].

Noi Apostolii – zice Sf. Ap. Pavel – vrem ca bărbații să se roage în tot locul, ridicând mâini cuvioase, fără de mânie și fără de îndoită socoteală. Așijderea femeile în podoabă cinstită, cu sfială și cu întreagă înțelepciune se cuvine a se împodobi pe sine. Nu cu împletituri, sau cu aur, sau cu mărgăritare, sau cu îmbrăcăminte de mult preț; ci cu fapte bune (adică cu viețuire creștinească împodobită cu virtuți bune ce se cuvine femeilor care se făgăduiesc cinstirii lui Dumnezeu)".

Sf. Ioan Gură de Aur tâlcuind acest loc al Sf. Scripturi, mustra aspru pe creștinele care veneau împodobite la Sf. Biserică: „Hainele femeilor creștine, să fie bine potrivite pe trup din toate părțile, cu rânduială: iar nu cu meșteșuguri (la modă) spre a trage curiozitatea. Aceea este podoabă adevărată: iar aceasta este podoabă falsă. Ce spui femeie? Tu te apropii să te rogi lui Dumnezeu înfășurată cu aurării, cu împletituri și cârlionți în păr? Nu cumva ai venit poate să joci? Nu cumva poate să iei parte la vreo nuntă? Nu cumva să iei parte la vreo pompă? Acolo își au locul aurăriile, împletiturile și cârlionții, acolo luxul; iar aici (în Sf. Biserică), nu este nevoie de nimic din acestea. Ai venit să te rogi lui Dumnezeu pentru păcate, să-L rogi pentru acelea cu care L-ai mâniat, să-I ceri Lui iertare, să-L faci a fi milostiv ție? Apoi atunci pentru ce te împopoțonezi pe tine? Momițăriile acestea nu sunt ale unei femei

1) 1 Petru 3, 16.

care se roagă. Cum vei putea ofta, cum vei putea plânge, cum vei putea a te ruga cu sârguință, cu lacrimi, când tu vii aici împopoțonată cu astfel de maimuțării? De vei plânge, lacrimile tale vor provoca râsul celor ce te văd, fiindcă ceea ce lăcrimează nu trebuie a fi împopoțonată cu aurării. Este o adevărată scenă teatrală și ipocrizie, ca din acelaș cuget, de unde ambiția a zămislit acest lux de pe tine, să verși lacrimi. Aruncă la o parte acea ipocrizie, fiindcă Dumnezeu nu se amăgește. Asemenea păpușerii sunt ale mimicilor (clovnilor) și ale celor din orchestră, ale celor de pe scena teatrului: unei femei cu rânduială, (acestea) nu se potrivesc.

„Cu sfială – zice – și cu întreagă înțelepciune". Deci, nu imita pe cele ce umblă după amoruri, care prin asemenea maimuțării atrag de partea lor pe mulți ibovnici, din care cauză și-au câștigat o rea reputație, și cu nimic nu s-au folosit în lumea aceasta, ba încă pe mulți i-au vătămat prin o astfel de purtare. Că precum femeia desfrânată chiar de ar avea vreo reputație de femeie înțeleaptă, totuși cu nimic nu se va folosi de acea reputație, atunci când Cel ce cunoaște cele ascunse ale omului, va aduce de față tot ce dânsa a făcut; – tot așa și femeia înțeleaptă, dacă prin îmbrăcămintea sa își va atrage o reputație de desfrânare, a pierdut reputația de înțelepciune – fiindcă mulți au fost vătămați prin acea reputație. „Dar ce să fac – zici tu – dacă altul bănuiește?" Apoi tu singură dai pricină, prin gesturile ce le faci, prin ochiadele ce le arunci, prin mișcările ce le faci. De aceea și cuvântul lui Pavel pentru îmbrăcăminte este lung. De aceea și despre sfială grăiește. Dar dacă acestea toate cu care se împopoțonează femeile: aurării, mărgăritare, haine scumpe, sunt oprite de Pavel a se purta, ca fiind dovadă mai mult de bogăție; apoi cu atât mai mult sunt oprite acelea care atrag curiozitatea privitorilor, precum: pudrarea, grimarea ochilor, și pășirea alene, vocea dezmierdată, ochiul umed și plin de toată desfrânarea, ridicarea voalului cu cochetărie, sau a hainei de pe deasupra, cingătoare curioasă foarte, ghete strâmte. Pe toate acestea el le înțelege prin expresia: „Cu întreagă înțelepciune să se împodobească pe sine" și „cu sfială", căci toate cele de mai sus sunt izvorâte din nesfială și sluțenie[1] Sfântul Ambrosie Episcopul Mediolanului, înfierând cu fier roșu diavoleasca patimă a trufiei femeiești, zice: „Femeia împodobită este casa tuturor diavolilor din iad". Din cele arătate reiese destul de clar, că, creștinilor care vin la Sf. Biserică nu le trebuiesc haine de lux, la modă; ci inimă curată, aprinsă de focul dragostei Dumnezeiești. Astfel, cei ce își motivează lipsa venirii la Sfânta Biserică cu lipsa hainelor de lux, ori cu lipsa hainelor după moda lumii deșarte, rămân în păcatele lor.

NU PUTEM SĂ VENIM LA SFÂNTA BISERICĂ, FIINDCĂ OCUPAȚIILE NE ÎMPIEDICĂ

Pe mulți din creștinii de azi, i-am auzit adeseori scuzându-se înaintea Preoților Bisericii, și unii înaintea altora, că nu pot veni în Duminici și sărbători la Sf. Biserică, din cauza feluritelor ocupații. Ocupațiile acestea care împiedică pe creștini a lua parte la Dumnezeieștile slujbe în Duminici și sărbători, sunt niște faraoni ucigași de sufletele, care au pus stăpânire pe mulți creștini, mai cu seamă acum după marele război mondial.

Oare care să fie izvorul acestui rău? Obișnuința rea, păcătoasă. În timpul războiului (1916-1918) lumea rămasă la sate (bătrâni și tineri, bărbați și femei) a fost scoasă la munca câmpului, în Duminici și sărbători, ca și în zilele lucrătoare. De asemenea și ostașii de pe front. Sf. Biserică a tolerat aceasta din cauza primejdiei vrăjmașilor ce năvăleau asupra noastră, care trebuiau respinși cu orice preț și jertfe, peste hotarele ținuturilor noastre românești. Biserica având în vedere

1) Sf. Ioan Gură de Aur, Om. VIII-a la ep. 1 c. Tim. 28-10; Vezi și tâlc. Fer. Tofilact, o.c. Tom III, pag. 156-162 și cap. „Rupeți coarnele Satanei" din „Părăsiți calea pierzării" de autor.

mântuirea neamului românesc și mărirea țării, a iertat păcatul acesta. Astfel, ostașii care au lucrat pe front ziua și noaptea în zilele de lucru și sărbători: ca și lumea dinăuntru țării, au rămas cu acest rău obicei și după război. Obiceiul, năravul, păcatul acesta, care atunci se făcea de nevoie și se ierta; făcându-se și acum în timp de pace cu voia, este și rămâne păcat greu pe sufletul celor ce-l fac. Cei care și acum în timp de pace lucrează în zilele sfinte, săvârșind acest păcat greu, sunt: călcători de lege, batjocoritori ai zilelor sfinte, defăimători ai lui Dumnezeu, anticreștini, oameni fărădelege care orbecăiesc în întunericul necunoștinței de Dumnezeu.

Idolul agonisirii de avuție pieritoare, silește pe acești creștini slabi de înger, ca în Duminici și sărbători, când toaca, și clopotul chemă pe toți la rugăciune, ei să-și înjuge boii, să-și înhame caii, unii pentru a se duce la oraș, târguri, spre a vinde și cumpăra, alții pentru a-și căra agonisita din țarină. Unii își aduc aminte de vreo socoteală la bancă, și se duc acolo; alții se duc cu vitele la păscut. Unii se duc să-și vadă semănăturile, porumbul din țarină, pomii din vreo grădină, ori fânețurile; alții să-și măsoare pământurile și să-și îndrepte haturile. Unii se duc la stână să-și vadă oile, să le tundă, ori să-și ia brânza, alții gândind că nu e bine ca ei, oameni în toată firea, să stea acasă degeaba, pleacă pe la cele pustietore cârciumi (ucigașe de sufletele) și beau alcool cu păhărutul, cu paharul, cu sticla până stă vântul și se fac toți clei. Aceste chefuri blestemate, denaturează: în jocuri, neplăceri, certuri, bătăi, vărsări de sânge, ucideri, judecăți, temniță, mormânt și iad. Unii se duc să prindă pește, alții la vânătoare, ș. a. m. d. Acești creștini slăbănogi la minte, țin mai mult la pântece și trup, care după un timp scurt va intra în putrefacție ajungând un hoit plin de putoare și mâncarea viermilor; decât la sufletele lor, după care vor fi răsplătiți pe veci[1].

[1] Apoc. 21, 12; 20, 12; Is. 40, 10; 62, 11; Rom. 2, 6; 14, 12.

Zadarnic își scuză acești creștini, lipsa de la Sfânta Biserică în zilele sfinte, cu aceste ocupații. Păcatul acesta rămâne pe sufletul fiecăruia, care a știut că-i păcat și a putut veni la Sf. Biserică, dar n-a vrut. În unele cărți găsim scris, că numai atunci e iertat creștinul a lipsi de la Sf. Biserică în zilele sfinte, când va fi așa de bolnav încât dacă i s-ar aprinde casa să-l scoată alții afară... Sf. Scriptură, așezămintele apostolice și Sf. Părinți, obligă pe fiecare creștin ca zilele sfinte să le serbeze cu cercetarea Dumnezeieștilor Scripturi și meditarea lor, și fapte bune pentru ușurarea suferinței aproapelui nostru. Cei ce lucrează în zilele sfinte, sau petrec într-însele păgânește, păcătuiesc greu, și păcatul lor rămâne[1].

CREȘTINII CU VIAȚĂ SFÂNTĂ ȘI NOAPTEA SE DUCEAU ȘI SE RUGAU ÎN SFÂNTA BISERICĂ

Povestire frumoasă despre Fericitului Nichita, ascunsul plăcut al lui Dumnezeu, pe care l-a văzut Sozont Diaconul.

Plăcutul lui Dumnezeu cel ascuns, fericitul Nichita, care se numea Hartularie, era născut în Constantinopol și crescut de creștini ortodocși. Petrecând în lume și slujind în taină lui Dumnezeu atât de mult i-a plăcut Lui încât și ușile Bisericii singure i se deschideau când mergea el în miezul nopții la rugăciune, și lumină de la Dumnezeu îi lumina lui și pe Preotul cel mort, puternic a fost, ca pe un viu a-l arăta lui Sozot Diaconul, de care ne este povestirea în acest fel:

Un Preot evlavios, și un Diacon cucernic, au câștigat dragoste după Dumnezeu unul pentru altul, iar după câtăva vreme, prin drăceasca lucrare, s-a schimbat în vrajbă. Petrecând ei multă vreme în vrajbă, s-a întâmplat de a murit Preotul în

[1] Ioan 9, 39-41; 15, 22-24; Rom. 1, 20; Iac. 4, 17.

mânia aceea. Atunci Diaconul a început a se tulbura cu gândul, că nu se împăcase cu Preotul prin iertare. Atunci el s-a dus să caute un părinte duhovnicesc, căruia să-i descopere mustrarea conștiinței sale, și străbătea locurile pustii căutând doctor la rana inimii sale. Și aflând pe un stareț îmbunătățit, aceluia i-a mărturisit păcatul mâniei și al vrajbei pe care l-a avut cu Preotul, și cerea iertare. Iar starețul i-a grait lui: „Tot cel ce cere cu credință primește, și celui ce bate i se deschide, și bine faci, frate, grijindu-te pentru dezlegarea acelui mare păcat, să-ți ajute ție Domnul, însă nu este al meu lucrul acesta, o, fiule, ca să te împac cu cel mort pe tine. Drept aceea, întoarce-te la Constantinopol de unde ai venit, și noaptea când vei merge la Biserica Sf. Sofia, să stai lângă frumoasele uși cele mari, și pe cel care îl vei vedea mai întâi venind, aceluia să te închini, și de noi să-i spui, și să-i dai lui această scrisoare închisă și-ți va fi de la dânsul îndreptare pentru păcatul tău". Diaconul, împlinind această poruncă a duhovnicului său, s-a dus în cetate și noaptea a mers la ușile Bisericii Sf. Sofia. Acolo el sta așteptând venirea omului necunoscut. Deodată el vede pe un bărbat la ușă apropiindu-se. Acela era fericitul Nichita, de care ne este cuvântul. Acestuia Diaconul închinându-se, i-a dat scrisoarea starețului, și i-a spus lui și mâhnirea sa. Bărbatul acela ascultând cele spuse de Diaconul, și scrisoarea dată de stareț citind-o, se uda pe sine cu lacrimi și zicea: „Cine sunt eu mai-micul ca să îndrăznesc la lucrul cel ce covârșește puterea mea? Însă spre rugăciunile celui ce te-a trimis pe tine nădăjduindu-mă, pe cât îmi va ajuta Dumnezeu, la lucrul ce mi se poruncește mă voi nevoi".

Acestea zicând, a stat înaintea ușii, și mâinile spre cer ridicând, a început a se ruga încet, apoi plecându-și genunchii și lipind capul la pământ, iarăși făcea rugăciune, și după puțin sculându-se, a zis: „Deschide nouă, Doamne, ușile milostivirii Tale". Atunci îndată ușă cea dinăuntru singură de sine s-a

deschis. El luând pe Diacon, au intrat în tindă, și iarăși la ușile Bisericii apropiindu-se, a zis Diaconului: „Aici să stai nemișcat". El a făcut închinăciune pe pragul ușii, și s-a deschis ușa și a intrat înăuntru. Pe când sta el în mijlocul Bisericii, rugându-se, s-a coborât o lumină de la bolta Bisericii, spre capul bărbatului acestuia și a luminat toată Biserica. Apoi a mers la Sf. Jertfelnic, și aici ușile singure i s-au deschis, unde plecându-și capul și în taină rugându-se, a ieșit la Diacon și iarăși toate ușile în vederea ochilor, singure s-au închis. Aceasta văzând-o Diaconul s-a spăimântat și nu îndrăznea să se apropie de bărbatul acela pentru că mare frică l-a cuprins pe el. Încă și fața lui o vedea ca o față de înger, de rugăciune proslăvită. Și a gândit în mintea lui Diaconul, nu cumva este înger acesta pe care-l vede, iar nu om. Dar aceasta nu s-a tăinuit de bărbatul acesta, pentru că a zis către Diacon: „De ce te tulburi cu gândul pentru mine, omule? Să mă crezi că și eu sunt om de țărână, de sânge și de carne, născut și crescut în această cetate, iar darul lui Dumnezeu și în cei neputincioși lucrează câte voiește. Acum să mergem în calea care ne este nouă înainte". El a mers la Biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, împreună cu Diaconul. Acolo iarăși cu rugăciune a deschis ușile Bisericii și intrând în Biserică și rugâdu-se, ușile iar singure s-au închis. Diaconul văzând aceasta, nimic altceva nu zicea, decât: „Doamne miluiește", cu mare spaimă.

Apoi au mers la Biserica Vlahernei, și bărbatul acela iarăși rugându-se cu lacrimi, a făcut la fel și adeverea Diaconul, că atât de grabnic mergeau pe la Biserici, asemenea cu zburarea păsării. Acolo iarăși cu sfânta rugăciune s-au deschis ușile Bisericii, și punând pe Diacon în uși, i-a poruncit cu dinadinsul să privească înăuntru, iar el a intrat în biserică și plecându-și genunchii se ruga cu umilință. Diaconul stând și privind, a văzut lumină înăuntrul Bisericii, pe toată strălucind-o. Și un Diacon luminos din Sf. Altar ieșind, cădea prin toată Biserica.

După puțin timp a văzut o ceată de Preoți îmbrăcați cu veșminte mohorâte, și toți împreună adunându-se în mijlocul Bisericii, cântau cântări foarte frumoase și alese, din care Diaconul n-a putut să învețe nici una, fără numai Aliluia.

Deci bărbatul acela sculându-se de la rugăciunea sa, a zis către Diacon: „Frate, să intri înăuntrul Bisericii fără temere, și spre ceata cea din stânga privind, i-a aminte la Preoții cei ce stau, doar vei putea cunoaște pe Preotul acela, cu care a-i avut vrajbă. Diaconul cu cutremur intrând și de omul lui Dumnezeu apropiindu-se, privea la ceata cea din stânga, și n-a aflat pe Preotul ce-l căuta. Apoi bărbatul acela în chip de Înger, a poruncit Diaconului ca să ia seama la ceata Preoților din dreapta, și uitându-se Diaconul a văzut pe Preotul acela, cu care avea vrajbă, și l-a arătat pe dânsul omului lui Dumnezeu. Iar el a zis Diaconului: „Mergi de spune așa Preotului pe care l-ai cunoscut: Nichita Hartularie stă afară și te chemă pe tine să vii la dânsul". Diaconul, după porunca lui mergând a luat pe Preot de mâna dreptă și l-a dus la omul lui Dumnezeu, care ieșise afară din Biserică. El căutând cu ochii blânzi spre dânsul, i-a zis cu glas lin: „Domnule Prezbiter, să vorbești cu fratele tău, Diaconul, și să dezlegați vrajba care ați avut-o între voi". Atunci îndată Preotul și Diaconul, unul către altul și-au plecat genunchii și cu deplină sărutare și-au dezlegat vrajba. Preotul dupa iertare a intrat în Biserică, și a stat în ceata sa. Iar omul lui Dumnezeu, Nichita, pe pragul Bisericii a făcut închinăciune, și îndată ușile Bisericii s-au închis. Luând pe Diacon s-au întors înapoi. Apoi trecând o parte de cale, a zis către Diacon: „Frate Sozont, mântuiește-ți sufletul tău, și-l adaugă spre folosul meu. Iar Părintelui celui ce te-a trimis pe tine, mergând, să-i spui: curăția sfintelor tale rugăciuni, și îndrăzneala cea spre Dumnezeu, și pe morți poate a-i învia". Acestea zicând, s-a dus de la ochii Diaconului. Diaconul închinându-se la locul acela, unde au stat picioarele acelui minunat bărbat, a mers la stareț înspăimântat și bucuros, slăvind și mulțumind lui Dumnezeu, că prin acel chip minunat și de mirare, s-a învrednicit a se împăca cu repauzatul Preot, cu rugăciunile robului celui ascuns al lui Dumnezeu, Nichita Hartularie, care în mijlocul poporului și a gâlcevilor petrecând, atât de mult a plăcut lui Dumnezeu, Caruia se cuvine slavă în veci. Amin.

CREȘTINII TREBUIE SĂ ȘTIE A FACE DEOSEBIRE ÎNTRE ZILELE LUCRĂTOARE ȘI ÎNTRE ZILELE SFINTE

Fiecare din noi creștinii trebuie să știm să facem deosebirea cuviincioasă, care există între zilele lucrătoare și între zilele de sărbătoare. Precum știm a deosebi mâncarea de post, de mâncarea de dulce (frupt), o haina veche de o haină nouă, o haină simplă de o haină de lux, argintul de aur, fierul de aramă, zilele posomorâte și întunecoase de zilele senine, luminoase, cu soare, etc. tot astfel trebuie să știm a face deosebire între zilele de rând ale săptămânii, în care se lucrează, și între zilele sfinte (Duminici și sărbători), care sunt zile de rugăciune, de împăcare cu Dumnezeu, de binefaceri, de odihnă, zile pentru luminarea sufletelor noastre și unirea cu Dumnezeu.

Toate neamurile pământului își au zilele lor de sărbătoare. Astfel evreii serbează sâmbăta, turcii vinerea, alte neamuri serbează alte zile ale săptămânii. Noi românii, ca și alți creștini: greci, sârbi, ruși, bulgari ș. a. serbăm ziua Duminicii în amintirea lucrărilor Dumnezeirii. Duminica a făcut Dumnezeu lumina și a început a zidi lumea firească; Duminica s-a născut Domnul nostru Iisus Hristos; Duminica a înviat din morți. Duminica a trimis pe Duhul Sfânt Apostolilor Săi, Care a stătut deasupra fiecăruia în chip de limbi de foc, luminându-le mintea a predica Evanghelia în toate limbile pământului pre-

cum le da lor Duhul a grăi. Acest Duh Sfânt a trecut la toți binecredincioșii creștini din toate vremurile până azi.

De asemenea creștinii trebuie a ști și serba cu curăție, pace, sfințenie, rugăciuni, participarea la Dumnezeieștile slujbe, laude, cântări duhovnicești, predici, adunări religioase după amiază și cu felurite faceri de bine celor săraci, necăjiți, etc. praznicile împărătești și sărbătorile Sfinților.

Cei ce nu serbează Duminicile și sărbătorile de peste an, nu vor ajunge departe. Averea și toate cele lumești ne părăsesc îndată ce am închis ochii pe veci și ne-a acoperit pământul. Dincolo de mormânt merg cu noi numai faptele bune. Cei ce păcătuiesc astfel prin nesocotirea și hulirea zilelor sfinte, trebuie sfătuiți a părăsi acest păcat greu. Cei ce nu voiesc să țină seama pentru a sfinți zilele Domnului, așa precum se cuvine, ba încă mai grăiesc și îndărătnicii, după câteva sfaturi să ne ferim de ei, știind că astfel de creștini sunt stricați și păcătuiesc, fiind de sine osândiți.

REGULAMENT PENTRU SĂRBĂTORILE CE TREBUIE SĂ LE ȚINĂ CREȘTINII ORTODOCȘI ÎN CURGEREA ANULUI

Art. 1. Sărbătorile religioase în România ce se recunosc și se stabilesc sunt următoarele:

1. Toate Duminicile de peste an, în care se cuprinde și Duminica Paștilor, a căreia serbare se continuă trei zile: Duminică, Luni și Marți.

Cele 12 Praznice Împărătești, și anume:

a) Nașterea Născătoarei de Dumnezeu, la 8 septembrie;

b) Înălțarea Sfintei Cruci, la 14 septembrie;

c) Intrarea în Biserică la 21 noiembrie;

d) Nașterea Mântuitorului, la 25, 26 și la 27 decembrie;

e) Botezul Domnului la 6 ianuarie;

f) Întâmpinarea Domnului, la 2 februarie;

g) Buna Vestire, la 25 martie;

h) Schimbarea la față, la 6 august

i) Adormirea Maicii Domnului, la 15 august

j) Intrarea Domnului în Ierusalim sau Duminica dinaintea Paștilor (Floriile).

k) Înalțarea Domnului, Joi la 40 de zile după Paști;

l) Pogorârea Duhului Sfânt și Sfânta Treime, Duminică și luni la 50 de zile după Paști.

3. Următoarele zile ale Sfinților, pe care cu deosebire i-a respectat creștinătatea pentru virtuțile lor cele mari:

a) Sf. Ierarh Vasile cel Mare, la 1 ianuarie, când se serbează și Anul Nou, împreună cu tăierea-împrejur a Domnului.

b) Sf. Ioan Botezătorul, la 7 ianuarie.

c) Sfinții Trei Ierarhi, Vasile cel Mare, Grigore Teologul și Ioan Hrisostom, la 30 ianuarie;

d) Sf. Marele Mucenic Gheorghe la 23 aprilie;

e) Sf. Împărați Constantin și Elena, la 21 mai;

f) Nașterea Sf. Ioan Botezătorul, la 24 iunie;

g) Sf. Apostoli Petru și Pavel, la 29 iunie;

h) Sf. Prooroc Ilie, la 20 iulie;

i) Tăierea Capului Sf. Ioan Botezătorul, la 29 august;

k) Cuvioasa Paraschiva, la 14 octombrie;

l) Sf. Marele Mucenic Dimitrie, la 26 octombrie

m) Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil, al 8 noiembrie;

n) Sf. Ierarh Nicolaie, la 6 decembrie;

4. Afară de acestea, sunt sărbători locale, precum: zilele hramurilor sau aniversării Bisericilor fiecărei localități, aniversările Sfinților ale căror Sfinte Moaște se află depuse pe alocurea; aceste zile se serbează numai în localitățile respective.

Toate aceste zile sfinte, enumerate până acum, se serbează prin repaus de alte lucrări, și petrecând în îndeletniciri duhovnicești, precum: mergerea la Biserică spre rugăciune și

ascultarea cuvântului lui Dumnezeu, acasă prin citirea cărților folositoare de suflet, pentru buna educare a familiei, prin facerea de bine la cei nevoiași, prin cercetarea bolnavilor, mai ales a celor fără de ajutor, și prin alte fapte bune; căci sărbătorile sunt destinate de Biserică anume pentru cultura spirituală și pentru îmbunătățirea moravurilor.

Art. 2 Sărbătorile Naționale...

Art. 3 Ori ce alte sărbători superstițioase, precum: Joile după Paști, Rusaliile, Foca, Ilie Pălie, Pintilie Călătorul, Ropotinul, Drăgaica, Paparuda, Circovii, Filipii, Chirica Șchiopul, Sântoader, Călușul, vinerea, sunt oprite a se serba, ca niște rămășițe din timpurile idolatriei, și care nu aduc nici un folos sufletesc, ci numai pagube celor ce le serbează, împiedicându-i de la lucrări folositoare și dând ocazie la petreceri deșarte și vătămătoare.

Preoților se pune în datorie a sfătui pe enoriașii lor de a părăsi asemenea sărbători păgânești, care nu sunt potrivite cu demnitatea creștinilor, cu bunele moravuri și cu învățăturile Sfinte ale Evangheliei și ale Bisericii.

Art. 4. Acest regulament se va tipări și se va împărți pe la toate Bisericile Ortodoxe din România, spre a se citi în auzul poporului și a servi de regulă pururea clerului, și pentru deosebirea zilelor de sărbătoare de cele lucrătoare. Regulamentul se va încadra și atârna pe perete în Altar[1].

DIAVOLUL ÎMPIEDICĂ PE CREȘTINI A SERBA DUMINICILE ȘI SĂRBĂTORILE

Dumnezeu sfătuiește pe toți creștinii a serba zilele sfinte, Duminicile și sărbătorile de peste an. Diavolul însă, pururea întrebuințează toate mijloacele pentru a-i opri prin felurite ocupații și patimi.

1) Acest regulament a fost sancționat cu Decretul Regal No. 1391 din 3 iunie 1874 și publicat în „Monitorul Oficial", No. 136 din 18 iulie 1873.

„Cel neascultător - zice Ilie Miniat - Luceafărul, după ce nu a izbutit să facă ceea ce a gândit, adică să ia Împărăția lui Dumnezeu din cer, punând scaunul său deasupra norilor și făcându-se asemenea Celui Preaînalt, se nevoiește să oprească mărirea lui Dumnezeu aici pe pământ. Și văzând că Dumnezeu este mărit la sărbători de către oameni, pizmuiește, se mânie, cheamă pe tovarășii lui și pe cei dimpreună draci neascultători. „Veniți (le zice) să încetăm toate sărbătorile lui Dumnezeu de pe pământ[1]; veniți să facem ca să înceteze toate sărbătorile lui Dumnezeu de pe pământ, să nu lăsăm să mărească pe Dumnezeu să oprim pe creștini dându-le lor slujbe și pricini lumești, pentru ca să nu mărească nici odinioară sărbătorile, să meargă la Biserică. Veniți să încetăm serbările lui Dumnezeu de pe pământ. Aceasta ce a socotit să facă diavolul, întâi a pus-o în lucrare prin vasul diavolului cel împietrit la inimă, Faraon, tiranul poporului evreilor. Știți în ce grea robie se aflau ticăloșii evrei atâția ani robi la egipteni; i se făcuse lui Dumnezeu milă de necazurile lor, le-a trimis pe Moise și pe Aron ca să zică lui Faraon, să-i lase să iasă cale de trei zile în pustie să facă sărbătoarea lor, să jertfească. „Acestea, zice Domnul Dumnezeul lui Israel: Trimite poporul Meu ca să serbeze Mie în pustie[2]. Să mergem dar cale de trei zile în pustie ca să jertfim Domnului Dumnezeului nostru. Cine este acesta Dumnezeul lui Israel? Așa a răspuns împotrivitorul lui Dumnezeu, cine este acela de al cărui glas să ascult? Ce sărbătoare este aceasta? Ce jertfă? Eu nu vreau să înceteze lucrarea. Fiecare să meargă la lucru lui, „să meargă fiecare la lucru său să lucreze", așa a zis și a poruncit celor mai mari peste lucru și grămăticilor, să facă mai asupritoare lucrările evreilor, care mai înainte făceau numai lutul, iar egiptenii le-au adus paie pentru cărămidă. Acum evreii și lutul îl fac și paiele le cară și s-a făcut la ei osteneala îndoită. Îngreuneze-se lucrările oame-

1) Ps. 73, 9. 2) Ieș. 5.

nilor acestora, și poarte grijă de ele cu toiag de fier. „Egiptenii cei ce erau ispravnici, nu-i lăsau să răsufle. Că-i sileau pe ei ispravnicii slujbelor, pentru ca să nu aibă vreme slobodă nici măcar să-și aducă aminte de sărbătoare. Ceea ce a făcut atunci Faraon, adică diavolul cel trupesc, evreilor, face acum diavolul, adică faraonul cel spiritual, creștinilor. Când este sărbătoare sau Duminică, sau a vreunui sfânt, și vrem ca de la slujbă și grijă lumească cea întunecoasă, să ne tragem puțin ca la o pustie întru liniștea minții, să nu lucrăm, să jertfim jertfa cea fără de sânge, să mărim pe Dumnezeu, atunci tiranul sufletelor noastre se pare a ne vorbi înăuntru, în inima noastră: „Ce sărbătoare, zice? Ce Liturghie? Să meargă fiecare la lucrul lui. Ce-ți pasă ție de Biserică (zice meșterului aceluia), isprăvește-ți treaba ca să câștigi pâinea casei tale, și hrana cea de toată ziua. Mergi (zice negustorului aceluia) la târg, să vezi ce se face cu negutătoria ta. Aleargă (zice boierului aceluia) la poarta domnitorului ca să chivernisești pricina ta. Mă mir de tine, ce sărbătoare cauți acolo, care să fie atât de mare nevoie? Ce aștepți de la a asculta Liturghia? Se cade să te scoli de dimineață. Ce ai tu cu slujbele Bisericii? Tu nu ești călugăr. „Să meargă fiecare din voi la lucrul lui". Așa sfătuește diavolul, și creștinii ascultă sfatul lui. Și oare ce face mai mult? Precum a făcut Faraon mai grea slujba evreilor și îndoită osteneala când au voit ca să serbeze, asemenea și diavolul aduce îndoite și întreite pricini în zilele de sărbătoare, încât unii se nevoiesc îndoit și întreit, mai vârtos când este sărbătoare, decât în celelalte zile de lucru.

Îngreuneze-se lucrurile oamenilor acestora, și să poarte grijă de ele". Mai vârtos, precum ispravnicii lui Faraon sileau spre lucru pe evrei, într-acest chip unii din slugile diavolului vin și te deșteaptă pe la miezul nopții, te scoală din așternut, pe nemâncate, cu multă grabă trăgându-te aici și acolo pentru ca să nu-ți aduci aminte nici măcar că este sărbătoare, pentru ca să nu

ai nicidecum voie slobodă ca să vii la Biserică. Acestea vede diavolul și se bucură și ridică semn de biruință spre atâta necinste a lui Dumnezeu și spre atâta pierzare a oamenilor și cu atât mai mult zice: „Veniți să nimicim sărbătorile lui Dumnezeu de pe pământ".

Creștine! ce zici? Așa, te mulțumești ca să se bucure diavolul și să se necinstească Dumnezeu? Eu știu ce vrei să-mi răspunzi. Vrei să zici că, nu păzesc de multe ori sărbătoarea de nevoie. Nevoia hranei cea de toate zilele mă silește a lucra. Părăsesc Liturghia și cuvântul lui Dumnezeu, căci de nevoie este să mă întâlnesc cu cutare boier, pe care nu-l găsesc altă dată. Este trebuință astăzi să mă nevoiesc pentru ca să isprăvesc cutare pricină, pe care nu se poate să o isprăvesc mâine. O, rătăcitule, și toate acestea le socotești a fi de nevoie, dar nu gândești și la lucrul de nevoie pentru mântuirea ta? Socotești a fi de nevoie să faci acest lucru, sau celălalt, dar nu socotești a fi lucrul mai mult de nevoie pentru mântuirea ta? Socotești a fi de nevoie să faci acest lucru, sau celălalt, dar nu socoteși a fi lucru mai mult de nevoie și trebuincios să păzești o poruncă a lui Dumnezeu, a cărei călcare este un păcat de moarte? Iuda, când a văzut mirul ce s-a vărsat de desfrânată pe picioarele lui Iisus, a zis: că putea să se vândă cu preț de trei sute de dinari. Dar când evreii au vrut să piardă pe Iisus, ce voiți (le-a zis Iuda) să-mi dați mie și eu îl voi da pe El vouă[1]; iar când i-au zis ei să-i dea treizeci de arginți, s-a prins bucuros, și nu a mai zis al doilea cuvânt. Ca și când ar fi putut lua și mai puțin. Care va să zică, știa să prețuiască mirul:„Se putea să se vândă mirul acesta cu trei sute de dinari"; iar pe Hristos, pe Cel ce este comoară neprețuită a cerului și a pământului, nu L-a prețuit cu nimic. Ce veți vrea să-mi dați și eu îl dau pe El vouă?" Asemenea socotință ai și tu, ticălosule. Pentru lucrul foarte trebuincios și prețuit, socotești pe un puțin câștig al tău, din

[1] Mt. 26, 14.

negustoria ta și din slujba unui mare boier sau domn. Porunca lui Dumnezeu, pe care o calci spre paguba mântuirii tale, o socotești de nimica? Ți se pare că pierzi vremea aceea, pe care o stai la Sf. Biserică spre a asculta Sf. Liturghie și cuvântul lui Dumnezeu? Nu o pierzi ci o dobândești, zice Marele Vasile[1]. Căci o dăruiești lui Dumnezeu, Care îți dă răsplătire cu adăogire dobânzii tale. Fă-ți tu datoria ta ca un creștin, păzește sărbătoarea pe care o păzesc și agarenii și evreii, și de vei avea vreo pricină de nevoie, las-o în seama proniei lui Dumnezeu și o va chivernisi cu sfârșit binecuvântat[2]. Partea care se împrumută lui Dumnezeu nu piere, ci de la El se va răsplăti cu adăogire. Că ori câte pricini ar fi făcătoare de nelucrare, pe acestea le va trimite Domnul și peste acestea virtute la trup și nevoință de suflet, și lesnire negustoriei și bună chivernisealǎ va da în toată viața, celor ce aleg cele duhovnicești. Socotește și aceasta, că Dumnezeu, când erau evreii în pustie, șase zile ale săptămânii ploua mană, dar în a șaptea zi nu ploua. Căci vrea ca la a șaptea zi, care era sărbătoare, să nu aibă pricină evreii să iasă afară din colibele lor, ci să stea acolo înăuntru să se odihnească, binecuvântând numai și mulțumind lui Dumnezeu, ca să ne învățăm și noi, că în acele șase zile ale săptămânii, care ni s-au dat spre lucrare, Dumnezeu trimite ca mană, dobândă și bună sporire ostenelilor noastre. Dar în a șaptea zi, adică Duminică, care este sărbătoare, ține mâna Lui, și dacă noi lucrăm, peste ostenelile acelea ce facem nu trimite binecuvântarea Lui cea Dumnezeiască, ci trimete Dumnezeiescul lui blestem, și ostenelile noastre sunt zadarnice, nefolositoare și blestemate. Dobânzile noastre ajung de se prefac în fum și în pulbere. Pricinile noastre se isprăvesc cu rău. Urzeală ca păianjenii țes, așa vorbește către dânșii Isaia[3], urzeala lor nu va fi spre îmbrăcăminte, nici nu se va îmbrăca din lucrurile lor. Ci lucrurile lor vor fi de nelegiuire. Căci poftește

[1] Cuv. 3, la cele șase zile. [2] Ps. 144, 20. [3] Is. 59.

într-acea zi să nu ne depărtăm de la Sfânta Biserică, ci acolo să fim cu liniște, cu cântări și cu laude, precum zice Apostolul. Încât, dacă nu vei lucra dobândești, dar de vei lucra nu numai că nu dobândești, ci pierzi și aceea ce ți se pare că ai dobândit. Deci dar șase zile sunt întru care se cade a lucra și nu în ziua Duminicii".

Eu am vorbit până acum cu cei ce nu țin sărbătorile. Acum voi zice puține cuvinte și către aceia ce le țin, dar nu precum se cuvine, și cu aceasta voi sfârși cuvântul. Cu ce chip să sfințim noi sărbătorile, ne-a arătat Dumnezeu prin acele puține cuvinte ale Proorocului. *„Nu lucrați și cunoașteți că Eu sunt Dumnezeu"*[1]. Nu lucrați, adică încetați de la fiecare lucru și grijă lumească. Și cunoașteți că Eu sunt Dumnezeu, adică mintea voastră să fie cu totul înălțată către Mine cu toată evlavia. Sărbătoare va să zică, zi hărăzită lui Dumnezeu. Și precum în Biserică stăm cu smerenie și cu evlavie, căci este Casa lui Dumnezeu, așa tot acea smerenie și evlavie se cade să avem, pe câtă umblând afară pe uliță, pe atâta și înăuntru, în casă șezând în ziua sărbătorii, căci este ziua lui Dumnezeu. Un păcat ce-l facem în Sf. Biserică, este furtișag de cele sfinte, căci acesta este locul lui Dumnezeu. Și iar furtișag de cele sfinte este orice păcat, pe care îl facem în zi de sărbătoare, căci aceasta este vremea lui Dumnezeu. Tot atâta-i de păcat a fura sau a desfrâna cineva în Sf. Biserică, cât e să fure și să desfrâneze în zi de sărbătoare. Căci și aceea și aceasta sunt hărăzite lui Dumnezeu. Și această pricină se cade să fie cercetată cu de-amănuntul de Duhovnici. Căci păcatul ce se face în zi de sărbătoare, este mult mai greu decât păcatul ce se face în celelalte zile de lucru. „Cel ce o spurcă pe dânsa (adică pe sărbătoare), cu moarte va muri, pieri-va sufletul aceluia din poporul Lui[2]. Sărbătoare va să zică, zi sfântă, pe care se cade într-acest chip să o sfințim, cât și noi să ne facem sfinți, alergând la Sf. Biserică,

[1] Ps. 45. [2] Ieș. 31.

ascultând sfintele slujbe, mai vârtos Sf. Liturghie, pe care părăsind-o, facem păcat de moarte. Citind Sf. Scriptură sau Viețile Sfinților, cheltuind cealaltă rămășiță a vremii în rugăciuni, mărturisindu-ne și împărtășindu-ne cu Preacuratele Taine, precum făceau creștinii cei vechi, care au luat aminte la învățătura Apostolilor, la împărtășire și la rugăciune. Sărbătoare, în scurte cuvinte, va să zică arătarea faptelor celor bune[1], evlavia sufletului, cumpănirea viețuirii. Arătarea faptelor celor bune, adică la sărbătoare să arătăm faptele noastre cele bune, dar nu hainele cele frumoase. Însă noi atuncea ne nevoim să prăznuim sărbătoarea, când se arată bărbații împodobiți ca și femeile, femeile ca niște idoli „împodobite ca asemănarea Bisericii, zice Proorocul"; care va să zică întâmpină sărbătoarea și vin la Sf. Biserică mai mult pentru ca să aibă ele închinăciune, decât să se închine. Așa se sfințește sărbătoarea? Cu evlavia sufletului, nu cu desfătare, nu cu beție, nici cu benchetuiri. Eu mă întristez a vedea și mă rușinez a spune în ce fel țin creștinii sărbătorile în vremurile acestea. Șase zile petrece meșterul închis în atelierul lui, cu înfrânare, cu înțelepciune, cu mintea întreagă, iar Duminica, în crâșmă, își iese din minți, încât Duminica este sărbătoarea crâșmelor. Dar încă la sărbători ce se mai face? Ce va zice Sf. Nicolae, Sf. Dimitrie văzând pe creștini prăznuindu-i mai mult cu cântece lumești, decât cu cântări bisericești? Mai mult cu jertfe elinești decât cu Jertfa cea fără de sânge, mai mult cu multă lăcomia bucatelor, decât cu creștineasca evlavie: așa se cinstește sărbătoarea Sfinților? Cumpănirea viețuirii să avem, aceasta va să zică ei, adică în toate celelalte zile se cade să viețuim cu frica lui Dumnezeu, ca niște buni creștini, dar la sărbătoare, mai ales se cade prin cumpătare să ne facem creștini sfinți. Dar noi sărbătoarea avem prilej să osândim mai mult sufletul nostru, încât Dumnezeu poate să zică ceea ce a zis odinioară prin gura lui Isaia: *„Lunile cele*

[1] zice I. Hrisos. Cart. I la 1 Cor. 11.

nouă ale voastre și sâmbetele le urăște sufletul Meu"[1]. Nu zic alta nimic pentru aceasta, numai vă rog, acum când veți ieși de la Sf. Biserică, de veți întâlni pe vreun frate al vostru creștin, care n-a auzit cuvântul acesta, pentru că diavolul, faraonul cel spiritual, poate că l-a ținut departe în altă slujbă, să-i spuneți cele ce ați auzit, că Dumnezeiască poruncă este, să sfințim sărbătorile. Să le sfințim cu arătarea faptelor celor bune, cu evlavia sufletului, cu cumpătarea viețuirii[2],

DARURILE CREDINCIOȘILOR ADUSE LUI DUMNEZEU

Fiecare drept-credincios creștin este dator a aduce la Sf. Biserică, daruri lui Dumnezeu după puterea lui. Sf. Scriptura ne arată că însuși Dumnezeu a poruncit credincioșilor a-I aduce daruri la Biserica Lui. „Domnul a grăit lui Moise: *„Vorbește fiilor lui Israil: Să-Mi aducă un dar, să-l primiți pentru Mine de la orice om care-l va da cu tragere de inimă"*[3]. Dacă cercetăm Dumnezeiasca Scriptură a Vechiului Testament aflăm că toți binecredincioșii legii vechi, au adus daruri de bună voie lui Dumnezeu și au fost primiți și bine plăcuți Lui. Abel, Noe, Melhisedec, Avraam, Isaac, Iacob, Samuel, David, Solomon, Ilie, Macabeii și alți Prooroci și apărători ai credinței și ai poporului ales, au adus daruri lui Dumnezeu, Care i-a și primit ca aleși și iubiți al Lui.

Sfânta Biserică Ortodoxă a moștenit din veacurile apostolice, obiceiul creștinesc, ca, credincioșii să aducă la Biserică unele daruri; untdelemn, lumânări, tămâie, pâine, vin și altele[4]. Acest obicei creștinesc e foarte bun. Biserica are trebuință de

[1] Is. 1, 14. [2] Ilie Miniat, Didahii o.c. 265-270. [3] Ieș. 25, 1-2; 35, 5-9, 21-29; Levit. 1-7. [4] 2 Lege 16, 17; Lc. 12, 33; Mt. 15, 5; F. Ap. 4, 34-35; Vezi și Can. 3, 4, apost. cu tâlc. și subînsemn.

lumânări pentru aprins în sfeșnice, untdelemn pentru candele, tămâie și smirnă pentru cădelniță și cățuie, pâine și vin pentru Sf. Împărtășanie.

Fac o mare greșeală creștinii care aduc și introduc în Sf. Biserică drept jertfă: carne (de cele mai multe ori de miel la Sf. Paști) sau pește și produsele ce aparțin cărnii, precum lapte, ouă și icre și preparatele derivate din acestea: brânză, cașcaval, pateuri și pește.

În privința aceasta, canonul 99 al Sin. VI ec. hotărăște următoarele: „Am aflat că în țara armenilor, unii clerici primesc la altar carne fiartă pe care mirenii o dau Preoților după obiceiul iudeilor. Drept aceea păzind neîntinarea Bisericii, hotărâm că nu este îngăduit nici unui Preot să primească la altar carne de la credincioși, ci să se mulțumească cu cele ce i se dă înafară de Biserică, după cum vrea cel ce aduce daruri. Iar dacă cineva nu va face așa să se afurisească".

În vechiul Testament s-a poruncit să se aducă lui Dumnezeu la Templu animale (de regulă oi și boi) ce erau junghiate și aduse ardere de tot pe altar. Aceste jerfe prefigurau jertfa Fiului lui Dumnezeu, care la plinirea vremii trebuia să vină și să se jertfească pe altarul Crucii de pe Golgota, pentru iertarea păcatului strămoșesc și a tuturor păcatelor lumii. Dar cea mai importantă și mai simbolică jertfă a Vechiului Testament a fost *„Mielul Pascal"*[1], care a prefigurat în modul cel mai strălucit pe: *„Mielul lui Dumnezeu* (Iisus Hristos) *cel ce ridică păcatul lumii"*[2], așa cum a fost numit și recomandat lumii de catre Sf. Prooroc Ioan, Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului. Dar din momentul în care *„Paștile nostru Hristos, s-a jertfit pentru noi"*[3], El poartă semnele *„Jertfei răscumpărătoare"* chiar și după moartea Sa[4]. Și rămâne pentru totdeauna în stare de jertfă pe altarele Biserici Sale, dar *„acestă jertfă are loc nu prin jertfirea actuală a Mielului,*

[1] Ieș. 12, 1-4; Comp. 1 Petru 1, 19. [2] Ioan 1, 29. [3] 1 Cor. 5, 7. [4] Apoc. 5, 6-14.

ci prin transformarea pâinii în Mielul jertfit"[1]. În concluzie, odată cu jertfirea sângeroasă a *„Mielului lui Dumnezeu"* a încetat pentru totdeauna orice jertfă sângeroasă în Biserica cea nouă, întemeiată de Iisus Hristos, în care se practică jertfirea nesângeroasă a lui Hristos Euharistic. De aceea, prezența sângelui și a cărnii, ca rezultat al sacrificiului nu are ce căuta în Biserica Noului Testament, în care se aduce jertfa pâinii și a vinului, transformate în Trupul și Sângele Domnului. Sângele și carnea sunt simbol al morții, prin ele implorându-se milostivirea lui Dumnezeu, să ne trimită pe Fiul Său, Iisus Hristos, Mielul cel nevinovat, care prin jertfirea Sa, să ne izbăvească de consecința păcatului, adică de moartea cea veșnică. După ce Fiul lui Dumnezeu ne-a dăruit mântuirea prin jertfa Sa sângeroasă, prezența acelor simboale ale morții în Biserica Învierii și a vieții, sunt o ofensă și o sfidare a jertfei celei mântuitoare, prin aceasta noi arătând că nu aducem cinstirea cuvenită și în deplină cunoștință, Celui ce de bunăvoie s-a jertfit pentru noi. Precum toate cele ale legii vechi au fost desființate, precum tăierea-împrejur și respectarea sâmbetei, așa și jertfele sângeroase și toate prescripțiunile care constituiau *„umbra celor viitoare"*[2]. Din această cauză în Biserica Noului Testament s-au îndepărtat toate acestea, inclusiv sângele și carnea și produsele ce provin din acestea, precum: laptele, brânza și ouăle.

Dar poate mulți vor veni cu următoarea obiecțiune, zicând: „Oare carnea friptă de miel ce se prepară de Sf. Paști, ouăle roșii și pasca (ce se obișnuiește în Moldova), sunt oprite de a se introduce în Biserică? Acestea fiind nelipsite de la prăznuirea Paștelui, mielul închipuind pe Mielul Hristos cel jertfit, iar ouăle roșii închipind ouăle din coșul Mariei Magdalena, care, după tradiție, s-au înroșit atunci când s-a prezentat la curtea împăratului Tiberiu?

[1] N. Cabasile, exp. Sf. Lit. cap. 32, 15. [2] Evr. 10, 1.

Dar nu trebuie să uităm că la Sf. Paști noi cinstim Învierea lui Hristos și ne bucurăm de triumful Vieții asupra morții. Deci chiar dacă n-ar exista nici o interdicție pentru introducerea acestora în biserică, totuși în această zi în care cântăm imnul de biruință a lui Hristos, care *„cu moartea pe moarte a călcat"*, acestea fiind simboluri ale jertfei, ale morții Sale, oarecum nu sunt în ton cu bucuria biruinței și a învierii.

Pentru a nu fi învinuiți că ne atingem de un obicei străvechi, care înfrumusețează prăznuirea Sf. Paști, vom cita mai jos o prescripțiune din Tipicului cel Mare, care zice următoarele: „Pravoslavnicii creștini carne nu aduc la biserică, ci în casă la Preot... Iar ouăle și brânza aduse fiind, se pun în pridvor; iar în biserică nicicum nu se cuvine a se aduce... În știință să fie, cum că, carnea și prinosul cel alb nu este paștile, nici mielul, precum zic oarecare și primesc dintru dânsul cu toată evlavia, ca dintru oarecare sfințenie și se împărtășesc, ci o proastă dăruire. Că nu se pot aduce acestea ca întru jertfă lui Dumnezeu, ci numai ca blagoslovenie celor ce încep, după post, să mănânce carne și brânză. Și cele puse înainte, cu rugăciunea cea de Preot (făcută) se blagoslovesc spre mâncare. Că paștile cel adevărat este însuși Hristos și Mielul cel ce ridică păcatele lumii... Și pentru aceasta, prinoasele acelea, care nu sunt paști, în altar sau în biserică nu se cuvine a se aduce, ci afară de biserică, sau în pridvor, ca prin rugăciune să se blagoslovească, după canonul al treilea al Sf. Apostoli... "[1].

Conținutul acestei hotărâri este atât de clar, încât nu mai necesită explicații. Deci aceste prinoase, din care mulți dintre noi gustăm ca dintr-o sfințenie, vedem aici că nu sunt decât o *„simplă dăruire"* care nu se cuvine a se aduce la altar sau în biserică, ci în pridvor sau afară de biserică, fiind numai ca *„o binecuvântare pentru cei ce după post încep să mănânce brânză și carne"*, căci, *„paștile cel adevărat este Însuși*

[1] Tipic cel Mare pg. 577.

Hristos și Mielul cel ce ridică păcatele lumii... iar prinoasele acelea nu sunt paști".

Cercetând canoanele Sf. Biserici Ortodoxe, aflăm în canonul 65 Apostolic că mireanul care ucide fără de voie pe cineva, este pedepsit cu afurisenie, iar clericul cu caterisirea. Sfinții Părinți au toată înțelegerea pentru lipsa de intenție a celor în cauză, dar în cazul de față vedem că pentru Clerici nu se acordă nici un fel de înțelegere și sunt pedepsiți cu cea mai grea pedeapsă. Oare în acest caz nu mai are valoare lipsa de intenție și deci, nevinovăția lui? În comentarul acestui canon, cât și al Sf. Vasile cel Mare (55), aflăm că se acordă toată înțelegerea pentru lipsa de intenție, dar: *„...circumstanța decisivă pentru persoanele sfințite, este <<vărsarea de sânge omenesc>> fără a se lua în considerare împrejurarea și motivul, care a provocat vărsarea de sânge și anume, din cauză că vărsarea de sânge omenesc este în coliziune expresă cu slujba îndeplinită de Preot și care slujbă are ca punct cardinal jertfa cea fără de sânge în Sf. Taină a Euharistiei"* [1]. Tot din acest motiv este indicat Preoților a se feri nu numai de vărsare de sânge omenesc, ci de orice fel de sacrificiu sângeros, de animal, pasăre sau orice vietate. Și acum ne punem întrebarea, dacă Preotului care slujește și aduce jertfa cea nesângeroasă a Domnului, i se cere să se ferească de orice vărsare de sânge, atunci ne putem da seama cât de justificată și necesară este absența sângelui și a cărnii din Locașul Sfânt, în care se jertfește Hristos Euharistic? Cele amintite mai sus, sunt suficiente pentru a înțelege importanța respectării cu strictețe a acestei hotărâri.

[1] N. Milaș, Canoanele Bisericii Ortodoxe vol. I, pag. 284.

CINE TREBUIE A ADUCE DARURI LA SFÂNTA BISERICĂ?

Darurile și toate câte trebuiesc Bisericii lui Dumnezeu, sunt datori a le aduce credincioșii fii ai Bisericii. Creștinilor nu li se impune cu sila a aduce daruri la Sf. Biserică; ci de bunăvoie, cu toată dragostea, fiindcă pe dătătorul de bunăvoie îl iubește Dumnezeu[1]. *„Să nu te înfățișezi* - zice Sf. Scriptură - *cu mâinile goale înaintea Domnului, ci fiecare din voi să dea ce va putea, după binecuvântarea pe care i-o va da Domnul Dumnezeu"*[2].

Credincioșii Vechiului Testament aduceau daruri mult mai costisitoare de cât creștinii de azi. Unii credincioși ai Vechiului Testament aduceau vite și produse la o sărbătoare a lor[3], care costau mai mult de cât jertfa pe care o aduce într-o Duminică ori sărbătoare 3-4000 de suflete ale unei parohii de azi. Împăratul Solomon, la sfințirea Templului din Ierusalim, a jertfit 22.000 de boi, și 120.000 de oi și alte daruri de mâncare[4]. Creștinii care aduc daruri bune cu toată dragostea, în Duminici și sărbători, sunt binecuvântați de Dumnezeu.

CREDINCIOȘII SUNT DATORI A ADUCE CELE MAI BUNE DARURI LA SFÂNTA BISERICĂ

Neamurile pământului, care au fost binecredincioase și iubitoare de Dumnezeu, au adus daruri și jertfe lui Dumezeu, din ceea ce au avut mai bun și mai scump. Așa d.p.: Avraam a adus jertfă pe unicul său fiu legitim. Solomon a adus 36.000 de vite (boi și oi) la sfințirea Templului; cei trei magi ai răsări-

[1] 2 Cor. 9, 6-7. [2] 2 Lege 16, 16-17, 10. [3] Fac. 4, 4; 8, 20; Lev. 1, 11; 2 Împ. 24, 22. [4] 3 Împ. 8, 62-66.

tului au adus daruri bune și scumpe la Nașterea Mântuitorului: aur, tămâie și smirnă.

Dumnezeiasca Scriptură ne arată, că însuși Dumnezeu a poruncit, ca, la Altarele Sale să se aducă jertfe din tot ceea ce au oamenii mai bun: *„Să închini Domnului Dumnezeului tău, pe ori ce întâi-născut de parte bărbătească, din cireada și din turma ta. Să-l mănânci tu și familia ta, înaintea Domnului Dumnezeului tău, în locul pe care îl va alege El"*[1]. Să avem deosebita grijă ca darurile pe care noi le aducem înaintea Altarului Domnului, să fie de cea mai bună calitate.

Astfel, lumânarea ce o aducem, să fie de ceara curată, untdelemnul curat, prescurile din grâu curat, vinul curat din struguri, fără de nici o amestecătură. De asemenea ori ce jertfă sau obiect bisericesc aducem la Casa lui Dumnezeu, să fie din tot ceea ce avem noi mai bun. Păcătuiesc greu aceia care aduc lumânări mari, dar rele, din ceară falsificată și untdelemn din calitatea cea mai proastă, pe care le cumpără de la străini, și de la negustorii anticreștini care se închină câștigului necinstit. E mult mai bine a aduce o lumânare mai mică și mai subțirică din ceară curată, de cât lumânări rele, dar groase și multe.

Jertfa creștinului de va fi curată, ea va fi bine primită la Dumnezeu; iar jertfa care nu este curată sau cea de proastă calitate, nu este primită. Aceasta o vedem limpede din Sf. Scriptură, care ne pune pildă vie pe cei doi fii ai lui Adam: Cain și Abel cu cele două feluri de jertfe aduse de ei lui Dumnezeu.

După izgonirea din rai, Adam și Eva își făceau pocăința lor în două feluri: 1) Se închinau Ziditorului, cu fețele îndreptate către răsărit, spre raiul din care fuseseră scoși. 2) Aduceau jertfe lui Dumnnezeu din agoniseala muncii lor, din roadele pământului și din turmele oilor. Acest fel de pocăință cu închinare și aducere de jertfe, au învățat ei și pe fiii și fiicele lor. După ieșirea din rai, Adam împreunându-se cu Eva, în pămân-

[1] 2 Lege. 15, 19-20.

tul blestemat, au născut câte doi fii, cu surorile lor, gemeni. 1) Pe Cain cu sora sa Calmana; 2) Pe Abel cu sora sa Delvora. Abel slujea mai cu osârdie lui Dumnezeu decât Cain fratele său. Abel aducea jertfă lui Dumnezeu din oile cele întâi-născute, mai grase și mai alese. Cain aducea jertfe din rodurile pământului, nu pârga și din cele mai bune; ci din cele mai de pe urmă, mai proaste, putrede; iar pe cele mai bune, le ținea pentru sine.

Dumnezeu, Care cearcă inimile și rărunchii, privind din ceruri la inimile și jertfele deosebite ale primilor frați de pe lume, a căutat spre jertfa lui Abel; iar spre jertfa lui Cain n-a luat aminte. Cain văzând fumul jertfei fratelui său suindu-se în sus drept la cer; iar fumul jertfei sale revărsându-se pe pământ, s-a mâniat foarte asupra fratelui său. Unii din părinții Bisericii creștine împreună cu Sf. Ioan Gură de Aur, zic că s-a pogorât foc din cer și a mistuit jertfa lui Abel; iar de jertfa lui Cain nu s-a atins focul[1].

Fiecare creștin să-și aducă aminte de jertfa lui Abel cea bună, care a fost primită de Dumnezeu. Asemenea să-și reamintească și de jertfa lui Cain cea rea, care a fost risipită de Dumnezeu. Creștinii care aduc la Sf. Biserică untdelemn prost și lumânări rele, nu numai că supără pe Dumnezeu, Care nu le primește, dar mai fac și alte rele Sfintei Biserici și credincioșilor adunați la Sf. rugăciune. Untdelemnul lor cel rău, răspândește în Biserică miros greu, puturos, nesuferit. Lumânările falsificate și rele, de asemenea umplu Sf. Biserică de fum înnecăcios și de miros greu, puturos, care atacă sănătatea credincioșilor care vin să se roage lui Dumnezeu. Se întâmplă că unii neputând suferi mirosul greu, sunt siliți a părăsi Slujba Dumnezeiască; iar alții, mai cu seamă femeile însărcinate ori altele suferinde, leșină și cad jos. Închipuiți-vă suferința acestor în-

[1] Fac. 4, 1-5; Hronograf, o.c. pag. 78-79; Comentariile Sf. Hrisostom la ep. c. Evrei, o.c. Omilia 22 pg. 267.

chinători cât e de mare. Și pentru ce? Pentru jertfele cainilor cu nume creștinesc.

Vedeți ce nelegiuire fac și cu ce păcate grele se încarcă cei care aduc astfel de daruri la Sf. Biserică? Ei bine, cum ar putea să creadă acei creștini, care se scumpesc la aducerea darurilor bune la Sfânta Biserică, și darnici până la risipă la facerea ospețelor lumești, balurilor, bețiilor cu felurite blestemății; că astfel de daruri rele și vătămătoare ar fi primite de Dumnezeu?! Vai și amar de astfel de creștini! Către acești caini cu nume de creștini se îndreaptă cuvântul lui Dumnezeu, zicând: „Un fiu cinstește pe tatăl său, și o slugă pe stăpânul său. Dacă vă sunt Tată, unde este cinstea care Mi se cuvine? Dacă sunt Stăpân, unde este teama de Mine? Când aduceți ca jertfă o vită oarbă, nu este rău lucrul acesta? Când aduceți una șchioapă sau beteagă, nu este rău lucrul acesta oare? Ia adu-o dregătorului tău! Te va primi el bine pentru ea? Va ține el seamă de ea? zice Domnul oștirilor. Și acum vă rog, rugați-vă lui Dumnezeu să aibă milă de voi. Vă va primi El cu bunăvoință, când mâinile voastre fac astfel de lucruri? „Cine din voi va închide porțile ca să n-aprindeți degeaba focul pe Altarul Meu? N-am nici o plăcere de voi - zice Domnul Dumnezeu - și darurile de mâncare din mâna voastră nu-Mi sunt plăcute!... Nu! Blestemat să fie înșelătorul, care are în turma lui o vită de parte bărbătească, și totuși juruiește și jertfește Domnului o vită beteagă! Căci Eu sunt un Împărat Mare - zice Domnul oștirilor - și Numele Meu este înfricoșat printre neamuri"[1].

De la Sf. Biserică apostolică și patristică, noi am primit obiceiul de a aduce la Sf. Biserică pâine (prescuri) și vin pentru Sf. Slujbe și pomelnice cu numele viilor și repauzaților noștri pentru a se pomeni de Preoții Bisericii. Obiceiul acesta e foarte bun și trebuie conservat cu toată dragostea. Să avem deosebita grijă ca în Duminici și sărbători să plecăm la Casa lui

[1] Maleahi 1, 6-14.

Dumnezeu, curați la haine, trup și suflet, luând și ducând cu noi jertfă din tot ceea ce avem mai bun, spre a nu fi respinși de Dumnezeu și căzuți în blestemul arătat mai sus. Deci, fiecare din noi să aducem din pârga roadelor noastre, din tot ce avem mai bun, ca să fie bine-primite de Dumnezeu și să dobândim binecuvântarea și Împărăția Lui Cerească pe veșnicie.

„Darurile omului față de Dumnezeu sunt semne văzute ale dragostei sale, ca răspuns la iubirea și milostivirea Stăpânului său[1]. El trebuie să aducă tot ce are mai bun, din roadele pământului și fructele pomilor, pentru ca jertfa să fie bine primită, ca a lui Abel[2]. Darurile pe care omul le dă slujitorilor bisericii, Domnul le primește, căci ei sunt slugi ale Lui, și prin mâna credincioșilor El le dă pâinea cea de toate zilele, căci cine slujește Evangheliei din această slujbă trebuie să trăiască[3]. Darurile de lumânări, tămâie, prescuri și vin sunt daruri bisericești și ele servesc ca simbol că iubim pe Dumnezeu, și-i aducem ale Sale dintru ale Sale[4]. Omul se poate aduce și pe sine însuși jertfă lui Dumnezeu, prin făgăduința și intrarea sa în slujba Sa ca Preot, misionar, călugăr, etc. sau chiar ca simplu credincios, prin iubirea lui Dumnezeu până la moarte[5].

Cel ce aduce darurile trebuie să fie împăcat cu toți semenii lui[6]. Prescurile bisericii trebuie să se aducă numai din floarea făinii, din grâu curat. Vinul să fie din struguri buni și ținut curat, pentru ca jertfa să fie bineprimită ca a lui Abel[7]. Ceea ce rămâne de la Proscomidie, se dă credincioșilor ca anaforă spre mărturia dragostei și a sfințirii vieții lor, în loc de Împărtășanie. Prescurile neproscomidite, le împart clericii între ei mâncându-le în altar cu nimic altceva, spre cinstirea lui Dumnezeu în numele căruia au fost dăruite și de la care ei le-au primit[8]. Darurile care nu se duc la altar, ci numai în biserică

1) Lev. 25, 23. 2) Fac. 4, 1-6; Ieș. 23, 15-19; 34, 26; Deut. 16, 16; 26, 5-12. 3) Mt. 10, 10; 1 Cor. 9, 14. 4) Mt. 26, 25-28; Lc. 22, 16-20. 5) Num. 6, 1-27; 1 Împ. 1, 28; Mt. 19, 21; 1 Cor. 7, 7-31. 6) Mt. 5, 23-24. 7) Lev. 2, 1-10. 8) Lev. 24, 8-9; 1 Împ. 21, 6-7; Mt. 12, 3-4.

spre binecuvântare ca și coliva de la pomenirea morților, după ce s-au citit rugăciunile trebuitoare, de obicei, jumătate se iau de credincioși, spre a duce binecuvântare în familie, iar cealaltă jumătate o împart slujitorii între ei, iar ei, o parte o dau la săraci, iar o parte o duc la casele lor, folosindu-se cu toată evlavia la masă, iar nu să dea din ele la animale, etc., căci vor cădea în păcatul nesocotirii darurilor închinate Domnului, ca fii lui Eli[1].

Din vremurile apostolice s-a poruncit Episcopilor să nu primească daruri pentru cei săraci, de la cei ce trăiau în felurite păcate de moarte, după cum vom vedea din cele de mai jos: „Episcopul este dator să știe ale cui daruri să le primească în Biserică și ale cui nu, căci la pomenirea darurilor, el trebuie să nu pomenească pe cârciumari, căci cârciumarul nu se va îndepărta de la păcatul său, deoarece și Isaia mustrând pe Israel, a zis despre ei: „cârciumarii tăi amestecă vinul cu apa"[2]. Trebuie să se ferească de curvari, căci: Nu vei aduce plata celei desfrânate în casa Domnului[3]; de asemenea de răpitori, de lacomi după averea altora și de cei preacurvari, fiincă jertfele acestea sunt urâte înaintea Domnului. De cei ce asupresc pe văduve și nedreptătesc pe orfani, și bagă la închisoare pe cei nevinovați, de cei ce se poartă rău cu servitorii, de cei bătăuși și de cei ce jefuiesc orașe, trebuie să fugi, Episcope, căci jertfele acestea sunt o urâciune înaintea Domnului. De asemenea nu vei primi pe cei ce falsifică, pe cei ce fac nedreptate, pe cei ce se închină la idolii păcatelor, pe hoți și pe slujbașii nedrepți și pe cei ce vând cu cântare și măsuri nedrepte, pe soldatul jefuitor, care nu se mulțumește cu solda sa, ci năpăstuiește pe cei neputincioși[4], pe ucigași, pe călău, pe judecătorul cel nedrept, pe răzvrătiți, pe cei ce uneltesc rele împotriva oamenilor, pe nelegiuiți, pe bețivi, pe hulitorii de Dumnezeu, pe cel curvar, pe cămătar și pe orice făcător de rele, și care

1) 1Împ. 2, 12-17; 3, 13-14; 4, 17-18; Prav. Bis. de Sachel. 560-561. 2) Is. 1, 22. 3) Deut. 23, 18. 4) Lc. 3, 14.

luptă împotriva voinței lui Dumnezeu, căci Scriptura zice că toți aceștia sunt urâți în fața lui Dumnezeu. Prin urmare toți cei ce primesc daruri de la astfel de oameni și hrănesc pe văduve și pe orfani, vor fi supuși judecății lui Dumnezeu ca și Adonias proorocul, despre care se vorbește la 3 Împ. 13". „Dacă împrejurările vă silesc să primiți ca dar bani de la un păcatos, cheltuiți-i pe lemne și cărbuni, că văduva sau orfanul, primind ceva din cele împărțite de voi, nu se cuvine să-și cumpere hrană sau băutură, ci acești bani ai nelegiuiților să fie hrană numai pentru foc și nu mâncare pentru oamenii evlavioși"[1].

„Călugărul sau Preotul de va primi daruri de la furi sau de la tâlhari sau de la răpitori sau de va mânca sau va bea cu dânșii, să se lepede de la Preoție și să se despartă de biserică. Iar de nu se lasă de aceasta, acela să fie judecat ca și dânșii"[2].

„Iar marele Atanasie grăiește: De vei ști pe Preot adevărat că curvește sau face alt păcat, să nu-ți întorci darul de la Dânsul, nici să-l osândești că e păcătos, căci acele prescuri nu le aduci lui, ci lui Dumnezeu. Bine, că este nedestoinic și păcătos, dar prescurile-ți, adică liturghia ta, se suie la ceruri printr-însul, dar el va lua plata păcatului în ziua judecății"[3].

„Părțile prescurii din care s-a scos Sfântul Agneț, să nu se mănânce în alt loc, decât numai în Biserică până ce se vor consuma toate. Părțile din celelalte prescuri din care nu s-a proscomidit, se pot mânca cu evlavie și înafară de altar, însă separate și singure, iar nu cu lapte, brânză, ouă sau pește"[4].

MERGÂND CĂTRE SFÂNTA BISERICĂ

Mergând pe calea Bisericii, fiecare din noi creștinii suntem datori a ne ruga în taină lui Dumnezeu și a cugeta la Dumnezeieștile învățături din Sfintele Scripturi și Tradiție, sau din

[1] Const. Apost. IV, 6, 10. [2] P. B. G. gl. 142. [3] Îndrept. Leg. Târgov. gl. 56. [4] Sf. Nicolae Can. 5.

Istoria Sfântă a Bisericii Ortodoxe. Primii creștini și călugării vremurilor vechi, când mergeau la Sf. Biserică, pe drum, cugetau la câte ceva din Sf. Scriptură, până ce ajungeau acolo[1]. Ori ce pas îl facem către Casa lui Dumnezeu, să lăsăm a străbate cât se poate mai adânc în ființa noastră: pacea, lumina și sfințenia Dumnezeiască. Ori ce pas pe acest drum să simțim că-l facem pe teritoriul Împărăției lui Dumnezeu

ÎN CURTEA BISERICII

Ajungând, îndată ce intrăm în Curtea Bisericii Domnului, ne aducem aminte de sfințenia ei. Cugetând la slava lui Dumnezeu care umbrește și strălucește nevăzut acest loc sfânt, ca și altă dată norul și stâlpul Domnului, tabăra lui Israel în călătoria de la Egipt la Muntele Sinai, și acolo Cortul Sfânt și Curtea lui, să lăsăm a pătrunde și în ființa noastră această slavă binefăcătoare și mântuitoare. Astfel umbriți și luminați de Darul lui Dumnezeu, să ne înălțăm privirile sufletești, sus la Ziditorul nostru, și aprinși de dragostea Lui Sfântă să zicem în taină: *„În ce chip dorește cerbul de izvoarele apelor, așa dorește sufletul meu spre Tine, Dumnezeule"*[2]. *„Fericit este pe care l-ai ales și l-ai primit, Doamne, locui-va în Curțile Tale. Umplea-ne-vom de bunătățile Casei Tale, Sfântă este Biserica Ta, minunată întru dreptate"*[3]. *„Ridicați jertfe și intrați în Curțile Lui, închinați-vă Domnului în Curtea cea Sfântă a Lui..."*[4]. *„Veniți să ne închinăm și să cădem și să plângem* (păcatele noastre) *înaintea Domnului, în Curtea Celui ce ne-a făcut pe noi"*[5]. *„Cât sunt de iubite Locașurile Tale, Doamne al puterilor! Dorește și se sfârșește sufletul meu spre Curțile Domnului". „Că mai bună este o zi în Curțile Tale, de cât mii..."*[6].

[1] Vezi „Vechile rânduieli ale vieții monahale", o.c. pg. 121. [2] Ps. 41, 1-5. [3] Ps. 64, 1-5. [4] Ps. 95, 7-8. 5) Ps. 94, 4. [6] Ps. 83, 1-10.

După ce astfel, pătrunși de fiorii sfințeniei și ai cugetărilor sfinte, am mers prin Curtea Domnului, ne pregătim cu evlavie și luare-aminte a intra în Casa Lui. Când am ajuns la ușa Sf. Biserici, scuturăm hainele de praf, apă ori zăpadă; ne curățim încălțămintea, ne trezim bine sufletul, lepădăm orice grijă lumească, și adunându-ne toate gândurile pentru a sta înaintea lui Dumnezeu, pășim spre pragul Bisericii Domnului, zicând: *„Intra-voi în Casa Ta, închina-mă-voi spre Sf. Biserica Ta, întru frica Ta. Doamne, povățuiește-mă întru dreptatea Ta, pentru vrăjmașii mei, îndreptează înaintea Ta calea mea"*[1].

ÎN BISERICA DOMNULUI INTRĂ CU EVLAVIE ȘI PĂSTREAZĂ BUNA RÂNDUIALĂ

Așa bine pregătit, fiecare drept-crediincios creștin pășește cu adâncă evlavie până în mijlocul Sf. Biserici, lângă piatra ce ține locul amvonului apostolic și patristic (femeile numai până în pronaos înaintea catapetesmei mici, unde se închină ele). Acolo face trei închinăciuni, înălțându-și mintea la Preasfântul Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Sf. Duh. De acolo merge cu adâncă evlavie către Sf. Catapeteasmă (Isconostasul mare) și face înaintea fiecărei Sf. Icoane două închinăciuni, sărută Sf. Icoană privind cu ochii sufletești și cu dragoste aprinsă, aievea chipul Sfântului reprezentant prin pictura Icoanei, și apoi mai face iarăși o închinăciune. Astfel fiecare credincios se închină: 1) la Sf. Icoană a Mântuitorului; 2) la Sf. Icoană a Maici Domnului; 3) la Sf. Icoană a hramului; 4) la celelalte Sf. Icoane din Catapeteasmă; 5) la Sf. Icoană de pe iconostasul mic; 6) la Sf. Icoană a Maici Domnului din strană, apoi iarăși merge de se închină în mijlocul Bisericii unde după obișnuitele trei închi-

[1] Ps. 5, 7-8.

năciuni, după care se închină respectuos către cel mai mare, strana dreaptă, strana stângă. Cei ce au de plătit Sf. Liturghie, merg la ușa laterală de miazănoapte a Sf. Altar, și dau Preotului pomelnicul cu viii și repauzații lor, prescura, vinul, lumânarea și banii. După aceea trece la locul său. Acolo fiecare e dator a sta liniștit, în cea mai bună rânduială, ascultând Dumnezeieștile slujbe, rugându-se cu adâncă evlavie și cugetând cu înțelepciune la mișcările liturgice ce le vede și la rugăciunile, cântările și învățăturile care se fac în Casa lui Dumnezeu. Dacă se întâmplă vreunuia din noi a veni după începerea Sfintei Liturghii, îndată după ce facem cele trei închinăciuni, trecem la locul nostru, păstrând buna rânduială și urmărind cu toată atenția sf. slujbă, rugându-ne lui Dumnezeu cu toată evlavia.

În Sf. Biserică, locul de sub policandru, unde-i piatra din mijlocul naosului pe care se citește Apostolul, Sf. Evanghelie (de Diacon uneori), trebuie a fi întotdeauna liber, pentru a face Preoții vohodul, cu cădelnița, cu Sf. Evanghelie și cu Sf. Daruri. De la ușa Sf. Biserici până la Sf. Altar trebuie păstrat un drum gol, pe care cei ce au trebuință să poată veni de afară către Sf. Altar și de la Sf. Altar afară. Așadar în acest loc trebuie să nu se așeze nimeni.

În locul ce-l alegem, să stăm acolo liniștiți cu toată buna-cuviință în tot timpul laudelor și mai cu seamă în timpul Dumnezeieștii Liturghii. În acest timp fiecare creștin e dator a păstra cea mai mare liniște: să nu vorbească cu nimeni, să nu râdă, să nu-și facă semne care jignesc pe închinători, pentru a nu cădea în păcatul smintelilor, știind că cei ce fac astfel de neorânduieli, cad sub greu blestem, sub afurisenie. Fiecare să ne păzim de a face neorânduieli în Casa Domnului, că *„Înfricoșat lucru este a cădea în mâna Dumnezeului celui viu"*[1].

Creștinii sunt datori a urmări sfintele slujbe și a înălța mintea, cu rugăciuni, cereri și mulțumiri, la Dumnezeu, a se închina

[1] Evr. 10, 31.

în anumite timpuri făcându-și semnul Sfintei Cruci pe fețele lor, închinăciuni, metanii, îngenuncheri prosternări cu fața la pământ, plecarea capetelor și altele.

ÎN CE POZIȚIE STAU CREȘTINII LA RUGĂCIUNE ȘI CE ÎNSEMNĂTATE AU FELURITELE CHIPURI DE ÎNCHINARE?

Fiecare închinare cu chipul ei deosebit își are însemnătatea ei plină de o tainică înțelepciune. Să luăm câte una din ele în parte și să le cercetăm pentru a ne folosi.

a) *Plecarea capului.* Prin plecarea capului, noi arătăm umilire și supunere sub mâna cea tare a lui Dumnezeu. Prin acest fel de închinare noi ne rugăm Ziditorului nostru, pentru a ne apropia de El, a fi și a rămâne pentru totdeauna sub acoperământul și umbrirea Darului Său Dumnezeiesc.

b) *Starea dreaptă.* Chipul acestei închinări în poziție dreaptă la rugăciune, a fost și este întotdeauna, ca simbol al demnității omenești și al veseliei duhovnicești. În Vechiului Testament aflăm că Ana, mama Proorocului Samuiel[1], Iov[2], și alți drepți, s-au rugat stând în poziție dreaptă înaintea lui Dumnezeu. În zilele Duminicilor, care amintesc de ziua învierii Domnului, precum și zilele de la Învierea Domnului până la Pogorârea Duhului Sfânt, este rânduit din vremurile apostolice și patristice a sta creștinii la rugăciune în poziție dreaptă, atât în Sf. Biserică cât și în casele lor. „Pentru aceea - zice Iustin Martirul - se face plecarea genunchilor în cele 6 zile (ale săptămânii) căci este simbolul căderii noastre în păcate; iar în ziua Duminicii nu se pleacă genunchii, căci este simbolul Învierei". De asemenea apologetul Tertulian, arată că: „În ziua Duminicii nu este îngăduit a posti sau a ne ruga în genunchi. De

[1] 1Împ. 1, 26. [2] Iov. 30, 20.

aceiași scutire ne bucurăm din ziua Paștilor și până la Pogorârea Duhului Sfânt. Constituțiile Apostolice arată că în zilele Duminicilor se făceau rugăciunile stând, în amintirea Aceluia Care a înviat a treia zi din mormânt.

Sfinții Părinți ai sinodului I ecumenic, observând că: „Sunt unii care pleacă genunchii Duminica și în zilele cincizecimii, pentru a se păzi toate asemenea în toată parohia, s-a socotit de Sfântul Sinod, ca (în acele zile) să se dea rugăciunile lui Dumnezeu, stând"[1].

Tot astfel hotărăște și Sf. Vasile cel Mare, zicând: „Într-una a Sâmbetei (Duminica) stând drepți plinim rugăciunile, dar motivul nu-l știm toți, nu numai că în această zi am înviat cu Hristos... ci și pentru că ziua Duminicii se vede a fi oarecum asemănarea și închipuirea timpului viitor, în care toți se vor afla înviați. „Și toată cincizecimea stând drepți ne rugăm". Despre poziția dreaptă la rugăciune mai vorbesc: Sf. Ioan Hrisostom, Sf. Epifanie, Cuv. Casian, sin. 6 ecumenic etc.

c) *Îngenuncherea.* Prin plecarea genunchilor, adunarea creștinilor arată întristare pentru păcatele săvârșite și smerenie înaintea Preasfântului Dumnezeu, Care ne-a zidit, ne ține și ne poartă de grijă. Mântuitorul[2], Sf. Arhid. Ștefan[3], Sf. Apostoli[4], Sf. Ap. Iacob[5], și alți urmași vrednici ai Mântuitorului nostru Iisus Hristos, ne-au lăsat pilde vii pentru acest fel de închinare lui Dumnezeu.

d) *Metanii.* Prin facerea metaniilor, creștinii arată căință și sfărâmare de inimă pentru păcatele lor.

e) *Așternerea cu fața la pământ.* Acest fel de închinare se face când mulțumim lui Dumnezeu pentru binefacerile Lui[6].

[1] Can. 20. Sin. I ecum. [2] Lc. 22, 39-42. [3] F. Ap. 7, 60. [4] F. Ap. 9, 40; 20, 36. [5] „Apostolul Iacob - zice istoricul Eusebiu - fratele Domnului, însărcinat de ceilalți apostoli cu guvernământul Bisericii... intra singur în Biserică, și atât de mult stătea în genunchi rugându-se pentru păcatele poporului -. încât i se învârtoșaseră genunchii ca pielea de cămilă" (Eusebiu ep. Cesariei Ist. Bis. o. c. Cart. II. Cap. 23. [6] Fac. 17, 3; Comp. Fac. 24, 26; 1 Împ. 1, 28; Fac. 17, 13.

și în timp de primejdii [1]. Așternerea cu fața la pământ este simbolul celei mai umilite stări sufletești și trupești. Astfel se rugau penitenții în vremile apostolice și patristice.

f) *Semnul Sfintei Cruci.* Semnul Sf. Cruci îl facem pe fețele noastre, ca și primii creștini apostolici și patristici, în amintirea rugăciunii Mântuitorului pe Cruce, pentru mântuirea lumii. Astfel fiecare creștin când se însemnă cu semnul Sf. Cruci, privește cu ochii sufletului la Corpul Mântuitorului crucificat, ca și evreii mușcați de șerpii pustiei, la șarpele de aramă [2]. Credincioșii pătrunzând mai adânc în rostul Acestei Preasfinte Jertfe, ca și aceia, scapă de otrava și moartea păcatului. Toate slujbele și rugăciunile, creștinii le fac însoțite de semnul Crucii. Prin acestea ei arată că întotdeauna se roagă în numele Domnului nostru Iisus Hristos.

CUM TREBUIE A-ȘI FACE CERȘTINII SEMNUL SFINTEI CRUCI PE FEȚELE LOR

Adeseori am privit cu durere pe unii creștini care nu știu, sau nu vor a-și face semnul Sf. Cruci drept, așa cum ar trebui să și-l facă pe fețele lor. În locul Sfintei Cruci fac niște mișcări fără de rost, niște mătănăieli, care nu însemnează nimic. Aceste mătănăieli, împovărează cu păcate grele sufletele acelora care și astfel batjocoresc semnul Sf. Cruci. Acum, când cu durere văd aceste batjocoriri aduse semnului Sf. Cruci, datoria preoțească, îmi impune a arăta iarăși iubiților fii ai Sfintei Biserici Ortodoxe, chipul cum trebuie a-și face semnul Sf. Cruci pe fețele lor. Creștinii nu trebuie a-și face semnul Sfintei Cruci pe fețele lor așa cum s-ar întâmpla, ori cum au apucat de la creștinii neisprăviți; ci trebuie a și-l face, așa cum ne învață Sfânta Biserică Ortodoxă.

[1] 2 Paral. 20; Ier. 1, 20. [2] Num. 21, 4-9.

Semnul Sf. Cruci se face cu mâna dreaptă. Împreunăm primele degete mai mari ale mâinii drepte: degetul mare, arătătorul și mijlociul; iar celelalte două degete mai mici (inelarul și cel mic) le strângem, lipindu-le de podul palmei. Cu mâna dreaptă astfel formată, ducem cele trei degete la cap și atingând fruntea, zicem: „În numele Tatălui". Coborâm apoi degetele de la frunte în jos, atingem pântecele cu cele trei degete ale dreptei și zicem: „Și al Fiului". După aceasta ridicăm dreapta în sus și atingând cu cele trei degete ale ei umărul drept, zicem: „Și al Sfântului Duh", după care o ducem și la umărul stâng și care asijderea îl atingem cu cele trei degete, după care zicem: Amin".

Din cele arătate reiese, că însemnarea cu semnul Sf. Cruci e o lucrare foarte ușoar de făcut. Pentru aceasta cei ce batjocoresc semnul Sf. Cruci, prin mișcări neregulate și fără de nici un rost, cu lenevire ori cu nebăgare de seamă, adică prin mătănăieli, cad sub greu blestem Dumnezeiesc. „Blestemat este tot cel ce face cu nebăgare de seamă sau cu lenevire lucrurile Domnului" [1].

CE ÎNSEMNĂTATE AU MIȘCĂRILE PRIN CARE CREȘTINII ÎȘI FAC SEMNUL SFINTEI CRUCI PE FEȚELE LOR?

Fiecare mișcare care se face de creștini pentru a-și însemna fețele lor cu semnul Sfintei Cruci își are însemnătatea ei tainică, plină de înțelepciune Dumnezeiască. Prin facerea semnului Sfintei Cruci noi mărturisim tainic întreaga noastră credință ortodoxă. Să cercetăm fiecare mișcare a fiecărei părți din semnul Sf. Cruci, în lumina Dumnezeieștilor Scripturi și a Sf. Tradiții, pentru a ne edifica pe noi înșine și unul pe altul.

a) Mâna dreaptă, aleasă pentru facerea semnului Sfintei Cruci pe fețele noastre, simbolizează puterea Dumnezeirii:

[1] Ierem. 48, 10.

„Dreapta Ta, Doamne, s-a preamărit întru tărie, Mâna Ta cea dreaptă Doamne, a sfărâmat pe vrăjmași, și cu mulțimea slavei Tale, ai zdrobit pe cei potrivnici"[1].

Mâna dreaptă mai simbolizează pe Domnul nostru Iisus Hristos, puterea Tatălui. *„Iisus Nazarineanul... bărbat Prooroc, puternic în lucru și în cuvânt, înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul"*[2]. *„Toate îmi sunt date Mie de la Tatăl Meu; și nimenea nu cunoaște pe Fiul fără numai Tatăl; nici pe Tatăl nu-L cunoaște nimenea, fără numai Fiul și căruia va voi Fiul să-i descopere... Eu și Tatăl una suntem. Datu-Mi-s-a toată puterea în cer și pe pământ"*[3]. *„Luați Duh Sfânt, cărora veți ierta păcatele se vor ierta lor și cărora le veți ține vor fi ținute..."*[4]. *„Iisus Hristos este Chipul lui Dumnezeu celui nevăzut, mai întâi născut decât toată zidirea. El este mai înainte de toate și toate întru Dânsul sunt așezate..."*[5]. *„Celui ce biruiește, voi da lui să șadă cu Mine pe Scaunul Meu, precum și Eu am biruit și am șezut cu Tatăl Meu pe Scaunul Lui"*[6].

b) Prin cele trei degete ale mâinii drepte, cu care facem semnul Sf. Cruci, noi mărturisim credința noastră în cele trei fețe Dumnezeiești: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt[7].

c) Cele două degete adunate și lipite de podul palmei simbolizează cele două firi ale Domnului nostru Iisus Hristos: firea Dumnezeiască și firea omenească. Acestea ne mai închipuiesc pe Adam și Eva, strămoșii noștri; iar podul palmei; Paradisul în care ei au fost așezați de Dumnezeu spre a fi fericiți, și pământul blestemat în care ei au fost așezați (după scoaterea lor din Rai) spre a-l munci.

d) Ridicarea mâinii drepte la cap înseamnă înălțimea cerului, capul cerului sau cerul cerurilor.

e) Punerea degetelor în frunte, cu rostirea cuvintelor: „În numele Tatălui", înseamnă mărturisirea dreptei noastre cre-

1) Ieș. 15, 6; Ps. 117, 26. 2) Lc. 24, 19. 3) Mt. 11, 27; Ioan 10, 30; Mt. 28, 18. 4) Ioan 20, 21-23. 5) Cols. 1, 15-17. 6) Apc. 3, 21. 7) Mărt. Ort. partea I.

dințe în Dumnezeu Tatăl, Părintele Luminilor, de la care ne vine tot darul desăvârșit[1]. Aici noi mărturisim tainic primul articol al Simbolului Credinței: „Cred într-Unul Dumnezeu Tatăl, Atotțiitorul, făcătorul cerului și al pământului, văzutelor tuturor și nevăzutelor"[2]. Această mișcare sau o parte a semnului Sfintei Cruci, ne amintește întotdeauna, că precum de la capul sănătos cu o minte cultivată și luminată, izvorăsc gânduri, cuvinte, scrieri, lucrări bune și sfinte; tot așa cu mult mai mult, până la nemărginire, în ceruri și pe pământ, toate lucrările bune și darurile binefăcătoare, izvorăsc de la Tatăl Ceresc, Părintele Luminilor. Prin mișcarea și cuvintele acestea, noi ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne lumineze mintea, cugetele și lucrările noastre, ca ori ce vom face să fie bineplăcut, spre Slava Lui, spre binele obștesc și spre mântuirea și fericirea noastră vremelnică. Această mișcare ne mai reamintește datoria de a ne păstra mintea curată, ca, lucrând după învățăturile Dumnezeiești, să facem numai fapte bune, pe care văzându-le oamenii, să preamărească pe Tatăl nostru cel Ceresc. „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune, să preamărească pe Tatăl vostru Care este în ceruri"[3].

f) Pogorârea mâinii drepte, de la frunte în jos și punerea celor 3 degete la pântece cu cuvintele: „Și al Fiului" simbolizează puterea Mântuitorului: Nașterea Lui din Tatăl mai-nainte de toți vecii, întruparea cu corp omenesc în pântecele fecioresc al pururea Fecioarei Maria și nașterea sub vremi, activitatea Mesianică, patima de bunăvoie, crucificarea, moartea, prădarea iadului, scoaterea drepților și învierea Sa. Prin această mișcare a părții semnului Sfintei Cruci, noi mărturisim art. 2, 3, 4 și 5 din simbolul credinței: „Cred... Și întru Unul Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-născut, Care din Tatăl

1) Iac. 1, 17. 2) Vezi explic. acestui art. Mărt. Ort. partea I întreb. 6-31. Simbolul Credinței din cuvintele și înțelesul Sfintei Scripturi de Gh. Joandrea edit. Brașov a. 1913, pg. 2-31; ș. a. 3) Mt. 5, 16; 1 Petru 2, 12; Ioan 15, 8; 1Cor. 14, 25.

S-a născut mai-nainte de toți vecii. Lumină din Lumină Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut nu făcut; Cel de o ființă cu Tatăl prin Care toate s-au făcut. Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din ceruri și s-a întrupat de la Duhul Sfânt, și din Maria Fecioara S-a făcut om. Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat, a pătimit și S-a îngropat și a înviat a treia zi după Scripturi..." Pântecele închipuie pământul. Prin această mișcare arătăm că noi pământenii suntem gata a iubi pe Dumnezeu din toată inima, fiindcă El ne-a adus din neființă, ne ține și poartă pururea grijă de noi.

g) Ridicarea mâinii drepte de la pântece, suirea ei și atingerea umărului drept cu cele trei degete ale ei, închipuie slăvita înălțare a Domnului nostru Iisus Hristos la ceruri și stare Lui de-a dreapta Tatălui [1]. Aceasta o mărturisim noi creștinii în art. 6 al simbolului credinței „Și S-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui". Cuvintele: „Și al Sfântului Duh", ce le pronunțăm îndată ce atingem cu degetele în umărul drept, ne reamintește făgăduința dată de Mântuitorul Apostolilor pentru trimiterea Sf. Duh asupra lor, și împlinirea ei a zecea zi după înălțarea Sa la ceruri. Aceasta ne-o adeveresc Dumnezeieștile Scripturi ale Noului Testament: „Eu voi ruga pe Tatăl și alt mângâietor va da vouă, ca să rămână cu voi în veci. Duhul adevărului... Iar Mângâietorul Duhul Sfânt pe Care îl va trimite Tatăl întru numele Meu, acela pe voi vă va învăța toate și vă va aduce aminte vouă toate cele ce am grăit vouă... Iar când va veni Mângâietorul, pe Care Eu voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul adevărului, Care de la Tatăl purcede. Acela va mărturisi pentru Mine... Acela vă va povățui la tot adevărul... Voi veți lua putere venind Duhul Sfânt peste voi... În ziua cincizecimii - a cincizecea după Învierea Domnului - erau toți Apostolii

[1] Mc. 16, 19; Lc. 24, 50; F. Ap. 1, 9; comp. Mc. 12, 36; 16, 19; Lc. 20, 42; 22, 70; F. Ap. 7, 55-56; Evr. 12, 2; Apc. 3, 21; 4, 2; 5, 13; 7, 10.

adunați în acelaș loc. Atunci deodată a venit din cer un sunet ca vâjâitul unui vânt puternic și a umplut casa unde stăteau ei. Niște limbi ca de foc au fost văzute împărțindu-se deasupra lor și s-au așezat câte una pe fiecare din ei. Și toți s-au umplut de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi după cum le da lor Duhul a grăi" [1]. Aceasta o mărturisim și noi zilnic, prin cuvintele art. 8 al simbolului credinței, zicând: „Cred... și întru Duhul Sfânt Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul este închinat și slăvit, care a grăit prin Prooroci".

h) Ducerea mâinii de la umărul drept, la umărul stâng, și cuvântul: „Amin" arată: I. Încheierea semnului Sfintei Cruci și al II-lea încheierea tuturor socotelilor omenești, adică: a doua venire a Domnului nostru Iisus Hristos, Judecata Universală, răsplata faptelor și așezarea definitivă a sufletelor în locurile pe care și le-au agonisit din viața aceasta vremelnică [2]. Aceasta o mărturisesc Dumnezeieștile Scripturi, Sf. Tradiție și o mărturisim și noi zilnic prin cuvintele art. 7 al simbolului credinței, zicând: „Și iarăși va să vină cu mărire să judece viii și morții, a Căruia Împărăție nu va avea sfârșit". Prin atingerea umărului drept și stâng cu cuvintele: „Și al Sfântului Duh, Amin", noi închinăm lui Dumnezeu toate puterile noastre trupești și sufletești, rugându-L a ne da putere și dragoste aprinsă pentru a-I sluji spre buna plăcere a Lui.

i) Pogorârea mâinii de la umărul stâng în jos către pământ, închipuie umilința mare pe care noi o arătăm înaintea lui Dumnezeu, pentru iubire Lui cea mare [3]. Coborârea mâinii după facerea Sfintei Cruci mai închipuie căderea sufletelor încărcate de păcate, nepărăsite și neispășite, de la înfricoșata Judecată în iadul întunecos, viermele neadormit... unde se vor munci în veci [4].

[1] Ioan 14, 16-26; 15, 26; 16, 13; F. Ap. 1, 8; 2, 1-4. [2] Mc. 10, 40; Mt. 20, 23; 25, 34. [3] Ioan 3, 16. [4] Vezi și „Pidalion." o. c. fila 435, 212, 192, „Prav. Mare", pg. 433.

Semnul Sfintei Cruci ne reamintește de Jertfa vie a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, de pe Crucea înfiptă pe Golgota. Acest semn Dumnezeiesc ne amintește despre ceea ce a făcut Dumnezeu pentru mântuirea noastră și despre ceea ce trebuie să facem noi pentru dragostea Lui.

CREȘTINII TREBUIE A STA ÎN SFÂNTA BISERICĂ, PRECUM STAU ÎNGERII ȘI SFINȚII ÎN CERURI

Biserica este un minunat cer pământesc. Așadar, precum Îngerii și Sfinții slujesc și stau înaintea lui Dumnezeu cu mare evlavie și bună-cuviință în ceruri; așa se cade a sta și creștinii - Păstori și păstoriți - în Biserică. Cu frică și cu cutremur stau Îngerii și Sfinții în ceruri, așa se cade, să stea și creștinii în Biserică. Nu se gândesc Îngerii și Sfinții la nici un lucru pământesc și lumesc în ceruri, așa și creștinii nu se cade a se îngriji de nici un lucru pământesc și lumesc când stau în Biserică. Pace adâncă au Îngerii și Sfinții în ceruri, acest fel de pace a Sufletului și a trupului, a simțurilor și a minții se cade a avea și creștinii când stau în Biserică. Dragoste și Unire au Îngerii și Sfinții unul către altul aflându-se în ceruri, acest fel de dragoste și unire se cade a avea și creștinii în Biserică. Nu vorbesc între ei Îngerii și Sfinții în ceruri, nici nu râd, nici nu privesc încoace și încolo; ci cu mare luare aminte și evlavie caută numai la singur Dumnezeu Cel ce este de față înaintea lor ; în acest fel și creștinii când sunt în Biserici, nu se cuvine a vorbi între ei, nici a râde, nici a căuta într-o parte și în alta; ci numai și numai să privească înaintea lor și să asculte Dumnezeieștile Cuvinte cu luare-aminte și cu evlavie socotind că stau înaintea Împăratului Ceresc, Dumnezeu.

CREȘTINILOR LI SE CADE MAI MULTĂ EVLAVIE ÎN TIMPUL DUMNEZEIEȘTII LITURGHII

Totdeauna, deci în orice timp când se află creștinii în Biserică, ori în timpul Vecerniei, ori al Utreniei, al privegherilor, se cade a sta cu multă frică și cu evlavie, fără vreo neorânduială și tulburare, dar mai ales în timpul Dumnezeieștii și înfricoșatei Liturghii. Întrebați pentru ce? Pentru că în acest înfricoșat timp se săvârșește și se jertfește cu taină Însuși Fiul lui Dumnezeu. În acel timp al oficierii Dumnezeieștii Liturghii, Pâinea și Vinul, proaduse, se prefac și se schimbă în Însuși Trupul lui Hristos Dumnezeu ipostatic, și în Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, prin Darul și lucrarea Atotputernicului, Preasfântului și Săvârșitorului Duh. Atunci toate cetele Îngerilor, Heruvimii cei cu ochi mulți, Serafimii cei cu câte șase aripi și toate cetele Sfinților ale: strămoșilor, patriarhilor, Proorocilor, Apostolilor, Ierarhilor, Mucenicilor, Cuvioșilor și Drepților, stau cu multă frică. Deci și tuturor creștinilor - Păstori și păstoriți - li se poruncește în acel înălțător timp să închipuiască pe Heruvimi și toate cetele Îngerilor și ale Sfinților. Asemenea lor, să stea cu frică și cu cutremur, lepădând din mintea lor toată grija cea lumească. Pentru aceasta, uneori cântă: „Care pe Heruvimi cu taină să-i închipuim și făcătoarei de viață Treimi, întreit sfântă cântare aducem. Toată grija cea lumească acum să o lepădăm..." Alteori: „Să tacă tot trupul omenesc și să stea cu frică și cu cutremur și nimic pământesc să nu cugete în sine, că împăratul împăraților și Domnul domnilor vine să se junghie și să se dea spre mâncare credincioșilor...". Și altă dată când zice Preotul: „Sus să avem inimile", adică să avem inimile și gândurile noastre la cele de sus și cerești și creștinii răspund că așa le au, zicând: „Avem către Domnul" ș.c.l.

Așadar, unde sunteți voi creștinii, care aflându-vă în Biserică, nu socotiți că sunteți în cer; ci socotiți că vă aflați în

târg, sau în teatru, ori în hotel, cârciumi, petreceri lumești, jocuri, răspântii... și pentru aceasta vorbiți în Biserică în tot timpul sfintelor slujbe pentru lucrurile lumești și deșarte? Unde sunteți voi cei ce în ceasul cel înfricoșat al Sf. Liturghii, nu stați cu frică, cu evlavie și cu bună cucernicie, ci pricinuiți tulburări, neliniște... făcând neorânduieli? Unde sunteți voi care nu plecați ochii în jos, nici aduceți mintea și gândurile voastre în inimă când vă rugați în Biserică, ci căscând gura căutați încoace și încolo, în sus și în jos, având mintea risipită la lucrurile lumești și pământești? Unde sunteți voi care când vedeți vreo neorânduială făcându-se în Biserică îndată râdeți, făcând și pe alții să râdă? Unde sunteți voi care atunci când stați în Biserică, nu aveți dragoste și unire între voi, ci hrăniți vrăjmășii și dihonii în inimile voastre? Ah! Și unde este acum un Prooroc ca Miheia să plângă neevlavia creștinilor de astăzi și să zică: „Vai mie, Suflete! Că a pierit cel credincios de pe pământ și cel ce face dreptate între oameni nu este"[1].

Au nu știți voi, ticăloșilor, că dacă vă rugați în Biserică cu așa nefrică, nu numai că nu primiți de la Dumnezeu ceea ce cereți; ci și mai mult îl întărâtați ca să se mânie asupra voastră? Dacă cel ce stă și vorbește înaintea unui stăpânitor sau împărat pământesc, cu multă frică stă, având ochii trupești și cei sufletești neclintiți și nemișcați, ca nu cumva greșind ceva, să-și primejduiască viața sa, cu atât mai mult se cade a sta voi cu frică și cu cutremur înaintea Împăratului împăraților, Dumnezeu, și a avea mintea voastră îndreptată către Dumnezeu și nu în alt loc. „Se cade - zice Marele Vasile - a ruga pe Dumnezeu nu cu trândăvie, nu cu mintea risipită încoace și încolo, că cel ce se roagă așa, nu numai că nu-și ia cererea ci și mai mult va întărâta pe Stăpânul. Căci dacă cineva când stă înaintea vreunui stăpânitor și vorbește cu el; cu multă frică stă, având-și ochii cei din afară și cei dinăuntru

[1] Mih. 7, 2.

strânși; cu atât este mai multă trebuință a sta înaintea lui Dumnezeu cu frică și cu cutremur, având-și toată mintea adunată numai la El și nu în alt loc"[1].

Nu vezi când se citesc scrisorile împăratului celui pământesc afară în public, cum toți stăpânitorii, bogații și săracii, cei mici și cei mari, tac și stau cu mare pace și liniște și dacă cineva ar voi să vorbească, sau să facă vreo tulburare, îndată se pedepsește, ca unul ce ar fi insultat pe însuși împăratul; cu atât mai mult vă veți pedepsi voi creștinii cei neevlavioși când nu tăceți, ci vorbiți, râdeți și faceți tulburări aici în Biserica lui Hristos, unde se citesc nu scrisori ale împăratului stricăcios și pământesc, ci porunci și legi Dumnezeiești și cereasca Evanghelie a Împăratului împăraților și Domnul domnilor, Dumnezeu, pe care stau și le ascultă cu frică și cu multă luare-aminte nu numai oamenii, ci și arhanghelii și toate cetele cele nevăzute. Pentru aceasta a zis și Dumnezeiescul Hrisostom: „Că deși pentru alt nimic, însă pentru nerăbdarea și neevlavia noastră aici (în Biserică), suntem vrednici să suferim cea mai mare pedeapsă. Proorocii cântă, Apostolii laudă și Dumnezeu vorbește cu oamenii; iar noi ne risipim afară, adunând în noi tulburare a lucrurilor lumești. Să nu dăm atâta liniște Legii lui Dumnezeu, măcar câtă tăcere și luare-aminte dau cei ce ascultă în public la scrisorile împăratului? Căci acolo, atunci când se citesc acele scrisori la adunare și președintele și miniștrii și camera și întreg poporul, toți stau drepți și cu liniște ascultând cele ce se citesc, și dacă cineva fără să vrea, în acea adâncă liniște ar sări în mijloc și ar face tulburare strigând, fiindcă a ocărât pe împăratul cu fapta lui, i se dă cea mai grea osândă. Iar aici citindu-se scrisorile cele din ceruri, de pretutindenea se face mare tulburare"[2].

Ce faci, omule? Fiul lui Dumnezeu se jertfește pentru dragostea ta și tu, ticălosule, râzi? Mângâietorul Dumnezeu și Duhul

[1] Așez. ascetice, 1. [2] Om. 19 la Matei.

cel Sfânt se pogoară de sus la Dumnezeiasca Liturghie, ca să sfinţească cinstitele Daruri şi tu, neînţelegătorule, faci neorânduieli şi tulburare? Tatăl cel fără de început binevoieşte de sus peste Tainele Dumnezeieştii Liturghii şi tu caşti şi dormitezi şi stai cu atâta nepăsare? Dumnezeu: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, Treimea cea de o Fiinţă şi nedespărţită vine la săvârşirea înfricoşatelor Taine ce se fac în Biserică şi tu nu te cutremuri, nici te înfricoşezi, nu te pătrunzi de fiorii sfinţeniei şi îndumnezeirii, ci stai fără frică? Stai în cer şi gândeşti la cele pământeşti? Cu Îngerii şi cu Arhanghelii slavosloveşti, şi şopteşti cu ceilalţi pentru cele vremelnice? Grăieşti cu Dumnezeu în timpul rugăciunii şi tu zici unele cu gura şi altele cugeţi cu mintea? Cu trupul eşti în Biserică, iar cu mintea în târg şi la cele de afară? Cu trupul te vezi că eşti în Biserica lui Dumnezeu şi cu ochii şi cu gândul iscodeşti frumuseţile femeilor? Şi nu te cutremuri, când ocărăşti Biserica lui Hristos? Îţi pare că este casă de curvăsărie Biserica şi mai necinstită decât târgul? [1]. O! Vai de nefrica ta de Dumnezeu! O! Vai de neruşinarea ta! Şi de care osândă şi muncă nu eşti vrednic?!

ÎN SFÂNTA BISERICĂ TREBUIE SĂ AVEM PACE CU TOŢI

Creştinilor, cu toţii auziţi pe Arhiereu sau pe Preot, zicând în Biserică nu simplu: „Pace vouă"; ci „Pace tuturor", adică să fie pace la toţi şi tu cum faci, dimpotrivă? Tu, creştine, cela şi cela, văd că n-ai pace cu toţi fraţii tăi? Cu unul ai pace iar, cu celălalt război! Nu ştii că această puţină pace nu-ţi foloseşte nimic. „Vezi - zice Sf. Ioan Hrisostom - că Proiestosul Bisericii nu zice simplu: „Pace vouă" ci, „Pace tuturor". Dar ce folos dacă avem pace cu unii, iar cu alţii război şi luptă?! Auzi

[1] În Eclog, Tom. 8.

Preotul când zice aceasta: „Pace tuturor", ascultă şi pe Diacon: când cere să ne dea „Înger de pace", pentru ce? Fiindcă după Hrisostom, este de faţă şi drac făcător de tulburare şi de aceea se roagă Diaconul şi cere să ne dea „Înger de pace", pentru ca să ne împăcăm. „Deci dacă avem Îngeri, să luăm aminte ca şi cum ar fi înaintea noastră nişte pedagogi (învăţători); pentru că stă de faţă şi dracul. De aceea ne rugăm şi zicem cerând pe Îngerul păcii". Deci, tu cum faci tulburare, cu aceasta alungi pe îngerul păcii şi chemi pe dracul cel făcător de tulburare! Auzi cum ei nu zic numai odată „pace tuturor", ci de două şi de trei şi de mai multe ori după cum zice Sf. Ioan Hrisostom: „Când intră Arhiereul în Biserică, îndată glăsuieşte: „Pace tuturor", când vorbeşte „Pace tuturor", când binecuvintează „Pace tuturor" şi când se închină porunceşte „Pace tuturor". Când săvârşeşte Jertfa: „Pace tuturor", şi printre acesta pretutindenea iarăşi: „Dar vouă şi pace".

Oare de ce se zice acest cuvânt „pace tuturor" atât de des în Biserică? Fiindcă pacea este mama tuturor bunătăţilor, pacea este pricina bucuriei, pacea este calea care duce pe om la dragoste. Nici un lucru nu este de o cinste cu pacea, precum zice acest grăitor de aur: „Pretutindenea şi totdeauna pacea cerem, fiindcă nimic nu este de potriva ei... că aceasta este maica tuturor bunătăţilor, aceasta este pricina bucuriei. Pentru aceasta şi Hristos a poruncit Apostolilor: „Când intraţi în case, îndată să ziceţi aceasta (ca pe un semn oarecare al bunătăţilor), grăind: „Pace casei acesteia" [1], că neaflându-se aceasta, celelalte sunt de prisos şi netrebnice. Şi iarăşi zicea ucenicilor: „Pace las vouă, pacea Mea dau vouă" [2], fiindcă aceasta merge înaintea dragostei... Deci cum să nu fie necuviincios, când după ce de atâtea ori auzim să avem pace, noi ne luptăm unul cu altul? şi luând şi dând pace, cu cel ce dă pacea (adică cu Preotul liturghisitor) ne luptăm? Zici (Preotului) „şi duhului tău" şi când ieşi

[1] Mt. 10, 12. [2] Ioan 14, 27.

din Biserică îl părăști (clevetești, ponegrești, discreditezi) vai mie! Că cinstitele închipuiri (tipicul) ale Bisericii se fac numai de formă și nu pentru vreun adevăr. Vai mie! Că numai până la cuvinte stau semnele adunării noastre aici!"[1].

RUGĂCIUNILE FĂCUTE CU SMERENIE ȘI EVLAVIE ÎMBUNĂTĂȚESC PE CREȘTINI

Iubiți Părinți, frați, fii și fiice în Domnul, rogu-vă să stați în Biserica Mântuitorului Hristos cu toată luarea aminte, cu bună rânduială și cu evlavie, cu pace și liniște, cu toată smerenia trupului și a Sufletului. Așa să aduceți rugăciunile și cererile voastre lui Dumnezeu, plecând ochii voștri în jos, socotindu-vă pe voi drept păcătoși: 1) Pentru că Dumnezeu a făgăduit să asculte și să audă rugăciunile celor ce I se închină Lui cu astfel de liniște și smerenie și se tem de cuvintele Sale: „Eu – zice Domnul – sălășluiesc într-un loc înalt și Sfânt, și sunt cu cei smeriți și frânți, ca să înviorez pe cei cu duhul umilit și să îmbărbătez pe cei cu inima înfrântă... Spre unii ca aceștia îmi îndrept privirea Mea: spre cei smeriți, cu duhul umilit și care tremură la Cuvântul Meu[2]. Vrei să știi de ce așa? 2) Pentru că cei ce se roagă și nu se socotesc pe sine păcătoși, rugăciunea lor nu e bine primită la Dumnezeu.

„S-a scris – zice Sf. Isac – de oarecare din Sfinți, că cel ce nu se socotește pe sine păcătos înaintea Domnului, rugăciunea lui nu e bine primită". 3) Fiindcă în loc de umilință și lacrimi, aduc închipuirile cele din afară ale trupului. Când cineva se roagă cu capul descoperit, când stă în chipul celui osândit înaintea Judecătorului, când își bate pieptul ca vameșul, când își are căutătura ochilor în jos și gândurile adunate în inimă, când stă drept în strana lui, avându-și picioarele strânse cu bună

[1] Om. 3 la Colos. [2] Is. 57, 15; 66, 2.

rânduială și mâinile ținându-le ridicate (†) pe lemnul stranei, cu umilință și cu bună credincioșie se apropie de Dumnezeu, vorbește cu El, tinde a se uni cu El. În acest scop s-au pus stranele, ca să sprijinească mâinile creștinilor și să le ție în chipul celui ce se roagă în tot timpul cât stau în Biserică, deoarece nu era cu putință să se păzească aceasta, dacă nu erau stranele, ostenind mâinile lor de multa vreme ce stau la rugăciune ridicate către Dumnezeu. Ridicarea mâinilor în vremea rugăciunii a fost obicei proorocesc și apostolesc. Așa s-a rugat Moise cu mâinile întinse în chipul Crucii susținute de Aaron și Or, până au biruit pe Amaleciții ce năvăleau peste ei[1]. Aceasta o mărturisește pe de o parte și Dumnezeiescul David, zicând: „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta, ridicarea mâinilor mele jertfă de seară"[2]; iar pe de altă, Marele Pavel, zice: „Voiesc dar ca bărbații să se roage în tot locul, ridicându-și mâinile (†) curate, fără de mânie și fără de îndoire"[3]. În scurte cuvinte, stranele țin pe creștini în Biserică în chipul Celui răstignit. Prin acest chip, crucis, biruiesc patimile și pe draci, cerând ajutor de la Mântuitorul cel răstignit (în care chip și Moise de către Aaron și Or, în chipul Crucii ținându-i mâinile, biruia pe Amalic). De la aceste cucernice închipuiri din afară se nasc lacrimile și umilința la rugăciune, fiindcă după forma trupului cea din afară, se închipuie și sufletul înăuntru. „După petrecerea cea din afară – zice Sf. Ioan Scărarul – se formează sufletul și după acelea care le lucrează trupul se închipuiesc și după dânsele se alcătuiesc"[4].

[1] Ieș. 17, 8-10. [2] Ps. 140, 2. [3] 1 Tim. 2, 8. [4] Cuv. 25 pentru smerenie.

STAREA FĂRĂ EVLAVIE ȘI ÎN NEORÂNDUIALĂ PERICLITEAZĂ MÂNTUIREA CREȘTINILOR

Creștinii ușuratici, care stau fără evlavie și fac neorânduieli în Biserică, nu numai că nu se folosesc, dar se și păgubesc, se vatămă groaznic. Oare cum va căuta Dumnezeu la cel ce vine și stă fără rânduială și neliniștit în Biserică? Cum să asculte Dumnezeu rugăciunea celui ce se roagă în Biserică cu mândrie și fariseiește, înălțându-se pe sine și osândind pe alții, când în realitate acelea sunt o urâciune înaintea lui Dumnezeu[1]. Cum se vor ierta păcatele acelui bărbat sau acelei femei, care vin în Biserică îmbrăcați în haine luxoase de mult preț, care poartă cu sine mirosuri, miresme, aromate și pun unsori, dresuri (pudră...) și înfrumusețări pe față? Cum pot să primească umilința în inimă cei ce stau în strane picior peste picior, când șezând necuviincios, când scărpinându-se, când întinzându-și picioarele ca niște slăbănogi? Cum pot să verse lacrimi cei ce nu caută cu ochii în jos și nu iau aminte la cele ce se zic sau să privească la Sfintele Icoane cu evlavie; ci caută cu ochii încoace și încolo, privind cu iscodire podoabele și fețele bărbaților și ale femeilor? Cu adevărat, eu mă tem, mă tem, mă tem că acei creștini nu numai că nu capătă nici un folos din rugăciunile ce se fac cu defăimare și fără frica de Dumnezeu, ci încă și mai multă vătămare și păcat primesc în sufletul lor din aceasta: La ei se împlinește blestemul proorocesc pentru Iuda Iscarioteanul: „Rugăciunea lui să se facă în păcat[2]. „Să ne punem nouă lege – zice Sf. Ioan Hrisostom – și să zicem că s-a dat poruncă folositoare pentru toată lumea și că toți trebuie să ne împărtășim de acest folos. Pentru aceasta și glasurile cele fără rânduială să le liniștim și obiceiul mâinilor să-l îndreptăm, înfățișându-le ca și cum ar fi legate înaintea lui Dumnezeu, și

[1] Lc. 18, 11-12; 16, 15. [2] Ps. 108, 6.

să nu le întindem cu necuviincioase mișcări... Să zicem unul către unul că, Dumnezeu nu voiește să vorbim și cu El și între noi... fiindcă atunci nu slavoslovim, ci ocară I se socotește acest lucru. Și dacă cineva ar călca această poruncă, să-i astupăm gura ca unuia ce vrăjmășește pe ascuns mântuirea noastră și să-l izgonim departe, scoțându-l afară din curtea Bisericii"[1].

În felul acesta Biserica lui Hristos deși este un spital obștesc, însă pentru acei creștini se face pricină de rănire, cădere și primejduire. Aceia, prin: neevlavia, neorânduielile și necuviința lor în Biserică, nu numai că nu-și vindecă bubele și păcatele lor, dar mai primesc și alte răni și adună și alte păcate, și așa ies din Biserică nevindecați și primejduiți: „Casa aceasta – zice Sf. Ioan Hrisostom – este spital duhovnicesc. Am venit aici ca să vindecăm rănile ce le-am căpătat afară, nu ca să îngrămădim și altele și așa să ne ducem nevindecați. Dacă duhul nostru se roagă fără luare-aminte, nu numai păcatele cele mai dinainte nu le curățim, ci adăugăm altele și mai noi"[2]. Așadar, cu toate că Biserica este cer și Rai, cum am mai zis, însă pe acei creștini defăimători și netemători de Dumnezeu, mai nimic nu-i folosește acest cer și Rai, nu de la sine, să nu fie; ci din neevlavia și neorânduiala lor. Așa cum diavolul aflându-se în cer, nimic nu s-a folosit din aceasta, nici strămoșul Adam nu s-a folosit din Rai, nesocotind porunca Creatorului său, căci amândoi au căzut din el pentru răutatea lor, așa și creștinii care cu neevlavia, necuviința și neorânduielile cu care se arată în Biserică – spitalul obștesc, cer și Rai – nu se folosesc; ci se păgubesc, se rănesc și se primejduiesc. De acea împovărare, rănire și primejduire păziți-vă, iubiți frați creștini. Luați aminte, pentru dragostea lui Dumnezeu, și stați în Biserica Domnului cu frică și cu evlavie. Aceasta o poruncește însuși Dumnezeu, zicând: „Evlavioși faceți pe fiii lui Israel"[3]. Deci, nu fără evlavie și cu defăimare, că defăimătorii vor lua de la Domnul mare urgie și pierzare.

[1] Cuv. 1, la Ozia. [2] Om. 2 la Ioan. [3] Lev. 15, 31.

„Vedeți defăimătorilor – zice Sf. Prooroc Avacum – priviți și vă minunați de cele minunate și pieriți" [1]. Astfel, toți închinătorii – cler și popor – luând aminte la cuvântul Psalmistului: „Slujiți Domnului cu frică și vă bucurați lui cu cutremur" [2], în Biserică să stea cu toată buna cuviință și rânduială, spre a se folosi.

SFINȚIȚII LITURGHISITORI, MONAHII ȘI ECLESIARHII, SĂ STEA ÎN SFÂNTUL ALTAR CA ÎNAINTEA LUI DUMNEZEU

Mai mult decât toți să ia aminte bine și sfințiții Preoți și monahi, să nu vorbească când sunt în Altarul Bisericii, dar nici afară de Altar. Dacă afară de Altar (în naos și pronaos) aflându-se creștinii sunt datori să stea tăcând cu frică și cu cutremur, cu atât mai mult sunt datori sfințiții liturghisitori când sunt în Sf. Altar să tacă și să stea cu evlavie și cu frica lui Dumnezeu. 1) Fiindcă aflându-se în acest Dumnezeiesc și neintrat Altar, în care se află Sf. Proscomidie, Sf. Masă și Sf. Artofor (Chivotul cu Sfintele Taine) la care doresc să se plece îngerii și Arhanghelii acoperindu-și cu evlavie fețele lor, se cade ca toți Preoții și monahii cei ce se află acolo, să nu vorbească între ei pentru lucruri lumești, să nu fie, ci de laudă și dar mare să socotească că s-au învrednicit intrând înăuntrul acestuia. Dacă Preoții cei din vechime ai Evreilor, nu aveau voie să intre în Sfânta Sfintelor, care era numai o închipuire a Sf. Altar al nostru, ci numai Arhiereul și acesta nu întotdeauna, ci numai odată în an [3]; apoi cum să nu socotească Preoții noștri de mare cinste a intra în acest Altar Dumnezeiesc și întâiul chip al Sfintei Sfinților, în care Pâinea cea cerească se jertfește în fiecare

[1] Avacum 1, 5. [2] Ps. 2, 10. [3] Ies. 30, 10; Lev. 16; Evr. 9, 7.

zi pentru noi? 2) Pentru că liturghisitorii și monahii sunt datori să se facă pildă bună mirenilor la orice lucru bun, deci și bunei rânduieli, sfielii, evlaviei și tăcerii celei din Biserică? Dacă Preoții vorbesc în Biserică, ce vor face mirenii? Dacă lumina – zice Domnul – se face întuneric, întunericul ce are să se facă? La această sfântă bună rânduială și tăcere ne îndeamnă și Sf. Grigore Teologul, zicând:

„Către voi cei din Altar mai ales acestea zic:
Să fiți toți ca niște ochi, nu ca cei plini de-ntuneric;
Ca să nu ne arătăm, administratori ai pildei rele.
Că dacă lumina este așa, întunericul cum va fi?

Așadar, să avem deosebita grijă a umbla în Biserică, în special în Sf. Altar, ca fiii luminii, pentru a deveni, a fi și a rămâne fii al zilei, ai Luminii și ai lui Dumnezeu pentru totdeauna [1].

SFÂNTA BISERICĂ ESTE UNA, UNIREA TUTUROR ADEVĂRAȚILOR CREȘTINI

Mântuitorul a întemeiat o unică Biserică [2], nu mai multe. Aceasta o adeverește Mântuitorul în rugăciunea Sa arhierească, zicând: „*Părinte Sfinte! Pe cei ce Mi i-ai dat Mie, păzește-i în Numele Tău ca să fie una ca și Noi... Nu numai pentru aceștia Mă rog, ci și pentru cei ce vor crede în Mine prin cuvântul lor, ca toți să fie una: precum Tu, Părinte, ești în Mine și Eu sunt în Tine, așa și ei să fie una în Noi, ca să creadă lumea că Tu M-ai trimis. Slava pe care Mi-ai dat-o Mie, Eu am dat-o lor, ca să fie una, precum și Noi suntem una: Eu în ei și Tu în Mine, ca să fie cu adevărat una...*" [3].

Biserica este una prin credința adevărată, viață duhovnicească, cult și conducere. Așa o arată Proorocii, Mântuitorul,

[1] Ef. 5, 8; 1 Tes. 5, 5-6; Mt. 5, 14; Ioan 8, 12; 9, 5; 12, 35-36, 46; Mt. 4, 16. [2] Mt. 16, 18; Ef. 5, 27; Evr. 3, 10; 10, 21; Rom.12, 5; Ioan 10, 16; 21, 15;1 Tim. 3, 5. [3] Ioan 17, 11, 20-23.

Sfinții Apostoli, Sfinții Părinți și drept așa este[1]. Aceasta o adeverește și Sf. Ierarh Ciprian, zicând: „Cine nu are Biserica de Mamă, nu poate avea pe Dumnezeu de Tată. E un Singur Dumnezeu, un Singur Hristos, un Singur Duh Sfânt, o singură Mamă Fecioară, pe care mie îmi place s-o numesc Biserică"[2].

Acestea știindu-le toți creștinii - Păstori și păstoriți - care mergeți în Biserica lui Hristos, păziți-vă bine să nu fiți împărțiți și despărțiți între voi, având vrăjmășii, pomeniri de rău, clevetiri, defăimări și dihonii; ci să aveți dragoste și unire totdeauna, toți cu un cuget, într-un duh și trup, o nădejde având a chemării voastre - după cum ne învață și Apostolul. Însuși numele Bisericii în care vă adunați să vă îndemne la această dragoste și unire duhovnicească, fiindcă Biserica se numește unire și adunare. Precum aceasta vă adună și vă unește pe toți creștinii trupește la un loc și vă hrănește cu același cuvânt de obște a învățăturii Domnului, cu Sfânta Pâine: a Trupului Domnului Hristos și un Pahar de obște a Sângelui lui Hristos; tot așa cere ea de la voi, a fi uniți într-un duh, într-un cuget și scop. Pentru aceasta și fericitul Pavel vrând să îndemne pe toți creștinii spre dragoste și unire, obișnuia a numi des numele Bisericii. Astfel uneori scria: „Bisericilor Galatiei"[3] pe care tâlcuindu-le grăitorul de aur de cea dintâi zicea: „O numește Biserica lui Dumnezeu arătând că ea trebuie să fie unită... că numele Biserică nu este nume de despărțire, ci de unire și conglăsuire". La a doua zicea: „Pentru aceasta a pus numele Bisericii, rușinându-i cu aceasta pe Corinteni și adunându-i și unindu-i la un loc. Deoarece cei despărțiți în multe părți nu pot a se mai numi cu acest nume căci numele Bisericii este numele conglăsuirii și unirii".

Deci afară din Biserica lui Hristos dihoniile, afară vrăjmășiile, afară ura, pomenirile de rău și clevetirile; iar înăuntrul

[1] Mt. 16, 78; Efs. 4, 4-5; Ioan 15, 5; Colos. 1, 24-25; 1Cor. 3, 9, 11; Ef. 5, 23-32.
[2] Sf. Ciprian Scris. 43, 5; Clem. Alex. Pedagogul 1, 6; 42, 1. [3] Gal. 1, 2.

Bisericii lui Dumnezeu să fie: pace, dragoste, unire. Pentru aceea, iubiților creștini, una din două e de trebuință să faceți: ori să lăsați ura și vrăjmășia cea către frați și atunci să intrați în Biserică, sau având ură și dihonii să știți că nu mai sunteți vrednici să intrați în Sf. Biserică. Deoarece: *Biserică și vrăjmășie, Biserică și ură, Biserică și dihonii, Biserică și clevetire* sunt două lucruri potrivnice care nu e cu putință să se unească nici odată, așa cum nu se poate uni lumina cu întunericul...

Apoi iarăși vă rog pe voi Preoții, cât și pe poporul creștinilor, să nu vă grăbiți să ieșiți mai repede din Biserică. Fiți îngăduitori la slujirea, și ascultarea slujbelor și a cuvântului lui Dumnezeu, care înviorează sufletele...".

MULȚI NU AU RĂBDARE A STA ÎN SFÂNTA BISERICĂ

Cauzele sunt multe. Afară de unele suferințe trupești, cauzele ieșirii din Biserică sunt: împuținarea credinței și necredința. Acestea îl fac pe creștin nerodnic creștinește, duhovnicește. Prima cauză a acestei nerodnicii creștinești este diavolul care zavistuind mântuirea creștinilor, îi silește dinăuntru inimii lor a ieși din Biserică măcar cu un ceas sau jumătate de ceas mai înainte. Uneori îi silește pe creștini a se mâhni cârtind că Preotul e zăbavnic, întârzietor. Alteori se îndeamnă unii pe alții să meargă la Biserică unde sunt informați că termină slujba mai înainte decât celelalte. Acestea le lucrează diavolul de teamă ca nu cumva creștinii ascultând Cuvântul lui Dumnezeu să și-l sădească în inimă și înrădăcinându-l bine, să facă rod: credincioșie, fapte bune, luminare și folos sufletesc. Cauza a doua a ieșirii unora din Biserică mai înainte este că: poftele și plăcerile sufletului acelora sunt vătămate de grijile cele pământești și de reaua viețuire. De aceea nu iubesc, nici

nu poftesc să se îndulcească de cele duhovnicești și cerești. Când este stricată pofta și gustul trupului, nu-i place, nici se îndulcește de vreo mâncare simțită. Așa și la unii creștini, urmează marea răutate a cheltui tot timpul zilei: la vorbe deșarte, clevetiri, deșertăciuni lumești... și un ceas, două, zic, nu pot să stea în Biserică ca să asculte cele cerești și de mântuirea sufletului, de care toată lumea nu e vrednică. „Învățătura despre suflet - zice Sf. Ioan Hrisostom - cu cât s-ar întinde, pe atâta îl face mai puternic pe suflet, pe cât acesta primește. Acum însă la povești și la cuvinte nefolositoare ne cheltuim toată vremea... iar despre Dumnezeiești învățături, dogme, auzind odată sau de două ori în săptămână, ne săturăm și ne îngrețoșăm. Deci care este pricina? Fiindcă suntem bolnavi sufletește. Pofta sufletului cea spre aceasta și gustul sunt cu totul stricate. De aceea nu are putere spre pofta hranei celei duhovnicești. Dimpreună cu celelalte și aceasta este un mare semn de boală arătată, aceea a nu flămânzi, nici a înseta și de amândouă a avea îngrețoșare"[1].

Așadar, vedem clar că: nerăbdarea și graba unor creștini de a ieși din Biserică înaintea terminării slujbelor, este de la diavolul sau din neplăcerea sufletească a lor. Noi îi sfătuim pe aceia să lupte bine și să biruiască acel război al diavolului, să-și transforme acea neplăcere în plăcere către cele Dumnezeiești... pentru a nu cădea în întuneric. „Cei ce urăsc Biserica de la Domnul se vor rușina, că precum iarba de foc așa se vor usca"[2].

[1] Om. 18 la Ioan. [2] Antifon. gl. 4.

ÎN SFÂNTA BISERICĂ SĂ NU MAI CITEASCĂ UNUL PE O CARTE, ALTUL PE ALTA

Acesta e un obicei străin, înveninător, provenit de la: evrei, papistași, eretici, sectari. Rânduiala Bisericii nu arată așa ceva, nu îngăduie ci oprește. Ea arată că Biserica e un singur Trup al lui Hristos, deci într-însa un singur glas trebuie să se audă: al sfințitului liturghisitor și al cântărețului stranei, corului sau adunării, pe rând. Pentru dragostea lui Dumnezeu, Preoții, clericii inferiori și închinătorii, trebuie a păzi în Biserică buna rânduială și liniște. Nu este îngăduit a citi unul în Octoih, altul în Psaltire, altul în slujba parastasului... în același timp. Când din oarecare cauză Biserica e forțată a lăsa ceva din rânduiala slujbei: ceasuri, psaltire, canoane... acelea să le citească cineva după sfârșitul Sfintei Liturghii, ori înaintea slujbelor. Asijderea nu-i îngăduit ca înaintea terminării slujbei să se citească molitfele după Sfânta Împărtășanie a celor ce s-au împărtășit, ci numai după otpust. Aceste citiri amestecate în slujba Bisericii nu se mai numesc slujbă și rugăciune; ci tulburare, neliniște, amestecare, batjocorire, babilonie. Dacă ar veni cineva atunci în Biserică și ar asculta, ar privi uluit și ar zice că: acei care citesc pe diferite cărți în același timp, ori sunt beți, ori stricați, ori ieșiți din minte. Aceasta o adeverește și Sfântul Apostol Pavel, zicând: „De s-ar aduna toată Biserica împreună și ar grăi în limbi și ar intra și de cei neînvățați sau necredincioși, oare n-ar zice că sunteți nebuni?"[1]. Unul este Dumnezeul nostru, una e Biserica Lui, un glas alternativ trebuie să se audă într-însa, din Sf. Altar și din ea pe rând.

Așadar toți creștinii – Păstori și păstoriți – să cunoască, să păzească și să respecte buna rânduială a Bisericii, știind că: „Dumnezeu nu este al neorânduielilor – tulburării – ci al păcii precum în toate Bisericile Sfinților"[2].

[1] 1 Cor. 14, 23. [2] 1 Cor. 14, 33.

O MARE DEOSEBIRE ARE BISERICA DE LUMEA DE AFARĂ

Creștinii - Păstori și păstoriți - din Dumnezeieștile cuvinte auzite în Biserică, dobândesc anumite cunoștințe duhovnicești, cu care pot lupta și birui pe cei trei mari vrăjmași ai lor: trupul, lumea și diavolul. Prin această strălucită biruință, câștigă bogățiile cerești, Împărăția cerurilor și pe Dumnezeu. *„Împărăția cerurilor se silește și silitorii o răpesc pe ea"*[1]. *„Pe biruitor îl voi face stâlp în Biserica Dumnezeului Meu și numele cetății Dumnezeului Meu, al Noului Ierusalim, ce se pogoară din cer de la Dumnezeul Meu și Numele Meu cel Nou... Cel ce biruiește va moșteni toate. Eu voi fi lui Dumnezeu și el va fi Mie fiu și fiică..."*[2].

Pentru a ne fortifica cu puteri de sus în lupta cea bună și biruința strălucită, să stăruim a sta în Biserică, ca albinele pe flori, să ne ostenim în a citi, asculta, scrie, semăna în sufletul aproapelui Cuvântul lui Dumnezeu pentru a-l cultiva și folosi vremelnic și veșnic. De ce să ne grăbim a ieși din Biserica lui Dumnezeu și să ne ducem la târguri și prăvălii? Aici ascultăm cuvinte Dumnezeiești, cântări duhovnicești, melodii îngerești și cerești, care fac inima veselă și umilită. Acolo însă ce altceva vom auzi, decât numai: osândiri, grăiri de rău, clevetiri, cuvinte rușinoase, jocuri, chiuituri, cântări curvești, drăcueli, înjurături, măscăriciuni, basme și cuvinte deșarte? Aici învățăm lucruri cerești, care le vom dobândi după moarte, iar acolo ce vom afla fără numai lucrurile lumii acesteia, care sunt stricăcioase și trecătoare și mâine poimâine avem să le lăsăm! Aici în Biserica lui Dumnezeu vedem atâtea frumuseți luminate, atâtea înfățișări maiestuoase, atâta bună întocmire și asemănare îngerească și cerească a arhiereilor și Preoților, a cântă-

1) Mt. 11, 12; Lc. 16, 16. 2) Apoc. 3, 12; 21, 7; comp. 1 Cor. 3, 16; 16, 19-20; 2 Cor. 6, 14-18.

reților și clericilor și a tuturor fraților noștri creștini, de care se veselește mintea, se bucură sufletul, se umilește inima, se nasc lacrimile pocăinței, se pricinuiește frățeasca dragoste: iar Dumnezeu cel în Treime preamărit, Se slăvește și propovăduiește. Acolo în lumea mare însă, dinafara Bisericii, în târguri, la prăvălii și cârciumi, ce alta vom vedea, fără numai neorânduieli, netrebnicii, îngânători, bețivi, luptători unii cu alții, bătăuși, jocuri idolatrizatoare, înșelătorii, șarlatanii, jocuri de cărți și alte multe urâcioase neorânduieli? Din acelea se pierde evlavia, piere frica lui Dumnezeu, se răcește dragostea cea către Dumnezeu și către aproapele, se aprinde pofta trupului, se întărâtă mânia, se tulbură inima și toate patimile se deșteaptă, tăbărăsc pe om și-l războiesc cumplit. În scurt, aici în Biserica lui Dumnezeu aflându-ne, socotim că suntem în cer, pentru că vedem într-însa ca un soare preastrălucit și în chip de aur, frumosul și trupescul chip al Stăpânului nostru Iisus Hristos. În aceasta vedem ca o lună argintie, preafrumoasa și preaîmpodobita Icoană a Stăpânei noastre de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria, în ea vedem ca niște luceferi, stele strălucitoare ca lumina, Sfintele Icoane ale tuturor Sfinților, unele închipuite pe scânduri, altele pe ziduri, și altele pe Sfintele Vase. În ea vedem încă atâtea Sfinte Veșminte, atâtea vase de aur și de argint, atâtea cinstite odoare scumpe și prea alese!

Acestea cunoscându-le pentru ce să ne grăbim a ieși din acest cer? De ce să ne lipsim atât de repede de acest fel de frumuseți și de aceste priviri vrednice de cinste și cerești? Pentru ce să cinstim mai mult pământul decât cerul, târgul decât Biserica, întunericul decât lumina și cele pământești decât cele cerești? Unde sau în ce alt loc vom putea găsi astfel de priveliști făcătoare de bucurie, acest fel de îndulcire, acest fel de frumusețe? Așa socotind înțeleptește, să alungăm gândurile ispititoare ce ne trag pe calea pierzării, zicând: „Mergi înapoia mea satano și râule gând, nu vrem să te ascultăm și să ieșim înainte de sfârșit afară din Biserica lui Hristos, căci de vom ieși îna-

inte de otpust, ne vom judeca de Stăpânul Hristos ca robii cei alungați de la stăpânul lor. Toată vremea zilei o cheltuim la cele trupești și deșarte și deci, pentru ce să nu cheltuim vreo două-trei ceasuri la cele duhovnicești și veșnice. La aceasta ne îndeamnă și Sfântul Ioan Gură de Aur, zicând: „Ai intrat în Biserică, omule? Te-ai învrednicit de împreună vorbirea cu Hristos? Până ce nu se face sfârșitul, să nu ieși, că dacă vei ieși mai înainte de sfârșit, vei da răspuns ca un fugar. Toată ziua o cheltuiești la cele trupești și două ceasuri nu poți a te îndeletnici la cele duhovnicești?" [1].

BISERICA VIE ÎNVIAZĂ SUFLETELE MOARTE ÎN PĂCATE, IAR BISERICA ÎN CARE PREDOMINĂ NEORÂNDUIELILE MORTIFICĂ ȘI SUFLETELE VII

Biserica Sfântă și vie, e azilul mângâietor al celor căzuți în felurite mizerii, e limanul celor înviforați, e cetatea de scăpare a celor bântuiți de vrăjmașii lor, care-i urmărește ca ucigașele spirite, pe Cain, Saul, Avesalon, Izabela, Irod, Neron, Iulian Apostatul ș. a. este casa de oaspeți a celor răniți de tâlhari, este spitalul menit să vindece sufletele bolnave, istovite și însărcinate.

Biserica este Casa lui Dumnezeu. Toate obiectele sfinte, toate slujbele Dumnezeiești cu feluritele lor învățături, mișcările după rânduială, cu manifestarea credinței, nădejdii, dragostei, păcii și evlaviei credincioșilor, spun slava lui Dumnezeu [2].

Biserica în care toate se fac după buna rânduială și voia Dumnezeiască, aduce mântuire și sfințenie sufletelor care o cercetează.

Fericitul Avva Pavel cel simplu, ucenicul Sfântului Antonie, a povestit părinților un lucru ca acesta: Odată mergând la Mănăstire pentru cercetarea și folosul fraților, după vorba cea

[1] In Eclog. [2] Pasalmul 28.

obișnuită între dânșii, au intrat în Sf. Biserică ca să săvârșească sfânta slujbă, iar fericitul Pavel lua seama la fiecare din cei ce intrau în Biserică, ca să vadă cu ce fel de suflet intră la slujbă, că avea și acest dar dat lui de Dumnezeu, ca să vadă pe fiecare cum este la suflet, precum vedem noi obrajii unii altora. Și a văzut intrând toți cu față luminată și cu obraz vesel și pe Îngerul fiecăruia bucurându-se de dânsul. Pe unul l-a văzut negru și întunecat la tot trupul și dracii ținându-l de amândouă părțile și trăgându-l spre ei, îi punea căpăstrul în cap și pe Sfântul lui Înger departe mergând după dânsul, posomorât și trist. Iar Pavel lăcrimând și bătându-și pieptul cu mâna, stătea înaintea Bisericii, plângând foarte pe cel ce i s-a arătat lui așa. Iar cei ce au văzut lucrul cel de mirare al bărbatului și schimbarea lui cea grabnică, care l-a pornit spre lacrimi și plâns, îl întrebau, rugându-se, să le spună pentru ce plânge, socotind nu cumva deznădăjduindu-se de tot, face aceasta. Îl rugau încă să intre și la sjubă cu dânșii. Iar Pavel scuturându-se de dânșii și lepădându-se de aceasta, stătea afară tăcând și tânguind mult pe cel ce i se arăta lui așa. Iar după puțin isprăvindu-se slujba și toți ieșind afară, iarăși lua aminte Pavel la fiecare, știind cum au intrat și vrând să cunoască cum iese. Deci vede pe bătrânul acela care avea mai înainte tot trupul negru și întunecat, că iese din Biserică luminat la față, alb la trup, și pe draci departe mult, mergând după dânsul și pe Înger aproape de el, urmându-l și bucurându-se foarte mult. Iar Pavel sărind de bucurie, striga, binecuvântând pe Dumnezeu și zicând: „O! nespusa iubire de oameni a lui Dumnezeu! O! îndurările Lui cele Dumnezeiești și bunătatea Lui cea peste măsură". Apoi alergând și suindu-se pe o piatră înaltă, zicea: „Veniți și vedeți lucrurile lui Dumnezeu [1], cât sunt de înfricoșate [2], și de toată spăimântarea vrednice! Veniți să vedeți pe Cel ce voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoș-

[1] Ps. 45, 8. [2] Ps. 65, 2.

tinţa adevărului să vină[1]. Veniţi să ne închinăm şi să cădem la El [2] şi să zicem: Tu singur poţi să ridici păcatele!" Deci alergau toţi cu sârguinţă, vrând să vadă cele ce se zic. Şi după ce s-au adunat toţi, a povestit Pavel cele ce văzuse dânsul mai înainte de intrare în Biserică şi după aceasta iarăşi. Şi ruga pe bărbatul acela să spună pricina pentru care i-a dăruit Dumnezeu lui de năprasnă atâta schimbare. Iar omul, vădit fiind de Pavel, înaintea tuturor a povestit fără sfială cele pentru sine, zicând: „Eu sunt om păcătos şi de multă vreme vieţuiam în desfrânare până acum; iar acum intrând în Sf. Biserică a lui Dumnezeu, am auzit pe Sf. Prooroc Isaia citindu-se, iar mai bine să zic, pe Dumnezeu grăind printr-însul: *„Spălaţi-vă şi vă curăţiţi, scoateţi vicleşugurile din inimile voastre înaintea ochilor Mei, învăţaţi-vă a face bine, şi de vor fi păcatele voastre ca mohorâciunea, ca zăpada le voi albi, şi de veţi vrea şi Mă veţi asculta, bunătăţile pământului veţi mânca"*[3]. Iar eu desfrânatul, de cuvântul Proorocului umilindu-mă la suflet şi suspinând în sufletul meu, am zis către Dumnezeu: *„Tu, Dumnezeule, Care ai venit în lume să mântuieşti pe cei păcătoşi"*[4]. Cel ce acum prin Proorocul Tău ai făgăduit, aceasta, cu lucrul împlineşte-le şi la mine păcătosul şi nevrednicul, că iată de acum îţi dau cuvântul şi mă făgăduiesc şi din inimă mă mărturisesc Ţie, că nu voi mai face acest fel de rău şi mă lepăd de toată fărădelegea şi îţi voi sluji de acum cu curată ştiinţă. De astăzi, o! Stăpâne, şi din ceasul acesta primeşte-mă pe mine cel ce mă pocăiesc şi cad înaintea Ta şi mă depărtez de acum înainte de tot păcatul!".

Cu aceste făgăduinţe am ieşit din Biserică hotărând în sufletul meu să nu mai fac nici un rău înaintea ochilor lui Dumnezeu. Şi auzind toţi, strigau cu un glas către Dumnezeu: *„Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate întru înţelepciune le-ai făcut!"*[5].

[1] 1 Tim. 2, 4. [2] Ps. 94, 6. [3] Is. 1, 16-20. [4] 1 Tim. 1, 15. [5] Ps. 105, 25.

Cunoscând dar, o, creştinilor, din Dumnezeieştile Scripturi şi din sfintele descoperiri, câtă bunătate are Dumnezeu către cei ce curat nădăjduiesc la Dânsul şi prin pocăinţă greşelile lor cele mai dinainte le îndepărtează şi cum că dă iarăşi bunătăţile cele făgăduite, nepedepsind pentru păcatele cele mai dinainte, să nu ne deznădăjduim de moştenirea noastră. Că precum prin Isaia Proorocul S-a făgăduit să spele pe cei noroiţi în păcate şi ca lâna şi ca zăpada să-i albească, şi de bunătăţile Ierusalimului celui ceresc să-i învrednicească; aşa iarăşi, prin Sfântul Prooroc Iezechiel, cu jurământ ne încredinţează, că nu ne va pierde pe noi. Căci zice: *„Viu sunt Eu, zice Domnul, că nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă el şi să fie viu"*[1].

Biserica în care domneşte urâciunea pustiirii, vrăjmăşiile, care lucrează muteşte le dărâmarea aproapelui după suflul infernului, vorbăria şi nestatornicia în rugăciuni, n-aduce mângâiere sufletelor; ci vifor, dezbinare, rupere şi pierzare. În Biserica spirituală şi materială în care predomină vrăjmăşia, urâciunea pustiirii şi feluritele neorânduieli îi stigă zilnic la urechea amintirii proverbul jalnic: „Israele, Israele, tu singur îţi lucrezi pierzarea ta".

În vechea ţară a Aquitaniei, a trăit mulţi ani nobilul şi viteazul ostaş Walter. El ieşise biruitor în multe lupte, cea ce îi făcuse un nume strălucit. Îmbătrânind, el a cunoscut că pacea şi fericirea nu se sălăşluieşte lângă arme. Cugetând mai adânc la deşertăciunea şi nestatornicia lumii acesteia şi-a luat toiagul pribegiei şi s-a dus în lume pentru a-şi căuta un loc, unde în toată vremea să slujească lui Dumnezeu. Pentru cunoaşterea locului dorit, el a întrebuinţat acest mijloc:

În capul toiagului său de călătorie a fixat nişte clopoţei cu care să-şi cerceteze şi aleagă locul unde să se aşeze pentru a-şi lucra mântuirea sufletului. Mergând el aşa s-a apucat să cerce-

[1] Iez. 18, 22-32; Pat. o. c. pp. 203-206.

teze care-i locul și oamenii lui Dumnezeu, unde așezându-se, să poată lucra pentru dobândirea fericirii și Împărăției lui Dumnezeu. Astfel a ajuns la o Sf. Biserică, pe când Preotul slujea; iar creștinii se rugau și cântau. S-a strecurat așa cum a putut printre mulțimea închinătorilor și oprindu-se într-un loc, a lovit de câteva ori cu toiagul de pământ. La sunetul clopoțeilor, închinătorii au părăsit rugăciunea și cântarea și și-au îndreptat capetele, privirile și gândul lor spre el. În ori care Biserică intra și lovea toiagul de pământ și suna clopoțeii, el observa cu durere, că toți creștinii își aruncau curioși privirile spre dânsul, dând uitării rugăciunile, cântarea și pe Dumnezeu, înaintea Căruia se închinau numai de formă. Bătrânul înțelept, a văzut în acești creștini de formă, împlinindu-se cuvântul Domnului Iisus Hristos, care zice: *„Fățarnicilor! Bine a poruncit pentru voi Isaia, zicând: „Poporul acesta se apropie de Mine cu gura și cu buzele Mă cinstește; iar inima lor departe stă de la Mine..."*[1].

Tot umblând și cercetând el așa, mai pe urmă, a ajuns la o Mănăstire (Novalese) peste munții Alpi. Acolo în Biserică a aflat adunat soborul Mănăstirii: călugări și frați, împreună cu starețul lor iscusit, care zilnic îi alimenta și-i hrănea cu cuvântul lui Dumnezeu. Starețul slujea în Altar, Călugării și frații, unii citeau și cântau la străni; iar ceilalți ascultau și se rugau lui Dumnezeu în duh și în adevăr. Privind el așa într-o parte și într-alta, la Soborul mănăstiresc cum stă adâncit în rugăciune, a lovit cu toiagul de pământ, odată, de două ori, de nouă ori, sunând din ce în ce mai tare clopoțeii... În zadar a tot sunat el clopoțeii, căci călugării și frații, fiind bine edificați de starețul lor, nu se mișcau nicidecum. Ei stăteau adânciți în rugăciune ca niște statui, fără să se uite înapoi, fără să se miște. Cu privirile îndreptate către Sf. Altar, ei se rugau înainte cu toții, fără a face nici unul vreo mișcare de atenție la sunarea clopoțeilor ce-i asurzeau, cu sunetul lor. Ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, ei n-au luat nici o cunoștință despre străinul intrat în mijlocul lor. Văzând acest sobor astfel edificat, adâncit în rugăciune, păstrător cu sfințenie a rânduielilor Bisericești și a păcii, bătrânul oștean s-a simțit foarte fericit și s-a hotărât a se așeza acolo. Din cele văzute, el a constatat cu convingere, că în locul unde omul se roagă astfel lui Dumnezeu, acolo cu adevărat se revarsă din belșug Darul Lui. Imediat după oficierea slujbei, bătrânul s-a prezentat starețului, arătându-i dorința de a rămâne la Mănăstirea lui pe toată viața, pentru a sluji cu trup și suflet lui Dumnezeu. Starețul l-a primit bucuros. Peste câtva timp de ascultare, văzându-i osârdia lui l-a făcut frate, apoi călugăr. El a dus o viață bună, fiind pildă vie întregului sobor. După câțiva ani de călugărie exemplară, s-a săvârșit cu pace. „Cu cei îndărătnici te vei îndărătnici, cu cei cuvioși cuvios vei fi și cu cei aleși ales vei deveni".

[1] Mt. 15, 7-9; Iez. 33, 31; Mc. 7, 6-7; Cols. 2, 22; Apc. 3, 14-18.

Biserica vie, viază și pe morți din prăpastia păcatelor grele, iar în Biserica ucisă de neorânduieli, mor și sufletele vii.

DIAVOLII LUCREAZĂ FELURITE NEORÂNDUIELI ȘI NETREBNICII ÎN FAȚA ÎNCHINĂTORILOR SLABI, PENTRU A-I TRAGE LA IAD

Într-o noapte diavolul bătând în ușa chiliei lui Macarie, i-a zis: „Scoală-te ava Macarie, să mergem în sobor la cântare". Iar el fiind luminat de Duhul lui Dumnezeu, a socotit vicleșugul vrăjmașului și i-a răspuns: „O! mincinosule și urâtor al binelui, ce împărtășire și ce prietesug ai tu cu soborul sfinților?" Diavolul zice: „Au nu știi, o! Macarie, că fără de noi nici o cântare Bisericească, nici o adunare monahicească nu se săvârșește; deci, vino și vei vedea lucrurile noastre". Răspuns-a bătrânul: „Certe-te pe tine Domnul, necurat diavol". Și întorcându-se

spre rugăciune, a cerut de la Dumnezeu să-i arate, de este adevărat, precum se laudă diavolul. Și fiind vremea cântării de miezul nopții, s-a dus în sobor și se ruga în sine către Dumnezeu, ca să-i descopere și să-i arăte adevărul celor grăite de diavol: și iată a văzut prin toată Biserica, niște copii mici ca de arap, negri, umblând degrabă încoace și încolo, ca și cum zburau. Apoi era obicei acolo, că șezând frații, unul citea toți psalmii, iar ceilalți ascultau; și stăteau lângă fiecare frate, arapii cei mici și râdeau; și dacă se atingeau de ochii cuiva cu amândouă degetele, îndată adormea; s-au de punea degetul cuiva la buze, acela îndată căsca, iar înaintea altora umblau în asemănări femeiești; înaintea altora se făceau că lucrează ceva; și ori ce lucruri se vedeau făcând, diavolii râdeau înaintea lor, închipuind aceea ce gândeau monahii în inima lor. Iar la alții, dacă începeau să facă ceva de acestea, erau goniți îndată cu oarecare putere, și aruncați cu capul în jos, încât nu îndrăzneau nici a sta mai mult înaintea unora ca aceia, nici a merge alăturea; iar pe alți frați mai neputincioși, care la rugăciune nu luau aminte, diavolii stând pe grumaz și pe spate, îi batjocoreau.

Văzând aceasta cuviosul Macarie, a suspinat din greu, și plângând a zis către Dumnezeu: „Vezi, Doamne, și nu tăcea; scoală-Te, Dumnezeule, ca să se risipească vrăjmașii Tăi și să fugă din fața Ta; că sufletele noastre s-au umplut de batjocură". Iar după otpust (sfârșit), a chemat ava Macarie pe fiecare frate la sine să-l întrebe: ce gândea la cântarea Bisericească. Atunci i-a mărturisit fiecare gândurile lui, și s-a arătat acestuia, că gândul fiecăruia era acela, care îl închipuiau diavolii înaintea lui, batjocorindu-l[1].

[1] V. Sf. 19 ian.

CEI CE IUBESC BOGĂȚIA ȘI NU PĂSTREAZĂ BUNA RÂNDUIALĂ, PACEA, TĂCEREA ȘI ASCULTAREA ÎN SFÂNTA BISERICĂ, PĂCĂTUIESC GREU

După cum cultivatorii de pământ nu lasă în pace semințele ce le-au aruncat odată în pământ, ci le răscolesc de multe ori, căci dacă de pildă nu vor grăpa brazdele, ca astfel să astupe semințele aruncate, apoi acele semințe vor deveni pradă păsărilor, – tot așa vom păți și noi, dacă nu vom căuta necontenit ca să astupăm bine ceea ce odată am aruncat în mintea noastră, căci atunci totul am aruncat în vânt. Căci și de aici diavolul le răpește, și lenea noastră pierde totul, și aici soarele le usucă, ploaia le mâlește, și aici spinii și ciulinii vor înăbuși semințele cele bune.

Astfel fiind, nu e deajuns ca să credem, că o dată semințele aruncate, noi am scăpat de ori ce greutate; ci se cere multă îngrijire din parte-ne, ca să alungăm păsările cele răpitoare, să scoatem spinii și ciulinii, să scoatem pietrele cele multe, și să luăm măsuri de a împiedica tot ceea ce le-ar putea vătăma. Dar fiind vorba de pământ, desigur că totul atârnă de cultivator, căci pământul este neînsuflețit, și prin urmare gata de a primi orice, pe când nu tot așa se petrece cu pământul cel duhovnicesc, unde nu totul atârnă de dascăl, și dacă nu mai mult, apoi cel puțin pe jumătate atârnă de discipoli. Treaba noastră a dascălilor este de a arunca semințele, dar și a voastră este de a astupa bine în mintea voastră cele vorbite, de a arăta prin fapte roadele voastre și de a smulge din rădăcină spinii ce răsar. Bogăția desigur că este un spin grozav, care nu produce nici un rod, e urât și displăcut la vedere; un spin ce nu se poate întrebuința la nimic, un spin ce provoacă durere celor ce se ating de el, un spin care nu numai că nici el nu are nici un rod, dar împiedică încă și alte plante de a înverzi și a face

rod. Astfel este bogăția, căci nu numai că nu face rod niciodată, dar încă și împiedică pe cei ce vor avea un asemenea rod. Spinii sunt hrana cămilelor, hrana focului, și nu sunt buni la nimic alta.

Tot așa este și bogăția, de nimic nu e bună, decât a înfierbânta doară cuptorul patimilor, de a aprinde ziua în amiaza mare sufletul ca și un cuptor, de a hrăni patimile cele dobitocești, ca de pildă: răzbunarea, mânia, urgia și altele de acest fel. Întocmai așa este și cămila, care după cum am zis se hrănește cu spini. Se spune de către cei ce se îndeletnicesc cu astfel de lucruri, că nici unul dintre animale nu este atât de tare la mânie, atât de îndărătnic și răzbunător ca și cămila. Tot așa este și bogăția, căci și ea hrănește patimile cele dobitocești ale spiritului, în timp ce pe cele logice le înțeapă și le rănește, ca și spinii. Aspră este această buruiană, (spinul) și răsare fără a fi semănată de cineva. Dar să vedem cum și în ce loc răsare, ca să o tăiem și să o smulgem din rădăcină. Ea totdeauna răsare în locurile cele râpoase, în locurile pietroase, în locurile cele uscate, unde nu este umezeală deloc. Ei bine, tot așa este și bogăția sau mai bine zis, pofta de bogăție; și ea este o buruiană aspră și sălbatică, și ea răsare automat ca și spinii. Când cineva este aspru și sălbatic la inimă, când inima îi este uscată și fără pic de umezeală, adică este nemilostiv, atunci buruiana aceasta răsare în el ca și spinii. Dar cultivatorii de pământ când voiesc a scoate spinii, nu o fac aceasta cu fierul, ci cu focul, căci numai prin foc pot să scoată toată răutatea din pământ. Nu este de ajuns numai de a tăia spinii din fața pământului și rădăcina lor să rămână în pământ, precum nu e de ajuns numai de a scoate rădăcina, căci chiar și atunci tot mai rămâne în pământ ceva din răutatea lor, după cum și o boală molipsitoare mai lasă ceva urme în trupul omului, – ci este neapărată trebuință de a le da foc din toate părțile, căci atunci prin ferbinteală se va evapora și usca toată umezeala, ce întâmplător

ar fi la rădăcină, și ești sigur că nu vor mai răsări. După cum ventuza aplicată pe trupul omului, atrage la sine toată răutatea, tot așa și focul atrage la sine toată răutatea spinilor, totul arde și nimicește și curăță pământul.

Dar de ce oare v-am spus eu aceasta? pentru aceea, iubiților, că noi din toate părțile trebuie a scoate din inima noastră orice afecțiune către bogăție. Avem și noi la îndemână un foc, care să scoată toată răutatea ei din sufletul nostru, vreau să zic focul Duhului Sfânt. Când noi vom atinge cu acest foc, nu numai că vom arde spinii, ci vom putea chiar să uscăm bine orice umezeală și orice suc ar avea în ei, căci altfel dacă vor fi întepeniți tare, totul va fi în zadar. Căci tu, privește: a intrat aici în Biserică un bărbat bogat, sau o femeie bogată, și iată că nu se îngrijește cum să asculte cuvintele lui Dumnezeu, ci cum să se pună în evidență, cum să stea mai famfaroană, mai mândră cum să întreacă pe toate celelalte prin hainele ei cele luxoase; privește-o apoi cum ea și prin gesturile ce le face, și prin privirea ochilor, și prin pașii săi, și în fine cum prin toate mișcările sale se silește de a se arăta mai gravă și mai de respectat decât celelalte, și cum toată grija ei nu este decât: a văzut-o oare X sau Y? Oare a admirat-o? Oare a fost ea frumos împodobită? Oare nu i s-au feștelit hainele? Oare nu i s-au rupt? privește, zic, cum toată grija ei, nu se încheie decât la asemenea nimicuri. Tot așa intră și bărbatul bogat, căci și el voiește a se pune în evidență față de cei săraci, voiește să bage în groază prin îmbrăcămintea hainelor și prin slugile cele multe ce le are după dânsul, care și împing în dreapta și în stânga pe cei din Sfânta Biserică, ca să facă loc stăpânului lor. Deci unul ca acesta, din marea lui mândrie, nu găsește de cuviință nici măcar aceasta să facă – adică să-și deschidă singur loc prin mulțime – căci fiind foarte îngâmfat nu se înjosește la așa ceva, ci permite slugilor ca să facă aceasta. Însă cel ce îngăduie a se comite această necuviință, dă dovadă sigură de niște mora-

vuri necuviincioase și stricate. Apoi luându-și locul în Sf. Biserică, imediat îi vin în minte toate grijile casnice, care-l trag din toate părțile, pe când mândria ce-i stăpânește spiritul se revarsă peste toți, ca și un puhoi! Crede, sărmanul, că dacă a intrat în Casa lui Dumnezeu, apoi a făcut-o mai mult de hatâr, mai mult ca o grație adusă nouă și poporului, și poate chiar lui Dumnezeu? Deci, un astfel de om îngâmfat cum oare va fi cu putință de a se vindeca vreodată?

În adevăr, spune-mi te rog; dacă cineva s-ar duce la doctor, și n-ar căuta ca el să capete grația doctorului; ci închipuindu-și că el este care face hatârul doctorului, și lăsând la o parte scopul duceri sale, s-ar ocupa de haine, oare ieșind de acolo va căpăta el vreun folos? Eu nu cred. Dar dacă vreți, eu vă voi spune și cauza acestui rău: oamenii aceia își închipuie că venind în Sf. Biserică au venit la noi; ei nu bagă seamă și nu înțeleg că intră aici înaintea lui Dumnezeu, și că El este Care le vorbește când citețul se ridică și zice: „Acestea zice Domnul", iar Diaconul stând, astupă gura tuturor prin exprimarea: „Să luăm aminte". Apoi n-o face aceasta în cinstea citețului, ci în cinstea Aceluia ce vorbește prin acela tuturor. Dacă cei mândri și înfumurați ar cunoaște că Dumnezeu este Cel ce vorbește prin Profet, toată mândria ar lepăda-o de la ei. Dacă de pildă le vorbesc căpeteniile cetății și încă nu li se îngăduie de a nu fi cu băgare de seamă, apoi cu atât mai mult nu este permis când vorbește Dumnezeu. Noi, iubiților, suntem servitori ai lui Dumnezeu, nu vorbim ale noastre, ci ale lui Dumnezeu; pe fiecare zi se aude citindu-se epistola trimisă din cer. Spune-mi, te rog: Dacă ar veni cineva acum de față fiind voi toți, dacă ar intra, zic, aici, încins cu încingătoare aurită și ridicând în mâna sa o hârtie, ar spune scuturând-o într-una, că este trimisă din partea împăratului, și că i s-a poruncit de a o purta prin toată cetatea, și a pune în cunoștință pe toți de porunca împărătească, oare nu cu toții v-ați întoarce către acel trimis al împăratului?

Oare nu ați fi cu băgare de seamă la ceea ce citește în acea scrisoare? Oare n-ați lua seama, fără să vă poruncească Diaconul și n-ați face tăcere? Eu cred că da, căci chiar am auzit de multe ori citindu-se aici epistole împărătești. Apoi dacă ați fi cu băgare de seamă când ar veni cineva din partea împăratului, oare când vine Profetul ca trimis de Dumnezeu, și ne vorbește despre cele din ceruri, să nu se găsească nimeni a fi cu băgare de seamă la cele ce spune? Sau poate că nu credeți, că cele vorbite sunt din partea lui Dumnezeu? Aceste epistole, iubiților, sunt trimise de Dumnezeu.

Deci, să intrăm în Sf. Biserică cu tot respectul cuvenit, și să ascultăm cu frică și cu sfială cele ce se vorbesc aici. „Dar dacă intru, zici, în Sfânta Biserică, și n-aud pe cineva vorbind?" Aceasta a stricat și a pierdut totul. Ce nevoie este de vorbitor? Decât că și nevoia aceasta ne vine tot din cauza trândăvirii noastre. Și deci este nevoie de omilie, sau predică în Biserică, pe cât timp totul din Sf. Scriptură este lămurit, totul este drept, și toate cele trebuitoare nouă sunt arătate acolo. Dar fiindcă sunteți auditori ai dezmierdării, de aceea cereți omilie, cereți predici frumoase și încântătoare. Spune-mi te rog: a vorbit Pavel cu fală? A întrebuințat el vuiet mult în cuvintele sale? Și cu toate acestea, Pavel a întors lumea întreagă din calea rătăcirii! Cu ce fel de fală a vorbit Petru, el care era în totul necărturar? „Dară, zici tu, nu știu cele ce sunt în Scripturi". Și pentru ce nu le știi? Nu cumva sunt scrise evreiește? Nu cumva latinește? Nu cumva în limbi străine? Oare nu sunt scrise în limba greacă? „Dară, zici tu, sunt întunecate și nu destul de lămurite cele din Sf. Scriptură". Și ce nu este lămurit? Oare nu sunt acolo istorii? Așadar, pe cele lămurite le știi, ca să ai nevoie a mai întreba și despre cele nelămurite? În Scripturi sunt mii de istorii, deci spune-mi una din ele; însă nu-mi vei spune. Prin urmare toate acestea nu sunt decât pretexte și vorbe goale. „Dar, zici, în fiecare zi se aud în Sf. Biserică aceleași și tot ace-

leași? Dar ce? Oare la teatru nu auzi tot aceleași? Oare în hipodrom nu tot aceleași le vezi? Oare lucrurile toate nu sunt aceleași, cele de ieri ca și cele de mâine? Oare soarele care răsare pururea nu este tot același? Oare nu întrebuințăm tot aceleași mâncări pentru hrana noastră? Aș vrea să aflu de la tine: fiindcă spui că auzi în Sf. Biserică tot aceleași, apoi spune-mi, te rog, al cărui Profet este pasajul ce se citește, al cărui Apostol, sau din care anume epistolă? Nu poți răspunde, căci ție ți se pare că auzi ceva străin. Deci, când îți place a te lenevi, zici că aceleași se spun în Sf. Biserică, iar când este întrebat tu te gândești ca și cum n-ai fi auzit nici odată. Dacă sunt aceleași, ar trebui să le știi și totuși tu nu știi nimic.

Asemenea pretexte sunt de plâns și de jelit și cu adevărat că sunt vrednice de jelit, căci după cum zice Proorocul: *„În zadar lucrătorul de argint mai topește argintul"*[1]. Tocmai pentru aceasta trebuie a fi cu băgare de seamă, pentru că sunt tot aceleași, de vreme ce nu ne pricinuiește nici o oboseală, și fiindcă nu spunem nimic străin, nimic schimbat. Dar ce? Dacă cele din Scripturi sunt aceleași; iar cele ce noi vorbim nu sunt aceleași; ci spunem totdeauna lucruri străine, cel puțin suntem cu băgare de seamă măcar la acestea? Câtuși de puțin, pentru că dacă vă zicem: de ce nu țineți minte măcar acestea? Voi îndată răspundeți: „Odată am auzit vorbindu-se de aceasta, și cum putem să ținem minte?" Iar dacă vă zicem: la acelea de ce nu dați atenție? Voi răspunde-ți: „Pentru că vorbești aceleaș" și prin urmare toate pretextele voastre nu sunt izvorâte decât din lene.

Dar cu asemenea pretexte nu vom putea să scăpăm pentru vecie, ci va veni timpul când vom plânge și vom suspina în zadar; ceea ce, să nu fie!

Fie, deci, ca noi să ne căim aici, să dăm atenție celor ce s-au spus în Sfânta Biserică, să le ascultăm cu toată evlavia și

[1] Ier. 6, 29.

respectul cuvenit. Ca astfel să ne îndemnăm la săvârșirea faptelor bune, și să ducem viața aceasta cu vrednicie, căci numai așa ne vom învrednici de bunătățile cele făgăduite celor ce-L iubesc pe Dânsul, prin darul și filantropia Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, se cade slava, stăpânirea și cinstea, acum și pururea și în vecii vecilor, Amin[1].

CREȘTINII CARE FAC NEORÂNDUIELI ÎN SFÂNTA BISERICĂ PĂCĂTUIESC MAI GREU DE CÂT CEI CE LIPSESC

Creștinii care nu vin la Sf. Biserică în Duminici și în sărbători păcătuiesc greu. Aceasta este o obișnuință rea, păcătoasă, care trebuie părăsită. Mai de folos îi este creștinului a se păgubi de o sumă mare de bani, decât a lipsi de la Sfânta Biserică. Orice slujbă trupească, pentru câștig material, care se face în Duminici și în sărbători, se afurisește. Vai de creștinii care vând și cumpără în zilele sfinte ale Duminicilor și Praznicilor Domnului, ale Maicii Domnului și ale Sfinților mari. Multe vânzări și cumpărături se fac în zilele sfinte pe la târguri, orașe, ba chiar și pe la unele sate, dar aceasta e obișnuință păcătoasă care aduce sărăcie și mizerie în neamul celor ce păcătuiesc și astfel. Acest obicei rău împovărează sufletele celor ce fac târg în zilele Sfinte și le înnegresc de păcate. Vai acestor creștini, că greu se vor certa. De va cumpăra cineva mâncare pentru a se hrăni în zilele cele sfinte, nu e păcat; dar a cumpăra: haine, dobitoace, pământ ș.a. este păcat greu, care aduce sărăcie și tulburare în casa celor ce păcătuiesc astfel. Ziua Domnului și sărbătorile trebuiesc sfințite prin mergerea la Sf. Biserică și viețuirea creștinească.

[1] Sf. I. Hrisosom Omlia III-a la ep. II c. Tesaloniceni.

În Sf. Biserică nu e de ajuns a sta numai cu trupul; ci și cu sufletul, cu gândul și cu adâncă evlavie. Fiecare creștin e dator a păstra tăcerea și a lua aminte cu frică și cu cutremur, la citirile și cântările celor șapte laude și a Dumnezeieștilor Liturghii. Vai creștinilor fără de minte, care grăiesc vorbe deșarte, putrede, și râd în Sf. Biserică a Domnului tulburând Sf. Slujbă prin felurite neorânduieli. Mare păcat fac cei ce nu vin la Sf. Biserică, dar mai mare păcat fac aceia care când vin, în loc de a se închina și a asculta Dumnezeieștile slujbe, fac felurite neorânduieli, tulburând liniștea celorlalți închinători. Fiecare din noi suntem datori, ca în tot locul stăpânirii lui Dumnezeu să ne închinăm, să-L lăudăm și să-L binecuvântăm pe Ziditorul nostru[1]. Dumnezeu văzând că omul este plecat spre cele rele din tinerețea lui[2], a ales și a sfințit anumite locuri în care să ne adunăm cu toții pentru a ne închina Lui. Aceste locuri sunt Bisericile cu curțile Domnului[3].

„Auzit-am rugăciunea ta – a zis Domnul lui Solomon – *și am ales și am sfințit Biserica aceasta ca să fie numele Meu într-însa în veac. Ochii Mei și inima Mea vor fi într-însa în toate zilele, Eu voi auzi rugăciunile ce se vor face întrînsa"*[4]. Multe locuri din lumea asta le-a lăsat Dumnezeu slobode pentru sfaturi și lucrări gospodărești, pentru negustorii, pentru a se veseli și desfăta omenirea în limitele bunei-cuviințe creștinești. Bisericile, însă, le-a sfințit și le-a destinat să fie Casa Sa, unde noi oamenii să ne adunăm înaintea Lui și să cerem: iertare păcatelor, ajutor în toate bunele treburi creștinești și gospodărești, izbăvire de vrăjmașii văzuți care ne aduc felurite tulburări și primejdii, să-I dăm laudă pentru bogăția Darurilor Sale revărsate asupra noastră cu îmbelșugare, să ne împărtășim cu Cuvântul Lui și cu Preasfântul Trup și Sânge al Domnul nostru Iisus Hristos, să ne unim și să rămânem cu El totdeauna, acum și în Împărăția Sa Cerească. Astfel, datoria noastră creștinească, este a păstra pacea în Sf. Biserici și a le scuti de feluritele cuvinte lumești, putrede, care cu durere observăm că se fac. Unii le fac din nebăgare de seamă; iar alții din mândrie și vrăjmășie. Aceasta formează un greu păcat care aduce urgie Dumnezeiască și moarte îndoită asupra creștinilor care le fac și le tolerează a se face. Astfel, ori când intrăm în Casa Domnului, să părăsim aceste rele apucături, care nu sunt potrivite cu sfințenia ei. Vorbele deșarte, vuietul, râsul, alergarea fără de rost și în fală dintr-un loc în altul al Bisericii, mâncarea, băutura, imbolditurile, povestirile viclene, vrăjmașe și alte neorânduieli, să le smulgem din Casa lui Dumnezeu, și ca pe niște buruieni netrebnice și ucigătoare de trupuri și suflete, să le scoatem afară. Să păstrăm cu sfințenie în Sf. Biserică numai ceea ce edifică, viază, împuternicește, sfințește și îndumnezeiește adunarea creștinilor.

[1] Ps. 102-103. [2] Fac. 8, 21. [3] Ieș. 25-31. [4] 3 Împ. 9, 1-3; 2 Paral. 7.

Sfântul Apostol Pavel înfruntă aspru pe creștinii din Corint pentru neorânduielile ce se făceau în Biserica lor. *„Au doară nu aveți case în care să mâncați și să beți? Voi defăimați Biserica lui Dumnezeu? Eu nu vă laud pentru acestea!"*[1]. Cu aceste cuvinte, Sf. Ap. Pavel, ne înfruntă și pe noi care facem și tolerăm a se face felurite neorânduieli în Casa lui Dumnezeu. O! creștinilor cu nărav rău! Ce îndrăzneală este aceasta? Ce însemnează vuietul acesta al vorbirilor deșarte, râsurile umflate, și ale semnelor satanicești în Casa lui Dumnezeu? Dacă voi simțiți atâta plăcere în vorbărie, în râs și în gesturile lumești, n-aveți casele, prispele, ogrăzile, umbra copacilor, ulițile și răspântiile? Dacă voi v-ați deprins a tot înșira vrute și nevrute, a iscodi vești noi și vechi, a spune palavre și a face glume, râs și schimonoseli, n-aveți ulițele, răspântiile, porțile și târgurile? Veniți aici cu relele voastre deprinderi?!! Tulburați Biserica lui Dumnezeu? Cei ce fac aceste netrebnicii aici în Casa lui Dumnezeu, însemnează că au un caracter grosolan,

[1] 1 Cor. 11, 22.

necioplit. Aceștia arată că sunt nemulțumiți cu lumea largă în care fac feluritele netrebnicii și blestemății, și vor să apuce și Sfintele Locuri pentru a le defăima cu obiceiurile lor rele! Creștinii care nu cinstesc Sf. Biserici și curțile Domnului după rânduiala sfântă, se pogoară mai jos și decât păgânii. Aceia cinsteau cu sfințenie până la fanatism, idolii din capiștile lor; iar noi care ne numim creștini, disprețuim Biserica lui Dumnezeu?! Noi socotim pe Dumnezeu mai prejos, decât socoteau păgânii făpturile, lemnele și pietrele cioplite, adică pe idolii lor?!

Oare nu ne gândim că Dumnezeu se va mânia asupra noastră? Nu ne temem că mânia lui Dumnezeu, se va dezlănțui asupra omenirii care disprețuiește Locașurile Sfinte? Mai bine era oamenilor să nu se mai fi născut, decât să cadă în mâna Dumnezeului celui viu[1]. Dumnezeu nu ne cere lucruri peste puterile noastre. *„Jugul Domnului e ușor, și poruncile Lui nu sunt grele”*[2]. Creștinilor le șade rău a vorbi deșertăciuni, a șopti la urechea altora, a face râsuri umflate, a privi cu răutate, a face felurite schime și semne viclene, în ori ce loc ar fi. Creștinii care îndrăznesc chiar și în Casa lui Dumnezeu a face acestea, păcătuiesc greu și cad în pedeapsă foarte grea. Aceasta este o păgânătate. Pentru ce am venit aici? Ca să vedem cu ce s-a îmbrăcat vecina noastră, ce a luat, ce a cumpărat în cursul săptămânii, cu ce s-a hrănit, și ce petreceri a mai făcut? Oare nu ne ajunge nouă toată săptămâna pentru purtarea de grijă a trupului și a lumii? Mai răpim și din puținul timp destinat pentru rugăciune și hrănirea sufletului? Oare nu ne ajung toate locurile, drumurile, răspântiile, unde se fac atâtea păcate, venim prin felurite neorânduieli și aici în Casa lui Dumnezeu?

Creștinii care s-au obișnuit rău, a nu se închina nici în Sfânta Biserică în duh și în adevăr, cum se vor închina astfel în alt loc? Cum pot ei a cinsti pe Dumnezeu altundeva, când aici în Casa Sa, îl hulesc prin neorânduielile lor? Cei ce nu

[1] Evr. 10, 21; Lc. 13, 1-5. [2] Mt. 11, 28-30; 1 Ioan. 5, 3.

sunt închinători buni nici în Casa lui Dumnezeu, afară nu sunt nici atât! Aceia sunt creștini decăzuți; creștini căzuți din Darul lui Dumnezeu.

Aici în Casa lui Dumnezeu, fiecare din noi poate avea și lua multe pilde vii de închinare „în duh și adevăr” și de pocăință. Aici vedem pe unii înflăcărându-se în timpul rugăciunii, ca fierul băgat în foc, pe alții îi vedem plângâdu-și păcatele, mărturisindu-le curat și împărtășindu-se cu Preasfântul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos. Unii stau în Sfânta Biserică cu trup și suflet înaintea lui Dumnezeu, alții înalță rugăciuni, cântări și laude lui Dumnezeu, alții dau milostenii și felurite slujbe pentru ușurarea păcatelor și mântuirea sufletelor lor. Alții dau slujbe și milostenii pentru iertarea păcatelor și odihna veșnică a repauzaților lor. Dacă cineva nu se roagă cum se cade aici în Sf. Biserică, unde vedem atâtea pilde vii, apoi unde se va mai ruga el așa cum trebuie? Nu cred! Acolo sunt atâtea și atâtea lucruri care îi împiedică, depărtându-i mintea de la rugăciunea vie. Lucrurile din casă, din ogradă, vitele, oamenii, țarina, meseria, fiecare din acestea sunt undițe, care trag la sine mintea omului pentru a-i sluji. Cum își vor opri unii creștini gurile a grăi, când ei nu se opresc nici aici? Cum își înalță mințile și inimile la Dumnezeu în mijlocul zgomotului și deșertăciunile lumii, când ei nu fac aceasta nici aici în Sf. Biserică, unde cuvântul lui Dumnezeu le mustră și le veștejește, ce vor face acolo unde vor auzi oamenii lăudându-se cu păcatele lor? Creștinii aceia care jignesc pe Dumnezeu aici unde credincioșii îl cinstesc, ce vor face ei în adunarea celor fărădelege, care îl hulesc și înjură cele Sfinte? Creștinii care fac neorânduieli aici în Casa lui Dumnezeu, aceia afară din Biserică nu-s oameni așezați și de ispravă; ci un gunoi al societății.

Păcatele întotdeauna au adus mânia lui Dumnezeu asupra oamenilor care le-au săvârșit. Dumnezeu a doborât din cer în

iad pe îngerii care au păcătuit, și din îngeri luminați au devenit draci întunecați. Pentru păcat Dumnezeu a scos afară din Rai pe Adam și Eva, pe Cain l-a pedepsit să umble toată viața gemând și tremurând, pe omenirea din timpul lui Noe a înecat-o cu apa potopului universal, pe Sodomeni și Gomoreni i-a ars cu foc și pucioasă împreună cu cetățile lor. Dumnezeu nesuferind lumea care păcătuia fără părăsire, întotdeauna, a pedepsit-o, uneori cu milă, alteori cu urgie mare, până la prăpăd[1]. Dumnezeu, care a pedepsit de-a lungul veacurilor pe omenirea ce a păcătuit fără părăsire, nu va pedepsi oare omenirea de azi care nu se sfiește a batjocori cu păcatele neorânduielilor și sfidărilor lor Casa Sa și Slujbele Sale Dumnezeiești? Nu ne ajung atâtea locuri largi, largi: casele, ulițele, răspântiile șoselelor, cărările, țarinile, pădurile, pentru vorbe putrede, râsuri, viclenii, schime (gesturi, strâmbături) satanice, țesături de curse diavolești, vrăjmașii și alte neorânduieli care tulbură pacea lumii? Ce? Am venit și aici în casa lui Dumnezeu cu aceste lucrări și slujbe satanicești, ca să ne rupem unii altora legătura cu Dumnezeu? Am venit și aici în Biserica lui Dumnezeu, să tulburăm pacea, sfințenia și activitatea ei cu păcătele neorânduielilor noastre pe care le săvârșim și în alte locuri? Până aici a ajuns obrăznicia omenească? Până aici a reușit oastea drăcească să îmbrâncească pe cei ce poartă numele Domnului Hristos asupra lor? Trezește-te! Deșteaptă-te! Reculege-te suflet creștinesc care zaci în întuneric și-n umbra morții și te va lumina Hristos! Dă la o parte pătura întunecoasă a obiceiurilor rele cu care te-a îmbrobodit tabăra duhurilor rele[2]. Din răutățile pe care le privim dănțuind în mijlocul creștinătății de azi, de cele scrise în ziare, noi vedem aievea fața lui Dumnezeu încruntându-se asupra noastră cu mânie mare. Noi prin gândurile noas-

[1] Eva. Fac. 3, 4-6, 15-16; Cain. Fac. 4, 5-16; Lucrătorii Turnului Babel: Fac. 11, 1-11; Ginerii lui Lot: Fac. 19, 14-15; Slugile lui Faraon: Fac. Eș. 9, 18-24, 12; Israeliteni: Num. 14, 1-2, 1; 2 Lege 9, 7-22; Jud. 2, 1-4; 1 Împ. 2, 12-36. [2] Sf. Nifon a văzut 365 tabere drăcești trimise ca să lupte pe creștini cu felurite păcate pentru ai trage la iad V. Sf. 23 martie.

tre rele încununăm cu spini fruntea Domnul Hristos, prin vorbele putrede scuipăm în Dumnezeiasca lui față, prin durerile provocate aproapelui îi batem cuie în mâini și picioare, prin păcate de moarte împungem coasta și-L crucificăm a doua oară. „Cei ce au fost odată luminați, prin Sf. Botez, Spovedanie și Împărtășirea cu Dumnezeiescul Trup și Sânge al Domnului și au gustat darul cel ceresc, și s-au făcut părtași Duhului Sfânt, și au gustat cuvântul cel bun al lui Dumnezeu și puterile veacului viitor. Și au căzut ca iarăși, să se întoarcă spre pocăință, a doua oară răstignind loruși pe Fiul lui Dumnezeu și batjocorindu-L... Pământul adăpat cu ploaie timpurie și târzie care rodește iarbă, legume și poame folositoare acelora de care se lucrează, primește blagoslovenia lui Dumnezeu. Dar dacă pământul cultivat și muncit aduce spini și mărăcini, este lepădat și aproape de blestem și sfârșește prin a fi ars cu foc[1]. Pământul acesta ales pentru cultivat este poporul creștinesc. Acum să ne socotim fiecare din noi ce fel de pământ suntem? Blagoslovit ori blestemat? Mulți din noi care stăruiesc în păcate, care scoatem din noi spini și mărăcini, adică păcate peste păcate cu obrăznicie, suntem un pământ aproape de lepădat, de blestemat, de ardere. Cei ce vin chiar și aici să tulbure Casa lui Dumnezeu și slujbele Dumnezeiești, cu feluritele lor neorânduieli singuri se pot vedea că, „sunt un pământ producător de mărăcini, spini și felurite bălării vătămătoare, sunt un pământ aproape de blestem și de ardere în gheenă, de osândă în focul veșnic". Ce sunt tulburările, răsturnările, învrăjbirile, nesiguranțele, grevele, uciderile și atâtea urgii grele? Începutul durerilor și al pedepselor veșnice.

Ei bine. Acum în aceste vremuri vitrege, când vedem fața lui Dumnezeu încruntată de mânie asupra noastră, unde să ne ascundem pentru a-i cere iertare? Unde să fugim pentru a scăpa de pedeapsa Lui? În biserici. Dumnezeu a poruncit să

[1] Evr. 6, 4-8; 10, 29-31.

facă oamenii biserici, locașuri sfinte, unde adunându-se și ascultând cuvântul Lui, să se facă mai buni, mai curați, mai plini de Duhul Dumnezeiesc. Dumnezeu a rânduit Sf. Biserici, ca într-însele să ne întâlnim cu El, să I ne rugăm, să plângem cerându-ne iertare păcatelor, cu care L-am mâniat, să ne împăcăm cu El și să-L îmblânzim pentru a scăpa de pedepsele meritate. „*Ochii Mei – zice el – vor fi deschiși și urechile Mele vor asculta rugăciunile acelora care se vor ruga în acel loc, în duh și adevăr*"[1]. Sfintele Biserici sunt locașuri alese, sfințite, unde noi în vremuri vitrege, când ne primejduim a pieri sufletește și trupește trebuie să alergăm, pentru a scăpa de pierzare. Dar, vai! vai! vai! astăzi creștinătatea noastră a ajuns așa de plâns, încât nesocotim tot, până chiar și sfințenia Casei lui Dumnezeu. În vremurile acestea de grea cumpănă, când Dumnezeu mâniat de nelegiuirile săvârșite de oameni pe pământ, își va arunca ochii Săi în casa Sa cea sfântă, în loc de a avea pentru ce să se milostivească spre noi, va avea să se mânie și mai mult. Când ochii Săi privesc neorânduielile din casa Sa, când urechile Lui aud în Casa Lui vorbe putrede, râsuri umflate, înfruntături dușmănoase, amestecate cu rugăciuni și cântări, unde să mai fugim de mânia Lui?! Unde să mai nădăjduim mila Lui!? Unde să se mai uite Dumnezeu, pentru a se milostivi și a nu arunca biciul Său peste noi? Să privească în lumea mare, unde oamenii se ucid fară de milă, ca și cum ai ucide un pui de găină? La femeile care își ucid bărbații cu otravă, ca și cum ai adăpa un călător cu un pahar de apă rece? La bărbații care vin acasă de la cârciumi turmentați de beție, unde își schilodesc femeile și copiii în bătăi? La mamele denaturate care avortează și își aruncă copiii la gunoi, cum ai arunca niște pui de pisică ori de câine fără ochi? La copiii îndărătnici, cruzi și fără de milă de slăbiciunile și bătrânețile părinților lor? Să se uite în mulțimea gurilor de iad, în cârciumi, unde joacă creștinii idolatrizându-se, acolo unde dănțuiesc minciu-

[1] 3 Împ. 9, 2-3; 8, 22-52; 2 Parl. 6, 12-42; 7, 1-2, 12-19; Ioan 4, 23-24.

nile, înșelăciunile, unde urâcioasa patimă a beției preface pe oameni în vite? Să se uite la judecătorii și tribunale? Vai! Ce grozăvie va vedea și acolo! Apăsări cu răutate în învinovățiri, minciuni în mărturii, înșelăciune în apărări! Acolo va vedea procese lungite cu scopuri urâte de a scutura pungile părților învrăjbite. Acolo va vedea inimile umflându-se de patima urii, prefăcătorii în față, dulceață în vorbe și otravă în dorințe! Unde să mai privească Dumnezeu pentru a-și potoli mânia? În largul lumii? Vai! Acolo va vedea curăția inimilor disprețuită; iar viclenia ridicată în slavă, nevinovăția persecutată; iar obrăzniciile aplaudate în toate părțile! Ori unde se va uita Dumnezeu, va simți mânia aprinzându-I-se și fulgere sărind din mâna Sa asupra omenirii păcătoase. Așa de mari și multe sunt fărădelegile care domnesc azi pe pământ! Destul Se mânie Dumnezeu când privește pământul încărcat cu fărădelegile care se săvârșesc pe el. Trebuie să-L facem a se mai mânia și când privește Bisericile?

Păcatele feluritelor neorânduieli și învrăjbiri au făcut să cadă cetatea Ierusalimului dimpreună cu Templul Sfânt în mâna babilonienilor, a romanilor și a turcilor. Locul unde a fost Templul Sfânt, în care S-a rugat și a învățat Mântuitorul cu Sf. Apostoli și din care a scos pe schimbătorii de bani și pe vânzători, astăzi este în stăpânirea musulmanilor. În locul Templului, astăzi este o mare moschee în care se adună și se închină turcii și arabii. Aici se vede împlinit cuvântul Domnului, Care a zis: „Dacă vă veți abate de la Mine, voi și fiii voștri, dacă nu veți păzi poruncile Mele și legile Mele pe care vi le-am dat, și dacă vă veți duce să slujiți altor dumnezei și să vă închinați înaintea lor, voi nimici pe Israel din țara pe care i-am dat-o, voi lepăda de la Mine Casa pe care am sfințit-o Numelui Meu și Israel va ajunge de râs și de pomină printre toate popoarele. Și ori cât de înaltă este casa aceasta, oricine va trece pe lânga ea, va rămânea încremenit și va fluiera. Și va zice: „Pentru ce a făcut Domnul așa țării acesteia și casei acesteia?" Și

i se va răspunde: „Pentru că au părăsit pe Domnul Dumnezeul lor, Care a scos pe părinții lor din țara Egiptului, pentru că s-au alipit de alți dumnezei, s-au închinat înaintea lor și le-au slujit; de aceea a făcut Domnul să vină peste ei toate aceste rele" [1].

Ceea ce a făcut Dumnezeu cu Templul Sfânt din Ierusalim, pentru păcatele Israeliților, a făcut și cu multe Biserici creștine pentru fărădelegile creştinilor. Așa d. p.: Bisericile creștine din orient în frunte cu împărăteasca Catedrală din Constantinopol, Sf. Sofia, care s-a prefăcut de turci în moschee mahomedană [2]; Bisericile din Rusia, unele arse, altele dărâmate, altele transformate în felurite localuri de blestemății omenești de bolșevici. Bisericile și Mănăstirile mari, mărețe și artistic lucrate din Spania, care se distrug ca și în Rusia de comuniști.

Să depărtăm neorânduielile Satanei din Casa lui Dumnezeu și din mijlocul nostru! Să sfințim ziua Domnului, să păstrăm sfințenia Sfintelor Biserici, să ne părăsim de păcate și să facem voia lui Dumnezeu, pentru a scăpa de pieirea în care a căzut atâta sumedenie de lume cu nume creștinesc. Toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm, pentru a atrage aici asupră-ne binecuvântarea Dumnezeiască; iar după trecerea din viața aceasta să dobândim Împărăția Cerească cu Darul lui Dumnezeu, Amin.

CEI CE RÂD ÎN SFÂNTA BISERICĂ, PĂCĂTUIESC GREU ȘI ÎȘI PERICLITEAZĂ MÂNTUIREA LOR

Creștinii slabi care râd în Sf. Biserică, în timpul Dumnezeieștilor slujbe, când ar trebui să se roage cu înflăcărare, formează partea cea mai slabă a Bisericii. Acești creștini în loc de a lucra pentru mântuirea lor, ei lucrează pentru a cădea în osândă veșnică.

[1] 3 Împ. 9, 6-9; 2 Paral. 7, 19-22. [2] Vezi pe alrg în „Izvorul răutăților" de autor.

Vai! cetatea aceea credincioasă a Sionului, a ajuns o curvă! Era plină de judecată, dreptatea locuia în ea și acum e plină de ucigași! Argintul tău s-a prefăcut în zgură, și vinul tău cel ales a fost amestecat cu apa. Mai-marii tăi sunt răzvrătiți și părtași cu hoții, toți iubesc mita și aleargă după plată. Orfanului nu-i fac dreptate, pricina văduvei n-ajunge până la ei. De aceea iată ce zice Domnul Dumnezeu, Atotputernicul: „Ah! Voi cere socoteală potrivnicilor Mei, și Mă voi răzbuna pe vrăjmașii Mei. Îmi voi întinde mâna împotriva ta, îți voi [illegible]pi zgura, cum o topește leșia, toate părticelele de plumb le voi depărta din tine. Voi face iaraș pe judecătorii tăi ca odinioară, și pe sfetnicii tăi ca la început. După aceea, vei fi numită cetatea neprihănită, cetatea credincioasă". Sionul va fi mântuit prin judecată și cei ce se vor întoarce la Dumnezeu (prin facerea voii Lui) prin El vor fi mântuiți prin dreptate. Dar pieirea va atinge pe toți cei răzvrătiți și păcătoși și cei ce părăsesc pe Domnul vor pieri" [1].

„Fată de curvă s-a făcut fața ta, fără de rușine ai fost către toți" [2]. „Tu – zice Sf. Ioan Hrisostom – stai râzând, ca și femeile care provoacă râsul pe scenă. Aceasta a răsturnat totul pe dos, aceasta a nimicit totul! Cele ale noastre au devenit de râs, nimic nu este statornic din parte-ne, nimic serios, ci purtare de om lumeț și glumeț. Nu grăiesc acestea numai către bărbații cei din lume; ci știu eu la cine fac aluzie, căci Biserica este plină de ocară.

Dacă cutare de pildă a spus o glumă, de-ndată se provoacă râs printre cei ce stau în Biserică, și ce este mai de mirare, că chiar în timpul rugăciunii cei mulți nu contenesc de a râde. Pretutindeni joacă diavolul, pe toți i-a împleticit la un loc, și pe toți îi stăpânește. Hristos se necinstește, este alungat, și nici într'o parte nu este Biserică. Nu auzi ce spune Pavel, zicând: *„Și măscăriciunea, și vorba nebunească, și glumirea, care*

[1] Is. 1, 21-28. [2] Ier. 33.

nu se cuvine nici să se numească întru voi"[1]. După măscăriciune el pune gluma ce nu se cuvine, și tu râzi? Dar vorba nebunească ce înseamnă? Ceea ce nu are într-însa nimic bun. Râzi mereu și îți veselești fața, tu care ești singuratic? Tu, care ești răstignit, care jelești, râzi? Spune-mi. Unde ai auzit pe Domnul Hristos spunând aceasta? Nicăieri; ci de multe ori încă îl vezi mâhnit. Că și atunci când a văzut Ierusalimul a plâns, și când a văzut pe vânzătorul Iuda s-a tulburat, și când a sculat pe Lazăr din mormânt a plâns, iar tu râzi? Dacă cineva nu se întristează pentru păcatele altora și este vrednic de învinovățire; dar cu mult mai mult când pentru păcatele sale proprii stă nepăsător, cum să nu fie vrednic de pedeapsă? Timpul de față, iubiților, este timp de jale și mâhnire, timp de mortificație, de robire, de luptă și de muncă, și tu râzi? Nu vezi cum a fost certată Sarra, pentru că a râs?[2] Nu auzi ce spune Hristos: „Vai vouă celor ce râdeți acum, că veți plânge"[3]. Acestea le gândiți în fiecare zi, și tu râzi? Spune-mi. Ce spune Proorocul? Că am râs? Nicidecum; însă ce? „Ostenit-am, zice, întru suspinul meu"[4]. Dar poate că sunt unii atât de veseli și de seci, încât să râdă chiar și în cursul acestei cercetări, când vorbim acestea despre râs. Daltminterea astfel este nebunia, astfel este smintirea, că nici nu se sinchisește cineva de certare.

Stă Preotul lui Dumnezeu înălțând înaintea Lui rugăciunile tuturor; și tu râzi, nesfiindu-te de nimic? Acesta tremurând înalță rugăciuni pentru tine; iar tu dispretuiești acest fapt? Nu te temi? Nu te sfiești de aceasta? Când intri în palatul împărătesc, îți potrivești și mișcările și privirile și pașii și toate celelalte mișcări; iar aici unde cu adevărat sunt palate împărătești și încă de alt fel, precum sunt cele cerești, tu râzi? N-auzi ce spune Scriptura? „Vai - zice - celor ce disprețuiesc..."[5]. Știm că tu nu vezi, dar ascultă că Îngerii sunt de fața pretutindeni, și mai cu seamă în Casa lui Dumnezeu, stând de față înaintea împăratului tuturor, și toate sunt pline de imnele acelor puteri nevăzute.

[1] Efs. 5, 4. [2] Fac. 18, 1-15. [3] Lc. 6, 25. [4] Ps. 6, 7. [5] Avac. 1, 5.

Vorba aceasta a mea este și pentru femei, care în fața bărbaților nu îndrăznesc a face aceasta și chiar de o fac, nu întotdeauna. Cum? Acoperi capul și râzi, o; femeie, stând în Bisercă? Ai intrat aici spre a-ți mărturisi păcatele, spre a cădea înaintea lui Dumnezeu, spre a te ruga Lui pentru cele ce ai păcătuit, și o faci aceasta râzând? Dar cum vei putea să îmblânzești pe Dumnezeu, făcând așa? Dar - zici tu - ce rău este râsul?" Nu este rău râsul în sine; ci răul este când e fără măsură și fără timp. Râsul stă în noi, ca atunci când după trecerea unui timp îndelungat vedem pe niște prieteni, să facem aceasta; când vedem pe unii uimiți și înspăimântați, să-i încurajăm pe dânșii cu surâsul, nu doar ca să râdem cu hohote și într-una. Râsul stă în sufletul nostru ca astfel sufletul să se înalțe; iar nu să se moleșeze. Fiindcă și pofta stă în trupul nostru, și nu numaidecât este trebuință a face uz de dânsa fiindcă stă în noi, sau a face uz fără cumpătare; ci o stăpânim și nu zicem că deoarece stă în noi să abuzăm de ea.

Cu lacrimi slujește lui Dumnezeu, ca să poți a-ți spăla păcatele. Știm bine că mulți poate ne vor lua în derâdere spunând de lacrimi. De aceea tocmai este timpul lacrimilor. Știu că sunt mulți de aceia care râd sarcastic, când zicem: „Să mâncăm și să bem, căci mâine avem să murim" și „Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune"[1]. Nu eu spun, ci chiar acela care a avut experiența lucrurilor, zice aceasta: „Ziditumi-am case, săditu-mi-am vii, făcutu-mi-am grădini și livezi, și am sădit într-însele tot felul de pomi roditori" și ce se face, în fine, după toate acestea? „Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciune"[2]. Să plângem deci, iubiților, să plângem, zic, pentru ca să râdem cu adevărat, pentru ca în adevăr să simțim în acea zi bucuria sinceră. Cu bucuria de aici însă, este amestecată întotdeauna și întristarea, și nici odată nu se găsește curată și lipsită de ea, pe când bucuria aceea este

[1] 1 Cor. 15, 32; Eccl. 1, 2. [2] Eccl. 2, 4-5.

curată, fără vicleșug, neavând într-însa nimic amestecat. Acea bucurie să o simțim, pe aceea să o căutăm. De altfel nu este cu putință de a câștiga o astfel de bucurie, decât ca aici să nu preferăm pe cele plăcute; ci pe cele folositoare, căutând a le suferi toate cu mulțumire, căci numai așa vom putea să dobândim Împărăția Cerurilor. Căreia fie ca să ne învrednicim cu toții întru Hristos Iisus Domnul nostru, Cruia Împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt se cuvine slava în vecii vecilor. Amin [1].

NEORÂNDUIELILE SUNT CELE CARE STRICĂ ȘI PUSTIESC BISERICILE

Bisericile adevărate ale lui Dumnezeu, în care locuiesc bunele rânduieli Sfinte, credinciosia și vietuirea creștinească, nu cad niciodată. Se renovează, se fac mai mari, mai încăpătoare și mai trainice. *„Pe această piatră* - zice Domnul - *voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui"* [2]. Dacă în unele părți Bisericile cad, se distrug așa, nu-i vina bisericilor că sufăr atâtea și atâtea stricăciuni, ci a celor care bagă, mențin, susțin și fac felurite neorâduieli în ele. Întrebi care?

Iată, chiar aici și mai peste tot, în multe Biserici se profanează „Semnul Sfintei Cruci. Pe solee, în Sf. Altar și înaintea iconostasului mic, a Icoanei Maicii Domnului... se găsesc așternuturi cu cruci. Parcă sunt puse acum acolo, ca toți cei care vin să se închine pe la Sfintele Icoane, să calce pe Semnul Sfintei Cruci... și să cadă sub afurisenie. Colo pe fața Icoanei Maicii Domnului cu Pruncul Iisus în brațe, se văd agățate, puse deșertăciuni idolești, zorzoanele satanicei trufii femeiești: mărgele, lănțișoare, salbe, coliere, mărțișoare, medalii!!! Ici deasupra ori pe capetele Sfinților și Sfintelor de pe Icoane, câte un buchet de flori naturale sau artificiale, care nu-i iertat a le

[1] Sf. Ioan Hrisostom, Omilia XV, din ep. c. Evrei pg. 214-217. [2] Mt. 16, 18-19.

pune decât jos la picioarele lor, dedesubtul icoanelor. Colo pe Sfânta Masă niște buchete și borcane cu flori, care-i interzis cu desăvârșire a le pune acolo, dar nici a gândi așa ceva. Aducătorii florilor în Biserică să se gândească bine că multe flori din grădină sau cumpărate din piață au fost murdărite de pisici, câini, copii, de oameni și femei amețiți de beție. Deci nu-și au locul deasupra „Sfințeniei Domnului" ci numai dedesubt, după ce au fost spălate cu mare grijă în mai multe ape curate... Dincolo toată mobila veșmântăriei se află în Sf. Altar, iar Sintronul, care trebuie a fi pururea în Sf. Altar, lângă peretele de răsărit, nu se află nicăieri!!! În veșmântărie, diconic sau mai bine zis în urechea Altarului; există vorbării, râsuri umflate, clacă, șezătoare, un fel de bâlci... cu totul altceva decât ceea ce ar trebui să fie. Ici procovețele; aerul, veșmintele diaconești, preoțești, acoperământul Sfintei Mese, pictat cu vopsele, ca îmbrăcămintea bufonilor, ceea ce nu-i iertat [1]. Colo în Biserică: vorbărie, râs, faceri cu ochiul mai rău decât pe la cârciumă!!! Bărbații închinători sluțiți (bărbieriți), fără podoaba bărbătească, cu totul altfel de cum i-a zidit Dumnezeu. Femeile și fetele mari și mici, dezgolite la cap, piept, mâini și picioare: Unele cu părul făcut în formă de corn, cornul lui Ducipal, altele cu două cornițe sau coarne ca de ied, capră, diavol, altele sluțite în alte forme draconice. Dincolo, pe soleea Altarului, iată cum unii falși creștini și creștine se suie cu obrăznicie acolo unde nu-i iertat a sta nici împăraților, domnitorilor și stăpânitorilor țării!!! De asemenea vedem cum în majoritatea bisericilor partea femeiască (multe din ele îmbrăcate foarte smintitor) merge și se închină la Sf. Icoane în fața bărbaților, apoi vin și se așează printre bărbați în fața lor, pe foarte mulți din ei smintindu-i și aducând în biserică o atmosferă de locaș lumesc.

Mulți credincioși care vin târziu la Sf. Biserică, după ce s-a început Sf. Liturghie, în loc să se așeze într-un loc și să asculte cu atenție Sf. Slujbă, ei caută să se închine pe la toate

[1] Ies. 26, 1, 31; 28; comp. Lev. 26, 1 4-39 ; 2 Lege 28,15-68.

Sfintele Icoane cu metanii și zăbavă, căutând să dea și pomelnice la Sfântul Altar, prin aceasta tulburând pe ascultători și distrăgându-le atenția de la rugăciune, iar pe Preoți întrerupându-i de la rugăciunile ce trebuie să le zică în taină în tot timpul Sf. Liturghii.

Este foarte grav când vedem cum în unele Biserici, cu ocazia hramurilor sau a unor zile de pomenire, la presiunea enoriașilor, se așează mese unde se mănâncă și bea ca în orice casă obișnuită pe considerentul că lipsește spațiu pentru așa ceva și că prin aceasta nu se face nici un păcat, căci și agapele în vechime se țineau în Biserici, uitând că s-a renunțat la această practică. În această privință Sinodul VI ecumenic prin can. 74, poruncește: „Nu se cuvine a se face așa zisele agape în cele domnești sau în biserici, și a mânca în casa lui Dumnezeu și a așterne culcușuri. Iar cei ce îndrăznesc să facă aceasta, sau să înceteze, sau să se afurisească”.

Este de neînchipuit cum se poate accepta în unele Biserici a se aduce cocoși (de regulă albi) în noaptea Sfintei Învieri, care la timpul cuvenit ei cântă, spre hazul și înveselirea multor credincioși, motivându-se că prin aceasta se face amintire de cocoșul care a cântat, amintindu-i lui Petru de întreita lepădare de Domnul nostru Iisus Hristos, așa cum i-a prevestit El, ignorându-se hotărârea luată de Sinodul VI ec. care prin canonul 88, hotărăște următoarele: „Nimeni să nu bage în biserică (pridvor, etc.) vreun fel de animal, afară de împrejurarea că cineva ar fi în călătorie și ar fi lovit de vreo primejdie neașteptată și negăsind adăpost la vreo casă, s-ar adăposti la Biserică. În caz de vreo mare grindină, dacă animalul n-ar fi adăpostit ar muri și astfel omul n-ar mai putea urma călătoria, ajungând în primejdie de moarte. Am învățat că sâmbăta pentru om s-a făcut[1] deoarece noi prețuim atât de mult mântuirea și

[1] Mc. 2, 27.

folosul omului. Iar dacă cineva ar face aceasta, fără de sila primejdiei, după cum am zis, băgând animal în Biserică, dacă va fi cleric să se caterisească, iar mireanul să se afurisească”.

A fost cazul când s-a văzut cum pictori care lucrau la renovarea picturii într-o Biserică ce a fost sfințită, în timpul lucrului au înlesnit să le intre câinele de rasă, pe care îl aveau cu ei, fără să se gândească sau să aibă mustrare, că prin aceasta săvârșesc un sacrilegiu, profanând Sfinta Biserică. Ne cuprinde uimirea și nedumerirea, când vedem pe unii pictori care dețin un atestat bisericesc pentru a practica nobila lor înzestrare și meserie pentru înfrumusețarea Sfintelor Biserici, multe din ele după ce au fost sfințite, fiind nevoie de renovarea picturii, cum în timpul lucrului pe schele, își fumează liniștiți și fără jenă, țigara lor cea de toate zilele.

Cu ocazia unor mari harmuri și pomeniri a unor Sfinți a căror Moaște sunt depuse în mari catedrale, cu care ocazie se adună zeci de mii de oameni, vedem cum aceste Biserici mari, devin dormitoare pentru mulțimea amestecată, de bărbați, femei și copii, motivându-se lipsa de spațiu pentru adăpost. Acești oameni trebuie să știe că aceste scuze nu-i scutesc de păcat, fiindcă biserica își are destinația ei Sfântă și nu poate face abatere de la aceasta nici chiar în situații de excepție. Cel mult se admite de mare nevoie numai în pridvorul Bisericii, așa cum prevăd unele hotărâri canonice ale Sfinților Părinți: „Cel ce se adăpostește de nevoie, pe un timp, în pridvorul bisericii, nu se osândește. Dacă stă acolo un timp îndelungat, acela să fie alungat cu certări, iar Biserica să-și primească cinstea sa de casă a lui Dumnezeu”[1].

De-asemenea se face o mare greșeală de către acele persoane care adună batiste și obiecte mai ușoare de îmbrăcăminte, pentru a le pune jos, în fața Sf. Altar, pentru a trece

[1] Sf. Nichifor can. 4.

Preoții cu Sfintele Daruri peste ele, apoi fac multă tulburare când le restituie, umblând prin Biserică în timpul Sf. Liturghii. Acești creștini care adună aceste obiecte și cei care le dau, cred într-un mod greșit, aproape superstițios, că numai apropiindu-se mai mult sau atingându-se de Sf. Daruri, pot să se folosească și să câștige darul și ajutorul lui Dumnezeu, iar nu prin rugăciune curată, izvorâtă din „inimă înfrântă și smerită", asemănătoare cu rugăciunea vameșului din Sf. Evanghelie. Tot din această cauză și încredințare, mulți caută să atingă cu mâna Sf. Veșminte ale Preoților în timpul tămâierii prin Sf. Biserică sau la citirea Sf. Evanghelii se duc în fața Sf. Altar și îngenunche, pentru a săruta încă odată Sf. Evanghelie, iar mai târziu pentru a fi atinși cu Sfântul Potir. Prin acestea se fac mai multe nereguli: se trece printre iconostas și strana Maicii Domnului, loc pe unde mirenii nu au voie să treacă, apoi se urcă și stau în genunchi pe soleea Sf. Altar, bărbați, femei și copii, în acest loc unde nu este îngăduit să stea cineva, decât numai în trecere când se împărtășește sau sărută Sf. Icoane. Cea mai mare greșeală ce se face prin aceasta, e faptul că se umblă prin Sf. Biserică în timpul Sf. Liturghii, lucru care nu poate fi iertat de nici o motivație sau scuză, în afară de cele de neputință extremă sau îmbolnăvire instantanee. Momentul Sf. Liturghii este atât de înălțător și Sfânt, încât, Îngerii și Sfinții asistă la el cu frică și cu cutremur, stare care ar trebui să o trăim și noi de la început și până la sfârșit. Dar cei care umblă prin Sf. Biserică în acest timp, dau dovadă de cât de incoștienți sunt de aceasta, și cât de vinovați se fac, când smintesc și tulbură liniștea celor care doresc să participe cu toată ființa lor la acestă sfântă și Dumnezeiască Slujbă. De aceea e mare păcat și să întoarecem capul și privirea spre cei din jurul sau din spatele nostru, care poate simt nevoia să verse vreo lacrimă, și care trebuie să se abțină din cauza indiscreției noastre. Chiar dacă se pare că am insistat prea mult asupra unor lucruri ce par mărunte, dar acestea nu sunt chiar mici, precum ni se par la primea vedere, ele fiind începutul și temeiul întoarcerii noastre la Dumnezeu și a transformării noastre interioare, a progresului spiritual și a mântuirii noastre. Dacă nici în acest loc Sfânt, care este Biserica lui Dumnezeu, nu-L vom găsi, nu-L vom cunoaște, nu ne vom împrieteni și nu-L vom iubi pe Dumnezeul și Mântuitorul nostru, în altă parte nici că vom putea să realizăm vreodată, acestă împăcare și apropiere de El. De aceea, cete de diavoli se luptă a semăna tulburare și dezbinare în Sf. Biserică, pentru a fura ceștinilor ignoranți și îndărătnici, folosul Sf. Liturghii. Pentru a nu fi păgubiți de acest mare folos și a nu ne găsi și vinovați ca semănători de sminteală și tulburare, e bine ca în timpul Sf. Liturghii să stăm cu toată atenția, evlavia și cucernicia în locul nostru, fără să ne mai mișcăm, și dacă s-ar putea, fără să știm ce se întâmplă în jurul nostru, sau cine a venit sau nu a venit la Sf. Biserică. În felul acesta vom simți căci cu adevărat ne-am folosit sufletește.

<u>*Adeseori ne uimește îndrăzneala*</u> unor credincioși sau a unor persoane ce vin numai ocazional la Biserică, cum dau buzna peste Preot în Sf. Altar, motivând fie pentru a-l ajuta, fie pentru a discuta anumite probleme. Dacă în Vechiul Testament, în Sfânta Sfintelor care era preînchipuirea Sfântului Altar, nu avea voie să intre decât arhiereul, o singură dată în an, cu atât mai mult este mai condamnabil a intra persoane nesfințite în Sf. Altar. Sfinții Părinți ai Sin. VI ec. în can. 69 hotărăsc: „Nimănui, care face parte dintre laici, nu-i este iertat a intra în interiorul Sf. Altar; nici decum însă nu este exclus de la aceasta stăpânirea și autoritatea împărătească, atunci când ar vrea să aducă daruri Creatorului, după o tradiție veche". Persoanele care ajută pe Preot în Sf. Altar trebuie să aibă o trăire duhovnicească aleasă, trebuie să fie în cunoștință și conștiente de răspunderea ce și-o asumă, și să respecte toate îndrumările de comportament în acest loc preasfânt, date de

Preotul Liturghisitor. Este cutremurător când întâlnim cazuri că, femei ce fac serviciul la lumânări sau curățenie, îndrăznesc să intre în Sf. Altar, încălcând can. 44 al Sin. din Laodiceia care hotărăște: „Nu se cuvine ca femeile să intre în Altar".

Persoanele care ajută pe Preot în Sf. Altar se numesc paraclisieri sau îngrijitori. Ei se apropie în atribuțiuni de citeții de odinioară dar nu se compară. Treapta de citeț este prima treaptă a clerului, urmată apoi de cea de cântăreț. Astăzi treptele de citeț și Ipodiaconi nu mai au un statut permanent, ele fiind acordate candidaților la Diaconie sau Preoție, înainte de hirotonie. Această consacrare a lor se face de către Arhiereu, și este mai mult o binecuvântare, ce se numește hirotesie. Referitor la aceasta, Arhim. Nicodim Sachelarie, zice în careta sa, „Pravila Bisericească" cap. 95, 807, următoarele: „Hirotesia este punerea mâinilor arhiereului pentru a sfinți citeți, cântăreți și ipodiaconi. Ierurgia hirotesiei se face în mijlocul Bisericii, fiindcă și slujba lor este în afară de altar. După arhieraticon, pentru citeți și cântăreți sunt aceleași rugăciuni, iar pentru ipodiaconi sunt deosebite. Citețul și cântărețul pot fi hirotesiți de la vârsta de 18 ani; ipodiaconii de la 20 de ani. Citețul și cântărețul are ca veșmânt la slujbă un fel de felon mic sau stihar special, fără orar. Ipodiaconul are stihar și orar pe care îl poartă numai încins cruciș. Slujba lui nu este în altar, ci numai în afara altarului de a ajuta pe diaconi la îmbrăcare, spălarea și servirea arhiereului și a păstra ordinea în biserică la slujbe. Citețul și cântărețul se pot căsători sau recăsători fără hirotesie. Ipodiaconul se poate căsători numai înainte de hirotesie, interzicându-i-se căsătoria sau recăsătoria după Hirotesie. Se pot hirotesi odată mai mulți citeți și ipodiaconi. Starețul în funcțiune poate hirotesi citeți și ipodiaconi numai petru mănăstirea sa, cu învoirea Episcopului[1]. Din cele amintite mai

[1] Sin. VII ec. can. 14; Sf. Nichifor 5; Ieș. 28, 1-5; Num. 3, 9-13; 8, 18; 18, 7; 1 Cor. 12, 6-30.

sus vedem că citețul și cântărețul au obligațiuni stricte și limitate, nu au voie să se bage în atribuțiunile ipodiaconului, și nici să poarte veșminte ale treptei lui, și anume orar, și nici ipodiaconul să nu poarte orarul ca diaconii. Aceste lucruri sunt reglementate prin canonul 27 al Sin. VI ec. care zice: „Nimeni dintre cei ce se numără în cler să nu se îmbrace în haină necorespunzătoare tagmei sale, nici când petrece în cetate, nici în cale mergând, ci să întrebuințeze îmbrăcămintea, ce este destinată pentru cei ce se numără deja în cler; iar dacă vreunul ar face așa ceva, să se afurisească pe o săptămână". Iar can. 22 al Sin. din Laodiceia, poruncește: „Nu se cuvine slujitorului (ipodiaconului) a purta orar (pe umăr ca diaconii) și nici să părăseacă paza ușilor sfinte". Am făcut amintire de aceste reglementări canonice, pentru a ne da seama, că atunci când unii copii, tineri sau mai vârstnici, se înveșmântează în stihar, unii purtând și orar încins cruciș ca ipodiaconii, pentru a servi în Sf. Altar, și a crea mai mult fast când ies cu lumânarea la vohodul mic și vohodul mare, conform celor arătate mai sus sunt vinovați de îmbrăcarea de veșminte ce nu le aparțin și de amestecarea în atribuțiuni ce nu au voie să le exercite.

În privința cântării bisericești, dacă se săvârșește bine sau nu, sau cum ar trebui, vom aduce la mijloc Canon. 75 al Sin. VI ec. care zice următoarele: „Cei ce vin în biserici spre a cânta, voim să nu se folosească nici de strigăte excesive, silind și firea spre răcnire, nici să rostească ceva dintre cele ce nu se potrivesc și nu sunt proprii bisericii; ci cu multă luare-aminte și umilință să se aducă cântări de laudă Dumnezeului celui ce vede cele ascunse. Căci cuvântul sfânt a învățat pe fiii lui Israel să fie cucernici"[1].

Comentând acest canon, celebrul canonist Dr. Nicodim Milaș, zice următoarele: „Canonul prezent prescrie trei lucruri în

[1] Lev. 15, 31.

privința cântării bisericești. În primul rând nu se permite a se întrebuința la cântare strigăte excesive, nici să se forțeze firea spre răcnire în biserică. Acest lucru se recomanda creștinilor chiar în primele veacuri ale Bisericii. Ciprian într-una dintre cuvântările sale pomenește că creștinii, când se întrunesc în adunări spre a se ruga lui Dumnezeu, totdeauna trebuie să păstreze cea mai mare evlavie și să țină ordinea corespunzătoare, nici nu se permite să aducă rugăciunile lor lui Dumnezeu cu strigăte excesive și voce forțată sau să ceară de la Dumnezeu ceea ce doresc, prin polilogie și țipete; deoarece Dumnezeu nu ascultă glasul rugăciunii noastre, ci al inimii noastre, nici nu ia El în seamă strigătele noastre, ci ceea ce este în interiorul nostru. Pentru întărirea spuselor sale, Ciprian citează o mulțime de locuri din Sf. Scriptură. Strigătele excesive și țipetele forțate, artificiale, nu corespund spiritului Bisericii, nici nu sunt potrivite pentru Biserică - și aceasta este ceea ce se spune în al doilea rând în acest canon. Părinții și învățătorii bisericești totdeauna s-au ridicat împotriva acestui lucru. Sf. Ioan Gură de Aur într-una din cuvântările sale atrage atenția auditorilor săi asupra împrejurării că lucrurile, care se aud și se văd la teatre, întunecă mintea oamenilor, și se plânge că a început a se introduce în biserici cele ce se aud la teatre și că prin strigătele artificiale din biserică, care se pot observa la cântare, sufletul omului devine distrat - și întreabă: la ce astfel de strigăte forțate? Pentru ce acea opintire siluită a sufletului, care emite voci, care nu exprimă nimic natural? cum s-ar putea permite împreunarea distracțiilor cu cântarea, prin care se preamărește Dumnezeul Îngerilor[1]. Ieronim la interpretarea cuvintelor Apostolului Pavel, că în inimi este a se cânta Domnului[2] se adresează tineretului, care cântă în biserici și îl învață că lui Dumnezeu trebuie să se cânte nu atât cu gâtlejul, ci mai vârtos cu inima; gâtlejul și gura în biserică nu trebuie să aibă rolul din tragedie, ca și când în biserică ar fi să se audieze motive și cântări de teatru, ci Sf. Scriptură este a se exprima și cunoaște cu evlavie. Dacă nu este prea dezmierdătoare cântarea din biserică, totuși prin faptele bune este bine plăcută lui Dumnezeu. Slujitorul lui Hristos trebuie să cânte astfel ca să fie plăcute cuvintele exprimate de dânsul, iar nu vocea lui, ca așa să izgonească duhul rău al fostului Saul, din cei în care se găsește duhul rău ca și odinioară în Saul și ca nu cumva duhul rău să se sălășluiască în cei ce prefac casa lui Dumnezeu în teatru popular[1]. Zonara în comentarul acestui canon se plânge că pe timpul său se făceau încercări ca să se introducă în biserică și în cântarea bisericească tot ceea ce era mai artificial și mai ciudat în spectacolele de teatru și în cântările cele mai imorale[2]. Și, durere, oare nu se poate observa lucrul acesta și astăzi în multe biserici, și oare nu se aseamănă și astăzi multe, așa zise cântări bisericești pe note, mai mult cu cele de la teatru, decât cu cele bisericești? În al treilea rând canonul prezent prescrie ca să cântăm cântările adresate lui Dumnezeu cu cea mai mare grijă și cu inimă înfrântă, deoarece Dumnezeu vede cele ascunse și deoarece și Sf. Scriptură recomandă cucernicie[3], iar Ap. Pavel îndeamnă să cântăm Domnului mai mult cu inima, decât cu gura[4].

<u>*În unele biserici întâlnim*</u> o situație foarte delicată. În cadrul unor adunări de catehizare a credincioșilor ținute de Preotul paroh, se permite unor bărbați să țină cuvânt de învățătură celor prezenți. Înainte de a ne pronunța asupra canonicității acestei practici, ne vom referi la prima impresie pe care ți-o faci, când participi la o asemenea adunare. Preotul care este de față și verifică exactitatea învățăturilor și care are chemarea și împuternicirea prin Sf. Taină a Hirotoniei, de a fi cel care are dreptul și obligația de a vorbi în biserică, iar credincioșii

[1] I. Hrisostom Omil. la Ieș. [2] Efs. 5, 19.

[1] Ieronim, către Efs. 5. [2] Sint. At. II, 479. [3] Lev. 15, 31. [4] Efs. 5, 19.

cei care au datoria de a asculta și primi învățătura predată, în această situație și poziție de ascultător, Preotul absentează de la chemarea și datoria sa. Chiar dacă ar avea mai puțin talent oratoric, el beneficiază de împuternicirea Duhului Sfânt, care i s-a transmis prin Taina Hirotoniei, susținut și de conștiința calității ce o are, de Păstor sufletesc și de Părinte duhovnicesc. Referitor la faptul, dacă mireanul are voie să vorbească în public și mai cu seamă în biserică, Sfinții Părinți hotărăsc următoarele: „Nu se cuvine laicului să țină cuvântare sau să învețe în public, ci să urmeze așezământului predanisit de Domnul și să deschidă urechea la cei ce au luat darul cuvântului învățătoresc și de la aceștia să învețe cele Dumnezeiești. Căci în Biserica cea unică, Dumnezeu a făcut diferite mădulare, după cuvântul Apostolului[1], pe care Grigore Teologul tălmăcindu-l, arată lămurit rânduiala în privința acestora, zicând: „Această rânduială să o cinstim, fraților, și pe aceasta să o păzim. Unul să fie ureche, altul limbă, altul mână, altul altceva. Acesta să învețe, iar acesta să se învețe", și puțin după aceea: „Și cel ce se învață (să fie) întru supunere, și cel ce împărtășește (să facă aceasta) întru bucurie, și cel ce slujește (să slujească) cu osârdie. Să nu fim toți limbă, aceasta este prea lămurit; nici toți Apostoli, nici toți Prooroci, nici toți tălmăcitori", și după aceea: „De ce te faci pe tine păstor, oaie fiind; de ce te faci cap, picior fiind; de ce te apuci a conduce oști, fiind pus între ostași?" și în alt loc: „Înțelepciunea poruncește: Nu fii grabnic în cuvinte; nu te întinde împreună cu cel bogat, sărac fiind, nici nu căuta să fii mai înțelept decât cei înțelepți". Iar de se va găsi cineva că va călca acest canon, să se afurisească patruzeci de zile".

Întru cât problema aceasta, a predicării laicului în public, este foarte serioasă, vom prezenta mai jos, în întregime, comentariul acestui canon făcut tot de Dr. Nicodim Milaș: „Puterea

[1] 1Cor. 12, 27.

de a învăța, despre care se tratează în canonul prezent, este puterea <<de a instrui poporul Domnului și de a interpreta dogmele Dumnezeiești, care s-a dat prin darul Duhului Sfânt numai Arhiereilor și acelora care sunt autorizați la aceasta de Arhierei>>[1]. Așadar aici este vorba în sensul strict al cuvântului despre propovăduirea publică de conținut dogmatic. Întemeietorul Bisericiii a dat Apostolilor[2] dreptul de a rosti astfel de cuvântări și de a învăța poporul în adevărurile credinței și moralei, iar aceștia au transmis acest drept succesorilor lor[3]. Așadar, după dreptul divin, nimeni altul, afară de Episcopi și de Preoții autorizați de către dânșii, nu are voie să țină în public predici de conținut dogmatic. Se poate afirma că pe timpul acestui sinod, oarecare laici și-au însușit această <<putere de a învăța>> și țineau în public predici de conținut dogmatic, la adunările poporului. Părinții sinodului trulan s-au sesizat de această împrejurare și, referindu-se la locurile respective din Sf. Scriptură și în special la tălmăcirea lui Grigore Teologul făcută la cuvintele Sf. Ap. Pavel din epistola lui adresată Corintenilor, interzic laicilor de a predica în public adevărurile dogmatice, deoarece prin aceasta se desființează <<așezământul predanisit de Domnul>> iar cel ce păcătuiește contra acestui canon, se oprește de la Sfânta Împărtășanie pe timp de patruzeci de zile.

Cuvintele din acest canon: în public, arată lămurit că oprelistea, despre care vorbește canonul, se referă la propovăduirea publică și în special la predica bisericească despre chestiunile de credință. Făcând deci abstracție de la aceasta, nu li se interzice laicilor, <<nici nu li se poate interzice>> după cum spune Zonara în comentarul la acest canon, să nu învețe despre chestiunile de credință și să nu răspundă la întrebările ce li se pun, referitor la aceste chestiuni[4]. Și că biserica nu numai că nu a interzis acest lucru, ci că într-un anumit sens îl

[1] Sint. At. II, 454, 455. [2] Mt. 28, 19. [3] Rom. 10, 15; 1Tim. 3, 2. [4] Sint. At. II, 454.

și poruncește, se vede în îndrumările cuprinse în Trebnic, referitoare la cei ce se căsătoresc sau la nașii de la botez, care sunt învățători ai credinței și ai moralei, în limitele determinate. Biserica a primit totdeauna cu mulțumire și ierarhia bisericească nici odată nu a considerat drept violare a drepturilor sale, când unii dintre laicii învățați și evlavioși se îndeletniceau cu expunerea doctrinei bisericești în limite anumite, când ei în calitate de învățători în școli, de capi de familie, de conducători ai diferitelor societăți, se străduiesc, ca cei pe care îi coordonează, să-și însușească doctrina creștină și să trăiască în conformitate cu această doctrină.

Cu acest canon trulan nu stă în contradicție obiceiul străvechi, existent și astăzi, după care laicilor evlavioși și devotați Bisericii, li se permitea să rostească cuvântări în biserică cu prilejul înmormântărilor, sau în cimitire la înmormântarea celor defuncți; deoarece canonul acesta se îndreaptă împotriva <<puterii de a învăța>> uzurpată în chip arbitrar de către laici și împotriva învățării în biserică în genere, așadar împotriva dreptului laicilor de a putea propovădui în public în biserică, deopotrivă cu persoanele preotești. Pe lângă aceasta, Episcopul este singurul învățător cu deplină putere, care în urma puterii sale arhierești, autorizează pe respectivii să poată propovădui în biserică și în general să țină cuvântări. El are puterea absolută de a permite sau de a interzice tuturor, fără deosebire, să poată ține cuvântări la serviciile divine, fie în biserică, fie afară de biserică, și să supună cenzurii sale prealabile, orice cuvântare, care se ține în public în fața poporului. În urma acestui drept al său, Episcopul are dreptul, când nu este cazul de violare a <<puterii de a învăța>> care se cuvine exclusiv ierarhiei, să permită și unui laic evlavios ca să țină cuvântare la înmormântarea sau pomenirea celor defuncți, dacă găsește că respectiva cuvântare, pe care trebuie să o supună în prealabil cenzurii sale spirituale, nu conține ceva ce ar viola

sfințenia Bisericii și respectivul ceremonial bisericesc. Fără o astfel de permisiune episcopală, care trebuie să se dea pentru fiecare caz special, nici un laic nu are dreptul și nu poate rosti cuvântări nici în biserică, nici în locurile sfințite (de pildă în cimitire) în general".

În revista religioasă „Duminica Ortodoxă" nr. 7-8 din anul 1938, pag. 3, găsim un articol intitulat „Pomul de Crăciun" a cărui text este următorul: „Cu ani în urmă am arătat și noi în această foaie că Pomul de Crăciun nu este nici de origine creștină și cu atât mai puțin potrivit cu datinile Bisericii Ortodoxe.

Desigur că este păgân ca atâtea alte obiceiuri. Nici steaua nu este fără colorit străin. Totuși își are temei în sfânta carte și este obicei vechi în Ortodoxie.

În revista „Cronica Romanului" pe decembrie a. c., Pr. Cernea crede că Pomul de Crăciun ar fi de origine galo-romană cum s-a crezut până acum. Este posibil. În tot cazul originea păgână a acestui obicei, nu poate fi pusă la îndoială. Foarte posibil că la început era steaua în mare cinste. De atunci și umbletul cu steaua. Dar cu vremea bradul a înlocuit în casă steaua. Un pomișor mai mic sau mai măricel îl cumperi gata - cu puține parale. O stea - oricât de mică - este mai greu de făcut și deci mai scumpă. Și poate că negustorii - atunci ca și astăzi - speculau mult acest obicei.

Afară de aceasta - în mijlocul iernii - verdeața bradului te înrâurește foarte plăcut. Afară zăpadă, în casă verde. Acestea și atâtea altele vor fi fost pricini să biruie bradul. Alăturând la aceasta și legăturile noastre cu germanii, înțelegem de ce a biruit bradul.

Este timpul să fie înlocuit. Dar să știm că nu-l vom înlocui ușor. Noi suntem încă foarte, foarte mult în admirația oricărui fapt sau obicei străin. Ni se pare că obiceiurile noastre nu sunt frumoase, nu sunt bune. Suntem încă neformați. Firea

noastră românească cu toate cele ce o formează și o caracterizează, nu a ieșit încă bine la iveală din tot învelișul străin, care s-a așezat pe ea în cursul anilor. Și ce frumos ar fi ca mamele să se îndeletnicească cu copiii lor la facerea de stele mici și mari! Sau n-ar fi cu putință ca, încetul cu încetul, negustorii români să se silească să introducă steaua, făcând modele frumoase, cu prețuri modeste? Da. Dar este lucru foarte greu să te lepezi de coaja străină, care s-a așezat pe ochii noștri.

Această înrâurire străină se vede până și în cele mai adânci și mai tari credințe ale noastre. Nici Biserica, nici statul, nici cetățeanul singur - luat aparte - nu este scăpat de aceste înrâuriri".

Citind acest text publicat acum aproape 60 de ani, spre surprinderea noastră, aflăm exprimată ideea că Pomul de Crăciun își are obârșia din păgânism. Autorul articolului recomandă românilor să înlocuiască bradul cu steaua, pentru că ea are semnificație biblică, preînchipuind steaua care a vestit Nașterea Domnului. După ce face câteva recomandări în acest sens, autorul își exprimă regretul că noi suntem foarte influențați, aproape până la admirație, de tot ceea ce este străin. În încheiere el se pronunță că: „Nici Biserica, nici statul, nici cetățeanul... nu este scăpat de aceste înrâuriri". Privind cu atenție realitatea pe care o trăim, după atâția zeci de ani, vedem că cele rostite atunci, sunt foarte actuale și prezente. Dacă pe vremea aceea oamenii își puneau întrebarea, cam ce origine are Pomul de Crăciun, și s-au pronunțat că are origine păgână, astăzi, vedem că bradul a pătruns pe furiș și în unele Sfinte Biserici, în Casa lui Dumnezeu, unde totul grăiește mărire, unde nici un obiect nu este lipsit de semnificație sfântă, de simbolism. Este și firesc să ne întrebăm, ce caută bradul împodobit, în Sf. Biserică? Oare își justifică el prezența în acest loc preasfânt? De bună seamă că nu.

Unii creștini ce vin mai rar la Sfânta Biserică, și atunci obișnuiesc să plece acasă după ieșirea și atingerea cu Sf. Daruri,

considerând că lucrul acesta este esențial. Pe tot parcursul șederii lor în Sf. Biserică, ei sunt chinuiți de oboseală și de foame, prin aceste două ispite diavolul căutând să-i scoată afară și să-i înstrăineze de Dumnezeu. Într-o situație mai fericită ei stau până după rugăciunea Domnească, Tatăl nostru, și apoi pleacă acasă mulțumiți și convinși că au participat suficient la Sf. Liturghie. Dar trebuie să știe că toți care vin târziu și pleacă mai înainte de terminarea Sf. Liturghii, sunt asemănați de Sf. Părinți cu Iuda vânzătorul, care a plecat mai înainte de terminarea Cinei, ca să-L vândă pe Domnul nostru Iisus Hristos. Acești creștini cad sub afurisenia Sfinților Părinți Apostolici, care prin canonul 9 hotărăsc următoarele: „Toți credincioșii, care intră și ascultă Scripturile, dar nu rămân la rugăciune și la sfânta împărtășire, trebuie să se afurisească, ca unii care fac dezordine în Biserică". Prin ascultarea Scripturilor, se înțelege ascultarea citirii textului din epistolele Sf. Ap. Pavel, și din Sf. Evanghelii, iar rămânerea la rugăciune și la sfânta împărtășire, însemna rămânerea până la împărtășirea binecuvântării de încheiere a Sf. Liturghii, după care puteau pleca acasă. Împărtășirea de care face amintire textul canonului, nu se referă strict la Sf. Împărtășanie cu Trupul și Sângele Domnului, ci la împărtășirea de rugăciune și de învățătură, pentru că împărtășirea cu Sf. Taine nu se putea oferi obligatoriu, fiind un act de responsabilitate personală. Dovadă în privința aceasta sunt cuvintele Sfântul Apostol Pavel care zice: „*Oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat de Trupul și de Sângele Domnului. Să se cerceteze omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului*"[1]. Dacă Împărtășirea ar fi fost poruncită prin textul acestui canon, atunci cuvintele de mai sus nu ar mai fi

[1] ICor. 11, 27-28.

avut nici un rost. Întotdeauna au fost şi sunt, oameni care pot şi care nu se pot împărtăşi, din cauza comiterii unor păcate opritoare. Sf. Biserică prin conducătorii ei, a privit cu foarte mare atenţie pe cei care au venit să se împărtăşească, îndepărtând pe cei nevrednici. Totuşi pentru a mângâia şi pe aceştia din urmă şi a-i determina să stea în biserică până la sfârşit, s-a introdus împărţirea „anaforei", care în greceşte se numeşte „antidoron", adică „în loc de dar".

Adeseori întâlnim în Sf. Biserică unele practici cu adevărat superstiţioase. Unele s-au înrădăcinat atât de mult, încât au devenit tradiţie. Vom aminti câteva care sunt mai răspândite. Cu ocazia scoaterii Sf. Epitaf sau cum se ştie de toţi, a Sf. Aer, în Sf. şi Marea Vineri, se obişnuieşte ca toţi credincioşii să treacă pe sub masa pe care se află aşezat Sf. Epitaf, cu Sf. Evanghelie şi Sf. Cruce. Lucrul acesta nu este prescris în rânduiala din Liturghier. Acolo se recomandă clar ca Proţii, începând cu cel mai mare, după ce cădeşte (de trei ori) în chipul crucii, face două metanii mari şi sărută Sf. Aer cu capul descoperit, apoi mai face o metanie. Astfel fac şi ceilalţi Preoţi, dacă sunt. Iar pentru credincioşi este indicat: „Pe urmă merg şi ceilalţi creştini şi făcând asemenea (precum Proţii) sărută Sf. Aer". Nu este indicat să se treacă pe sub masă, şi aceasta de trei ori, mergând pe brânci bărbaţi după femei, urmăţi şi de copii. Cât de nepotrivită este acestă trecere, rămâne să tragă concluzie fiecare.

Evlavia needucată a poporului, a transformat în mod nejustificat unele biserici în loc de pelerinaj, unde în urma oferirii unor daruri şi prin săvârşirea unor acte de pietate exagerată, cred că vor obţine rezovarea necondiţionată a unor probleme de viaţă. Astfel în apropiere de Suceava este o biserică catolică care poartă faima că, ar avea darul să „dezlege cununiile" fetelor care au rămas nemăritate, dacă vor merge

în genunchi de la şosea (cale de câteva sute de metri) până la Biserică, şi o vor încojura de trei ori tot în genunchi, plătind şi pomelnicul cuvenit. De-asemenea sunt şi alte biserici despre care se crede că mergând acolo şi plătind pomelnice şi rugăciuni, se rezolvă problema căsătoriei după plac, a descoperii furturilor, a răzbunării în 40 de zile asupra duşmanilor şi alte cerinţe. Este posibil ca cererile noastre drepte să fie împlinite la aceste Sf. Biserici, dar este nedreaptă ideea ce se naşte în mintea multor creştini, că ar exista biserici cu „har mai mult" sau cu „har mai puţin". Toate bisericile sunt egale în sfinţenie şi har, iar ceea ce face să apară unele diferenţe, este credinţa cu care noi le păşim pragul. Deci se cade să nu fim nedrepţi, forţând pe Dumnezeu să ne împlinească orice fel de cerere, fie chiar vătămătoare, sau considerând că unele Biserici au mai mult dar decât altele. Când există credinţă şi dragoste, Dumnezeu lucrează chiar şi prin oameni păcătoşi, precum se povesteşte în Vieţile Sfinţilor, că o femeie desfrânată a înviat copilul unei mame care a rugat-o cu disperare să se roage pentru lucrul acesta. Văzând că nu poate scăpa din mâinile mamei, ea s-a rugat cu frică şi cutremur, minunea s-a ptrecut şi apoi împreună au plecat la mănăstire, pentru a face pocăinţă.

Nu mergerea la anumite biserici, aducerea unor anumite daruri, sau aprinderea unui anumit număr de lumânări, aşezate într-un anumit fel, este ceea ce ne ajută şi ne salvează. Dacă noi evităm a ne aduce pe noi înşine dar lui Dumnezeu, prin schimbarea vieţii noastre în bine, toate celelalte daruri ale noastre sunt respinse şi toate practicile acestea se transformă în superstiţii, care sunt numite de Mântuitorul, „urâciunea pustiirii în locul cel Sfânt"[1]. Trebuie să fim convinşi că nu putem să mergem la Dumnezeu pe ocolite, şi să-l silim a ne împini cererile noastre nedrepte şi vătămătoare sufletului.

[1] Mt. 24, 15.

Mulți dintre noi privind picturile ce împodobesc pereții Bisericilor noastre Ortodoxe, fie mai vechi sau mai noi, poate și-au pus întrebarea următoare: „De ce îngerii și Sfinții sunt reprezentați în veșminte largi, de regulă luminoase, iar diavolii și păcătoșii, despuiați de veșminte și întunecați?" Răspunsul este următorul: Din cele mai vechi timpuri s-a crezut și s-a considerat că veșmântul și înveșmântarea, pe lângă rolul ce-l are de a proteja pe om de intemperii, este și preînchipuire a Darului și binecuvântării lui Dumnezeu, revărsat asupra oamenilor. Dovadă este și faptul că, Adam și Eva, după ce și-au sfâșiat prin păcat haina nevinovăției, care-i ferea de *„rușinea goliciunii"*[1], Dumezeu fiind silit să-i izgonească din Rai pentru ca *„nu cumva să-și întindă mâna și să ia roade din pomul vieții, să mănânce și să trăiască în veci"*[2], mai înainte de aceasta *„le-a făcut haine de piele și i-a îmbrăcat"*[3]. Adam care a fost înzestrat cu atâta înțelepciune, încât a pus nume tuturor viețuitoarelor, ar fi fost în stare să-și confecționeze îmbrăcăminte, fiind silit de nevoie, dar Dumnezeu făcându-i haine și îmbrăcându-l cu ele, l-a învățat cum trebuie să se poarte de acum înainte. Îmbrăcămintea (cuviincioasă) a fost și rămâne un dar al lui Dumnezeu, după căderea în păcat, oferit omului pentru a-și acoperi rușinea goliciunii, pe care păcatul a descoperit-o și mai mult decât atât, având și semnificație sfânt. După ce Cortul Sfânt a fost terminat, Moise a primit poruncă de la Dumnezeu să facă *„din mătase violetă, stacojie și vișinie...veșminte de slujbă, pentru slujit în locașul sfânt... și veșminte sfinte pentru Aaron"*[4]. Dumnezeu alegând pe Aaron și pe fiii săi: Nadab, Abiud, Eleazar și Itamar ca Preoți pentru a sluji la altarul sfânt[5], a binevoit să li se facă veșminte scumpe după sfatul Său, având porunca *„să se îmbrace când vor intra în cortul adunării sau când se vor apropia de jertfelnic, în sfânta, ca să slujească, pentru a nu-și atrage*

[1] Fac. 2, 25. [2] Fac. 3, 17. [3] Fac. 3, 21. [4] Ieș. 39, 1. [5] Ieș. 28, 1.

păcat asupra lor și să moară"[1]. Această ținută demnă de sfințenia locașului, și de slava lui Dumnezeu, al cărei chip trebuia să fie, se cerea respectată sub amenințarea pedeapsei cu moartea. Dacă astăzi, în Biserica Noului Testament, nu mai există pedeapsa cu moartea corporală, pentru cazuri de abatere planează pericolul pedpsei cu moarte spirituală. Și dacă slujitorii Sfântului Altar nu îndrăznesc niciodată să săvârșească vreo slujbă bisericească, fără a fi îmbrăcați în veșmintele corespunzătoare, cum putem crede că credincioșilor care vin în Sfânta Biserică pentru a participa la Sf. Liturghie, nu li se cere a fi îmbrăcați într-o ținută potrivită locului sfânt și scopului pentru care au venit aici? Desigur că răspunderea este pe măsura treptei pe care o ocupăm în Biserică. De aceea este greu de exprimat în cuvinte, cât de mare este greșeala acelor femei, care îndrăznesc să calce în acest Locaș Sfânt, descoperite și dezgolite în mare parte, contrar voii lui Dumnezeu, făcând tulburare și semănând sminteală în rândul celor slabi în credință, și risipiți cu mintea. Dar cu mult mai zguduitor este faptul, când asemenea persoane se apropie astfel de Sf. Împărtășanie, unele chiar și în perioada de necurăție, când nu au voie opt zile, nici pragul bisericii să-l calce! Răspunsul la toate aceste abateri, este realitatea pe care o trăim, manifestată în lipsa de pace, de liniște și despuierea sufletească ce se resimte atât de profund!

Astfel de Biserici în care s-au strecurat sumedenii de neorânduieli, care mortifică pe închinători în loc de a-i via, se despoaie de Sfințenia lor, le părăsește Darul lui Dumnezeu și se destinează prăpădului. E știut că copiii în familie, când nu ascultă și se răzvrătesc asupra părinților, aceia ne mai suferindu-i, îi alungă din casă și-i dezmoștenesc. Când copiii fac numai nebunii și nu învață, profesorii îi lasă repetenți și-i elimină din școală. Când ucenicii nu ascultă de maistrul lor și nu învață meserie, îi dă afară. Când ostașii calcă rânduielile și

[1] Ieș. 28, 43.

disciplina din armată, se pedepsesc şi se întemniţează... aşa se întâmplă şi cu Bisericile în care se lăfăiesc neorânduielile prin care se jigneşte „Sfinţenia Domnului" şi se mortifică sufletele închinătorilor. Bisericile adevărate însă, care îşi păstrează „Sfinţenia" lor prin menţinerea bunelor rânduieli în ele, nu cad, nu se prăpădesc. „Pe această piatră (a statorniciei credinţei şi a bunelor rânduieli) voi zidi Biserica Mea şi porţile (gurile) iadului nu o vor birui"[1] Bisericile în care se păstrează Sfinţenia, buna cuviinţă, buna rânduială, care viază sufletele şi nu le lasă să moară[2] stau sute şi mii de ani drepte înaintea lui Dumnezeu.

DUMNEZEU A PĂZIT BISERICA SFÂNTULUI TEODOSIE

Cuviosul Părintele nostru Teodosie nădăjduia că Însuşi Dumnezeu îl va păzi de jefuirea tâlharilor... Înmulţindu-se numărul fraţilor, Cuviosul a fost nevoit să lărgească curtea mănăstirii pentru facerea chiliilor. A început chiar el însuşi a lucra cu fraţii spre a face ograda mai mare. Într-o noapte întunecoasă, mănăstirea fiind dezgrădită şi nepăzită, au venit la ea tâlharii, zicând între ei: „Averea călugărilor e ascunsă în palatul bisericesc". Astfel, porniră spre biserică. Acolo însă, au auzit un glas care cânta înăuntru. Socotind ei că fraţii fac rugăciunile Pavecerniţei, s-au dus, zăbovind puţin într-o pădure din apropiere. Apoi socotind că au săvârşit cântarea, au mers iarăşi la biserică. Auzind ei din nou acelaşi glas şi văzând şi o lumină minunată în biserică din care ieşirea un miros plăcut (pentru că Îngerii cântau într-însa), au socotit că fraţii săvârşeau cântarea de miezul nopţii. Deci iarăşi s-au dus şi au aşteptat până ce vor sfârşi cântarea, ca apoi intrând în biserică să ia toate cele ce erau într-însa. Astfel, venind ei de mai multe ori, au auzit acelaşi glas îngeresc.

[1] Mat. 16, 18. [2] Iez. 18, 31-32; 2 Tim 4, 1-8; Apoc. 3, 1-5.

După aceasta a sosit vremea de cântarea utreniei. După obicei, eclesiarhul a început a lovi în clopot pentru utrenie. Tâlharii auzind aceasta, s-au dus puţin în pădure şi se sfătuiau: „Ce să facem? Că precum ni se pare, a fost o nălucire în biserică. Iată, când se vor aduna toţi în biserică, noi să mergem, şi apucându-i pe toţi la uşă, îi vom omorî şi vom lua averea lor". Aşa cugetând ei şi zăbovind puţin până ce s-au adunat fraţii în biserică cu fericitul Teodosie, povăţuitorul lor, începând a cânta psalmii utreniei, tâlharii au năvălit asupra bisericii.

Deodată însă au văzut o minune înfricoşată. Biserica a fost luată de pe pământ cu cei ce erau într-însa şi s-a suit în văzduh, încât nu le era cu putinţă tâlharilor a se mai sui şi intra în ea, dar nici a săgeta într-însa. Văzând ei aceea, s-au temut foarte şi tremurând s-au întors la locul lor. Atunci toţi tâlharii îngroziţi, de cele ce văzuseră, s-au umilit... şi s-au făgăduit să nu mai facă tâlhării. Vătaful lor venind la Cuviosul Teodosie, împreună cu alţi trei tovarăşi, s-au căit de acea faptă a lor şi au mărturisit cele ce făcuseră. Cuviosul auzind acestea, a preamărit pe Dumnezeu, Care nu numai că a păzit cele trebuincioase ale bisericii, dar i-a mântuit şi de la o moarte ca aceea. Apoi i-a învăţat cele pentru mântuirea sufletului şi i-a liberat, slăvind şi mulţumind lui Dumnezeu[1].

ALTĂ BISERICĂ SALVATĂ DE PRĂPĂD

Odinioară au venit tâlharii noaptea la mânăstirea Sfântului Sava, ca să jefuiască biserica Preacuratei Maicii lui Dumnezeu. Pornindu-se ei către fereastra care este deasupra mormântului Cuviosului Părinte, li s-a arătat lor un munte mare, pe care nu le era cu putinţă nicidecum a se sui. Atunci a căzut peste dânşii frică şi cutremur şi s-au dus ruşinaţi. Aceasta au mărturisit-o mai târziu

[1] V. Sf. 3 mai. [2] V. Sf. 3 dec.

acei tâlhari, venind cu pocăință în mânăstire și viețuind cu multă părere de rău[2].

BISERICA MÂNTUITĂ DE NĂVĂLIREA ERETICILOR

Odată, origeniștii adunându-se din diferite locuri, având în capul lor pe unul Leonte, voind să năvălească fără veste asupra lavrei celei mari ca să risipească turma cea drept-credincioasă a Cuviosului Sava și toată lavra s-o dărâme până la temelie. Pregătind ei mulțime de cazmale și diferite unelte de fier cum și arme multe, mergeau în calea lor cu mare mânie.

Fiind ca la al doilea ceas din zi, a căzut peste dânșii pe cale o ceață mare și negură, încât toată ziua ostenindu-se, n-au aflat lavra. Au rătăcit prin locuri neumblate, unde i-a apucat noaptea. Abia a doua zi s-au aflat lângă mânăstirea Sfântului Marchian. Pricepând că nimic nu pot folosi, s-au împrăștiat cu rușine fiecare în ale sale[1].

ERETICII OPRIȚI A DISTRUGE O BISERICĂ

Sfântul Teodor păstorind turma lui Hristos, se sârguia mult să piardă eresurile ce se înmulțeau. Ereticii umplându-se de mânie și mare iuțime, s-au sculat în răutatea lor și adunându-se s-au sfătuit, ca bine înarmați să năvălească asupra bisericii. Ei au socotit ca să intre în biserică la ziua praznicului, în vremea cântării soborniceștii, să ucidă pe păstor și să-i risipească oile. Dar n-au făcut nimic, căci s-au împlinit cuvintele Sfintei Scripturi: „Cugetat-au sfaturi deșarte în inimile lor care nu vor putea să stea..."[2]. Astfel, de câte ori por-

[1] V. Sf. 9 dec. [2] Ps. 20, 12.

neau spre biserică cu răutatea lor cea sfătuită, puterea lui Dumnezeu îi oprea. Uneori le amorțeau mâinile, iar alteori o văpaie de foc ieșea în întâmpinarea lor, și-i alunga 1) V. Sf. 9 iulie).

Vedeți cum a apărat Dumnezeu bisericile Lui în care predomina buna rânduială bisericească? Toți și toate care doresc a dăinui multă vreme biserica lor, să scoată din ea orice neorânduieli, să păzească într-însa cu toată luarea aminte: buna-cuviință și buna-rânduială. Numai astfel va sta, va dăinui și nu va cădea... Bisericile acelea despre care am auzit că au fost: unele avariate sau dărâmate de cutremure, altele arse de foc, altele jefuite de tâlhari, altele spurcate de păgâni... de s-ar fi păzit în ele buna-cuviință și buna-rânduială, n-ar fi ajuns în prăpădul acela... Așadar și bisericile acelea ce vor păzi în ele buna-rânduială pusă de Dumnezeu prin Sfinții Săi, vor sta. Nimeni și nimic nu le va putea strica[2]; însă cele ce nu păzesc buna rânduială pusă în ele, nu vor putea sta. Vor cădea în prăpăd, în mare nimicire[3] așa cum a căzut: Templul lui Solomon, distrus de haldei, Templul Irodian distrus de romani, bisericile Egiptului... Bizanțului, Sf. Sofia din Constantinopol, transformate în geamii turcești și alte multe biserici din diferite vremuri și locuri.

Toți cei din casa patriarhilor, Avraam, Isaac, Iacob și din triburile israelite, care n-au primit rânduiala circumciderii, s-au stârpit din poporul lui Dumnezeu[4]. Casele Egiptului, care n-au primit și n-au avut rânduiala stropirii intrării lor cu sângele mielului pascal, la praguri și amândoi ușorii (†) au fost lovite de Domnul, omorându-le pe toți întâi-născuții, de la om până la dobitoc[5]. Toți ierusalimlenii: bărbați și femei, bătrâni, tineri și copii, care n-au primit pe fruntea lor Semnul lui Dumnezeu (†) de la omul îmbrăcat cu haină lungă, preoțească, și cu călimară la brâu, trimis de Dumnezeu, au fost măcelăriți începând de

[1] V. Sf. 9 iulie. [2] Ps. 131, 12-18; 3 Împ. 2, 4; 9, 4-5. [3] Ps. 88, 30-32; 3 Împ. 9; 6-9; 4 Împ. 25; Dan. 9, 26; Mt. 24, 1-21. [4] Fac. 17, 14; Ies. 4, 24-25. [5] Ieș. 12, 12-23, 29; Ps. 77; 51.

la Biserică până la ultima casă a cetății sfinte și a țării[1]. Așa se întâmplă și cu credincioșii și bisericile lor, care nesocotesc buna-cuviință ce trebuie a predomina în ele[2] și luptă orbește a răsturna bunele rânduieli și a le înlocui cu felurite neorânduieli omenești, trupești și drăcești ale lor[3].

Neorânduielile, obiceiurile potrivnice bunei credințe a Bisericii lui Dumnezeu, sunt un fel de idoli: mici, mijlocii și mari, sau niște boieri drăcești, pe care-i slugăresc cei care-i fac, aduc, mențin și susțin. Cum susțineau israeliții idolatrizați idolatria urâcioasă în poporul lor; așa și aceștia susțin neorânduielile în Biserica lor! Aceia prigoneau sângeros pe Ilie, Miheia și pe ceilalți Prooroci care combăteau idolatria; aceștia prigonesc sângeros pe Preoții care combat neorânduielile din Bisericile lor!

Voi, creștinilor, nu trebuie a vă lua după vicleanul diavol, care amăgește persoanele superstițioase, ca pe Eva în Rai îmbătându-le de cap, că dacă nu-i neorânduiala ceea și ceea în Biserică nu le merge bine, deși neorânduielile i-au copleșit în rele, în periclitări și pierzare!

Cei ce susțin neorânduielile în Biserică după sfatul diavolului[5], se cufundă în greutăți, rele, periclitări, și pierzare ca lumea din vremurile lui Noe și Lot[6] „Veni-va Domnul slugii aceleia și-l va tăia în două și partea lui o va pune cu fățarnicii (creștinii păcătoși menținători și susținători ai neorânduielilor din Biserică, care stau împotriva adevărului)[7].

Cei ce scot din Biserică vreo rânduială bună, sfântă, folositoare, mântuitoare închinătorilor binecredincioși, va scoate și Dumnezeu numele lor din Cartea vieții și partea lor din Împărăția Cerurilor: Cei care vor duce, mențîne și susține în Sfânta Biserică neorânduieli smintitoare, primejduitoare, nemântuitoare închinătorilor, va aduce, va adăuga și Dumne-

1) Iez. 9. 2) 1 Cor. 14, 40, 33. 3) Mt. 15, 3-9; Mc. 7, 7-9; Iac. 3, 75. 4) Fac. 3; 1-5. 5) Fac. 3, 1-5; 1 Tim 4, 1. 6) Fac. 6-8; 19. 7) Mt. 24, 48-51; 12, 32; Mc. 3, 29..

zeu urgiile care sunt scrise în dumnezeieștile Scripturi și cărțile sfinte ale Bisericii asupra lor[1].

Ei stau împotriva adevărului învederat ca fariseii, cărturarii, saducheii... împotriva Mântuitorului. Cum aceia au omorât pe Mântuitorul ce le-a făcut mult bine și se lăudau cu satisfacție când L-au văzut îngropat; așa și ei surpă rânduielile Bisericii, reîntronează neorânduielile, spre bucuria dracilor și prăpădul lor. Ei fac așa cum au făcut evreii cu Crucea Domnului și Irodiada cu capul curat al Botezătorului.

Dar precum Crucea Domnului și capul Botezătorului, după sute de ani au fost scoase de sub gunoaiele și murdăriile Ierusalimului; așa și bunele rânduieli arătate, se vor scoate de sub gunoaiele întunecatei ignoranțe și se vor așeza la locul lor. Precum soarele ajutat de vânturi iese din norii negri care-i eclipsau radierea valurilor de lumină peste suprafața pământului, luminând și încălzind tot mai mult, așa și bunele rânduieli ajutate de vânturile Duhului Sfânt[2], se vor ridica și întrona în Biserici, în locul neorânduielilor fugărite, radiindu-și lumina lor cu mai multă îmbelșugare, încât în Biserica Domnului Dumnezeu, totul va grăi mărire[3]. Atunci sufletele închinătorilor – Păstori și păstoriți – se vor reculege, înviora, însufleți, salva, mântui și ferici.

Mulți Preoți au lucrat și lucrează cu râvnă sfântă la curățirea Bisericii materiale, de feluritele neorânduieli monstruoase și întronarea bunelor rânduieli sfinte. Așadar, cei care li se tot împotrivesc, păcătuiesc contra adevărului învederat, realmente împotriva Duhului Sfânt. Ei vor avea înfricoșată judecată și groaznică osândă, iar Preoții aceia merg pe urmele Sf. Prooroc, psalmist și împărat David, ale râvnitorului Ilie, ale Proorocilor; Ierarhilor, Preoților vrednici lui Dumnezeu, care în dragostea lor pentru menținerea însuflețitoarelor rân-

1) Mt. 18, 6-8; Mc. 9, 12-45; Lc.17, 1-2; 1 Cor. 1, 19. 2) Iez. 37, 1-10; Ioan 3, 8; F. Ap. 2, 2. 3) Ps. 28, 9.

duieli sfinte în Biserica Domnului, ziceau adeseori cu aprindere: „Râvna Casei Tale m-a mâncat pe mine”[1], iar aceia care-i clevetesc, hărțuiesc și împiedică a-și face și împlini și îndatorirea aceasta, sunt niște adunături ale Satanei[2].

SFINȚENIA ȘI DARUL DIVIN PĂRĂSESC BISERICILE ÎMBÂCSITE DE NEORÂNDUIELI

Oarecare creștini mergând la praznicul hramului Bisericii Sfântului Dimitrie din Tesalonic, au văzut la o răspântie întâlnindu-se un Arhiereu și un ostaș. După ce s-au salutat creștinește, întrebându-se unul pe altul cine este și unde merge, Arhiereul Ahile a răspuns plângând: „Pentru păcatele și fărădelegile lumii, mi-a poruncit Dumnezeu ca să ies din Larisa, pe care o păzeam. Dumnezeu vrea să o dea în mâinile Agarenilor și mă duc unde-mi va porunci”. Ostașul – Sfântului Dimitrie – plângând, a zis și el: „Și eu asemenea am pătimit, Arhiereule a lui Dumnezeu, Ahile. De multe ori am ajutat Tesalonicenilor, i-am izbăvit din robii, din felurite primejdii aducătoare de moarte și din tot felul de neputințe. Acum însă, pentru multele păcate și fărădelegi ale lor, s-a depărtat Dumnezeu de la dânșii și mi-a poruncit mie să-i las pe ei, ca să-i dea în mâinile agarenilor. Pentru aceasta am ascultat porunca Lui și îndată am ieșit de acolo și mă duc unde-mi va porunci”.

Din acea arătare, creștinii au cunoscut că Sfântul Arhiereu Ahile ale cărui Sfinte Moaște păzeau cetatea Larisa și Sfântul Dumitru, ale cărui Sfinte Moaște păzeau Tesalonicul, le părăsește. La o lună după aceasta Tesalonicul și Larisa au fost bătute și robite de turci[3].

1) Ps. 69, 9; Ioan 2, 17; 3 Împ. 19, 10; Ps. 3, 3; Iac. 3, 14-16. 2) 2 Tim. 3, 8-9, 13; Apoc. 2, 9; 3, 9. 3) Prol. și V. Sf. 26 oct.

DARUL PREASFÂNTULUI DUH ȘI ÎNGERUL PĂZITOR, PĂRĂSESC BISERICA SFÂNTA SOFIA DIN CONSTANTINOPOL

În noaptea de 11 mai, către ora 12 noaptea spre marea întristare a grecilor, s-a arătat un semn Dumnezeiesc deasupra bisericii Sfânta Sofia. În clipeala ochiului s-a cuprins toată cetatea de razele unei lumini așa de mari, în care parcă se adunaseră toate fulgerele care luminaseră la crearea universului. Semnul acela a îngrozit foarte mult pe greci. Ei neînțelegând cauza apariției acelei lumini, socoteau că turcii vor fi dat foc Constantinopolului. Din această nepricepere a lor s-a făcut o grozavă larmă și strigări disperate, încât toți alergau în toate părțile, ca amețiți de disperare, chemând în ajutor pe concetățenii lor. Toți din toate părțile alergau disperați și căutau să se informeze de strigătele disperate ale ostașilor de prin jurul bisericii și ale poalelor muntelui. Ajungând la biserica Sf. Sofia, privesc cu mirare la văpaia care ieșea de pe ferestrele cele de deasupra turlei Sf. Biserici. Acea văpaie cuprinzând înălțimea acoperământului întregii biserici, a luminat fără întrerupere mai mult timp, fără a se schimba în alt chip sau culoare. Mai pe urmă unindu-se toată văpaia aceea luminoasă, s-a făcut în câteva clipe din roșeața ei o lumină mai mare și mai strălucitoare. Acea lumină de deasupra acoperământului bisericii ridicându-se la înălțime, s-a atins de cer care deschizându-se, a primit-o, încât nimeni n-a mai putut s-o vadă. În chipul acesta s-a ridicat și a dispărut acea minune sau acel semn Dumnezeiesc.

Patriarhul ca martor ocular al acelei arătări, văzând pe împăratul bizantin Constantin Paleologul al XII-lea, neînduplecat a se refugia din Sfânta cetate, îi zise: „Destul de cunoscut îți este ție, o, împărate, despre prezicerile care le avem din atâtea timpuri, că are să fie surparea acestei cetăți și a cetățenilor

care se vor afla înăuntru ei. Lumina care a luminat capitala întreagă și văpaia care a ieșit prin ferestrele bisericii Sf. Sofii, nimic altceva nu însemnează, fără numai că Darul Preasfântului Duh, care a umbrit și a conlucrat cu Ierarhii cei dinainte ai lumii prin Arhierei și pioșii împărați, de asemenea și Îngerul lui Dumnezeu, rânduit spre apărarea Sfintei Biserici și a acestei renumite cetăți încă din zilele marelui împărat Constantin, s-a ridicat și a trecut la ceruri în această noapte și pe lângă aceasta și însuși milostivirea Divină, precum și toată îndurarea Lui ce era asupra noastră, de acum ne-a părăsit cu totul, fiindcă Domnul Dumnezeu, vrea ca pentru păcatele noastre ale tuturor, să nimicească în fața lumii cetatea aceasta și pe noi care am întărâtat mânia Lui, să ne smerească înaintea inamicilor noștri".

După o nouă luptă crâncenă, oastea bizantină, în frunte cu împăratul, a fost zdrobită de mulțimea copleșitoare a turcilor. Constantinopolul - mama sfântă a tuturor cetăților creștine - a căzut pradă spurcaților turci, care au jefuit-o groaznic. Multă lume a fost măcelărită de iataganele păgânilor. Împăratul a fost aflat mort printre grămezile trupurilor moarte ale ostașilor creștini. Biserica - Sf. Sofia - podoaba strălucită a întregului imperiu Bizantin și a întregii lumi – a fost jefuită de toate obiectele și lucrurile ei foarte prețioase și transformată în moschee de adunare și cult a păgânilor necurați până în zilele noastre, adică peste 500 de ani.

Iată ce așteaptă pe Bisericile acelea care răstoarnă rânduielile sfinte puse de Dumnezeu în ele, înlocuindu-le cu neorânduielile omenești și demonice? Iată unde se cufundă aceia care după amăgirea șarpelui-diavol[1], luptă prostește să prefacă Bisericile lui Dumnezeu în niște babiloane confuze, amestecături, învălmășeală, zăpăceală? Eu știu că toți binecredincioșii creștini - Păstori și păstoriți - se adună în Sfintele

1) Fac. 3, 1-5; Mt. 4, 1-11.

Biserici pentru a se ridica cu mintea, cu sufletul și cu toată ființa lor la cer, la Scaunul Dumnezeirii, pentru a atrage asupra lor: „Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit", sfințenie, pace, fericire vremelnică și veșnică; iar nu să se încurce în neorînduieli demonice, nici să se prăbușească în babilon, în adânc, în iad, în osândă vremelnică și veșnică. Toți cei care doresc mântuirea, cred că au înțeles că în Biserica lui Dumnezeu trebuie să vedem totul care grăiește mărirea lui Dumnezeu și înălțarea minții închinătorilor la ceruri, că trebuie a fi și a dăinui buna-cuviință, rânduielile sfinte puse de Dumnezeu în ea prin Sfinții Săi și nicidecum feluritele neorînduieli, pentru ca cei ce vin într-însa, să vieze și să nu moară[1].

„Dumnezeu este Același: ieri, azi, Același și în veci!"[2]. Cum S-a arătat aleșilor Săi: Avraam[3], Iacob[4], Moise[5], Samuel[6], David[7], Solomon[8], Miheia[9], Isaia[10], Iezechiel[11], Daniel[12], Amos[13] și altor aleși plăcuți ai Săi; așa S-a arătat și Se arată binecredincioșilor creștini: - Păstori și păstoriți – unora aievea: Sf. Ap. Pavel[14], Sfinților 40 de Mucenici din Sevastia[15], Sfintei Mucenițe Irina[16], Sfintei Mucenițe Antonina[17], Sfântului Mucenic Vit[18], Sfântului Mucenic Pantelimon[19], Sfântului Mucenic Emilian[20], Sfântului Mucenic Artemie[21], Sfintei Mucenițe Ecaterina și Sf. Apostol Andrei[22], Sfintei Mucenice Varvara, mai multor creștini și evrei și Sfintei Mucenițe Evghenia[23], altora în vedenie; mirelui creștinat de Sf. Ap. Toma[24], Sf. M.M. Gheorghe[25].

1) Apoc. 3, 1-3; 2, 5; 3, 15-19. 2) Evr. 13, 8. 3) Fac.18. 4) Fac. 20, 13-17; 32, 24-30. 5) Ieș. 3; 4; 19-20; 25-31; 33-34. 6) 1 Împ. 3. 7) Ps. 15, 8. 8) 3 Împ. 3, 5-14; 9, 7-9. 9) 3 Împ. 22, 19-23. 10) Is. 6. 11) Iez. 1; 2; 3; 8; 9; 10. 12) Dan. 7, 9-10; 13-14. 13) Amos 9, 1. 14) F. Ap. 9, 1-8; 26, 13-18; 22, 18. 15) V. Sf. 9 martie. 16) V. Sf. 5 mai. 17) V. Sf. 10 iunie o.c. 426. 18) V. Sf. 15 iunie. 19) V. Sf. 27 iulie. 20) V. Sf. 18 aug. 21) V. Sf. 20 oct. 22) V. Sf. 25 noiembrie și 30 noiembrie. 23) V. Sf. 4 dec.; 10 dec.; 19 dec.; 24 dec. 24) V. Sf. 6 octombrie. 25) V. Sf. 23 aprilie.

BISERICA VIE TRANSFORMĂ ȘI ÎNALȚĂ SUFLETELE LA CER

Oriunde vom umbla noi, ispititorul ne urmărește și uneltește cum să ne împiedice pentru a nu ne împlini îndatoririle noastre creștinești, duhovnicești, sfinte și bineplăcute lui Dumnezeu. Dar cu mai multă furie ne urmăresc vicleniii draci, în Sfânta Biserică, pentru ca nu cumva prin adevărata credincioșie, atenție, bună-cuviință și bună-rânduială, să ne ridicăm de pe pământ la cer și să stăm în locurile slăvite, din care ei au căzut. Urmărind povestirea de mai jos, vom afla ce minuni Dumnezeiești se întâmplă în Sfânta Biserică, în timpul Sfintei Liturghii, și astfel ne vom da seama de ce se luptă diavolul să facă tulburare, prin oamenii răuvoitori, sau prin creștinii îndărătnici sau ignoranți.

Un împărat credincios obișnuia să asculte zilnic Sf. Liturghie. Într-o zi fiind reținut de o mare nevoie, s-a învrednicit a veni în Biserică numai cu duhul, ca oarecând dreptul Simeon[1]. Atunci lui i s-au descoperit niște Dumnezeiești arătări. În vremea Vohodului mare a văzut un stâlp luminat și strălucitor, foarte înalt, de la Sf. Masă până sus la înălțimea cerului. Lângă Sfânta Masă văzu un Prunc minunat, mai luminat și mai strălucitor decât toată strălucirea soarelui de pe cerul senin din amiaza zilelor. Pe Preotul Liturghisitor l-a văzut schimbat ca fața cristalului. La cântarea chinonicului, când Preotul se pregătea să se împărtășească, Pruncul Dumnezeiesc a sărutat pe Preot și Preotul pe Prunc. În acel timp Dumnezeiescul Prunc mânca pe Preot și Preotul rămânea tot întreg și sănătos. Împăratul înspăimântat, îi zise Preotului: „Ce stai și nu te împărtășești cu Preasfântul Trup și Sânge al lui Hristos Dumnezeu?" Preotul i-a răspuns: „Aștept puțin, ca mai întâi să mă ia Acest

[1] Lc. 2, 27.

Dumnezeiesc Prunc ca să mă prefacă în Sineși, precum vezi, apoi atunci să mă împărtășesc și eu cu Preasfântul Său Trup și Sânge. Vrei să știi cine este Pruncul acesta? Acesta este Împăratul tuturor împăraților care au împărățit și împărățesc pe pământ, Stăpânul tuturor puterilor cerești, al tuturor zidirilor și al întregului univers".

Acestea auzindu-le împăratul, s-a aruncat cu fața la pământ, rugându-se cu lacrimi fierbinți Împăratului Ceresc să-l ierte și să-l binecuvinteze. Pruncul privindu-l cu fața veselă, îl binecuvintează cu dreapta Sa, zicând: „Bincuvântat să fii de Tatăl, de Mine și de Duhul Sfânt". Astfel binecuvântându-l Stăpânul, s-a sculat împăratul și L-a văzut pe Dumnezeiescul Prunc înălțându-se la ceruri cu Preotul și cu toți binecredincioșii creștini – Păstori și păstoriți – pe care-i pomenise în ziua aceea, înfățișându-i înaintea prea milostivului Părinte Ceresc.

Aceste binefaceri Dumnezeiești cunoscându-le și noi, să luptăm din răsputeri a viețui în bună credincioșie, a învinge neorânduielile, vorbăriile, râsurile, împrăștierile cu mintea la grijile veacului acestuia și la deșertăciunile lumești, pe care le face satana prin slugile lui, chiar și în Sf. Biserică... știind că: „Fără luptă nu-i cunună", și că: „De nu se va lupta cineva după lege, nu se încununează"[1]. Astfel, luptând bine, până la sacrificiu, ne vom învrednici și noi a vedea pe Dumnezeu[2]. Avraam luptând contra întunericului din vremea sa, s-a învrednicit a vedea, a găzdui și a vorbi cu Însuși Dumnezeu, în persoana a trei îngeri[3]. Iacob-Israel, după o luptă crâncenă, vede oștirea lui Dumnezeu, precum adeverește el însuși, zicând: „Aceasta-i tabăra lui Dumnezeu... Am văzut pe Dumnezeu în față și mântuit a fost sufletul meu!"[4]. Moise, după lupte grele și suferințe, vorbește cu Dumnezeu la rugul înflăcărat, deasupra muntelui Sinai și în alte părți[5]. Moise cu Aaron, Nadab, Abiud și 70 de

[1] 1 Tim. 4, 6-11; 2 Tim. 2, 5; 4, 1-8. [2] Mt. 5, 8; comp. Ps. 14; 16, 5; 23, 3-12; 50, 11-13; 1 Ioan 3, 2-3; Evr. 12, 14. [3] Fac. 18. [4] Fac. 32, 1-2, 24-30. [5] Ieș. 3-4; 12-20; 25-31; 33-34; Num. 17-19, ș. a.

bătrâni ai lui Israel, din porunca lui Dumnezeu s-au suit pe munte. Ei au văzut acolo, sus pe munte, pe Dumnezeul lui Israel. Sub picioarele Lui era ceva care semăna cu un lucru de safir curat, străveziu ca seninul cerului. Ei au văzut pe Dumnezeu... apoi au mâncat și au băut[1]. David împăratul, după suferirea multor fugăriri și lupte grele, vede pe Dumezeu, precum adevereste el însuși zicând: „Văzut-am pe Domnul Dumnezeu înaintea mea, că de-a dreapta mea este, ca să nu mă clatin"[2]. După multe lupte și suferințe, Ilie Tesviteanul se învrednicește a vorbi cu Dumnezeu la Muntele Horeb[3]. Asijderea a văzut pe Domnul Dumnezeu, Miheia[4], Isaia[5], Iezechiel[6], Daniel[7], Amos[8], ș. a. Așa s-a arătat și se arată Domnul Dumnezeu și unor binecredincioși creștini - Păstori și păstoriți - ai Săi, aievea ori în vedenie, în rugăciunile făcute în duh și adevăr[9], în meditări sfinte, în sfintele slujbe bisericești, în Dumnezeiasca Liturghie și în alte vremuri anumite.

SEMNUL ADEVĂRATULUI CREȘTIN

Creștinii adevărați venind în Biserică, ascultând cu evlavie și atenție slujbele: Dumnezeiasca Liturghie și predicarea Cuvântului lui Dumnezeu sau Cazania, se dezbracă de întuneric și se îmbracă în Lumina lui Hristos care luminează tuturor, leapădă sărăcia și se îmbogătesc în Dumnezeu. Ei se înviorează și se îndulcesc așa de mult din hrana cerească, încât ar dori să stea pururea în Biserica lui Dumnezeu. În însuflețirea aceea spirituală ei cântă cu psalmistul: „Cât sunt de iubite Locașurile Tale, Doamne, al puterilor! Dorește și se sfârșește sufletul meu spre curțile Domnului... Fericiți cei ce locuiesc în Casa Ta, în vecii vecilor Te vor lăuda. Mai bună este o zi în curțile Tale decât mii. Ales-am a fi lepădat în Casa Dumnezeului meu mai

[1] Ieș. 24, 1, 9-11. [2] Ps. 15, 8. [3] 3 Împ. 19, 9-18. [4] 3 Împ. 22, 19-23. [5] Is. 6. [6] Iez. 1, 11. [7] Dan. 7, 9-10, 13-14. [8] Amos 9, 1. [9] Ioan 4, 22-24.

vârtos decât a locui în locașurile păcătoșilor"...[1]. Pe adevărații credincioși creștini nu-i îndeamnă gândul a ieși din Biserică înaintea terminării slujbelor, decât numai forțarea vreunei suferințe sau slăbiciuni mari. Marea bucurie duhovnicească, câștigată din Biserică și învățăturile Dumnezeiești care curg cu îmbelșugare, din Altarul ei Divin[2], este un semn învederat că adevărații creștini sunt: botezați în Numele Preasfintei Treimi și îmbrăcați în Hristos, că au primit la Botez și păstrează în sufletele și în inimile lor Darul Sfântului Duh. Aceștia când aud învățături duhovnicești, citiri sfinte, psalmodieri, cântându-se în Biserică, simt cum acel dar lucrează, saltă în inimile lor, producându-le o minunată și dulce bucurie duhovnicească.

Odinioară Sfântul Atanasie cel Mare, fiind întrebat de Antioh: „Cum poate omul cunoaște dacă este botezat, îi răspunde așa: „Precum femeia care a zămislit în pântece, din săltările pruncului ei în mitră se încredințează fără îndoială că a primit rod; așa și sufletul creștinului adevărat, nu din graiurile părinților lor, ci din lucrările și săltările inimii lui și mai ales în vremea sărbătorilor și a Botezului (când se întâmplă acolo) și a împărtășirii cu Preasfântul Trup și Sânge a lui Hristos, cunoaște din bucuria sufletului său că a primit pe Duhul Sfânt din Botez.

Creștinii adevărați împărtășesc pe aproapele lor cu învățăturile auzite din Biserică. Aceasta este o lucrare a dragostei sfinte și roadă a Duhului[3]. Persoanele înțelepte intrând în vreo grădină frumoasă, adună din florile cele bine mirositoare care se află acolo, fac un buchet, pe care luându-l cu ei, ies afară din grădină și ținându-l în mână, îl miroase, se desfătează cu el. Așa și creștinii cei ce intră în Biserica lui Hristos, care este cu adevărat grădină înțelegătoare și frumos împodobită, se cade a nu ieși deșerți, ci să adune în gândul și inima lor cuvintele Dumnezeiești pe care le aud în Biserică, să fie cu gân-

[1] Ps. 83, 1-11. [2] Iez. 47; Ioan 4, 10-14; 6, 63; 7, 37-39; Apoc. 22, 1. [3] Ioan 15, 12-13; Gal. 5, 22; 1 Cor. 13.

dul la ele, să cugete la ele, să le întipărească mai bine în minte, să și le sădească adânc în Sufletul lor[1]. Să-și lumineze cât pot mai mult mintea cu cuvântul lui Dumnezeu, așa fel ca să nu se afle în mintea lor: deșertăciuni, cugete urâte și înțelegeri rele, ca să nu ia dracul loc să-i spurce cu gânduri viclene. Apoi acele cuvinte Dumnezeiești, pe care le-au auzit în Biserică, să le spună și la ceilalți pe care-i vor întâlni, zicându-le: „Frate! Iată aceasta și aceea am auzit astăzi în Biserică. Această istorie și acea viață a cutărui Sfânt am auzit astăzi în Biserica lui Dumnezeu! Dorești a ști și a te folosi? Ascultă... și așa îi spui tot ce ai auzit. Precum cei ce ies din grădină sau din vreun magazin în care se vând miruri și parfumuri și țin cu ei flori mirositoare, nu numai ei le miros, ci și alții care merg aproape de ei, așa și voi creștinii, când ieșiți din Sfânta Biserică, sunteți datori a da și la ceilalți frați ai voștri acele cuvinte folositoare de Suflet: ce ați auzit și v-ați învățat și cu acestea să-i îmbălsămați și pe dânșii.

Vânătorii sau prinzătorii de păsări, vrând a trage și prinde mulți porumbei, îmblânzesc puțini din ei, îi ung cu parfumuri, mirosuri plăcute și le dau drumul să zboare prin păduri. Porumbeii sălbatici simțind mirosul plăcut de pe porumbii unși cu parfumuri, se apropie de ei, se adună în jurul lor și așa vânătorii îi prind cu ușurință. Așa fac și păstorii Bisericii: Arhiereii, Preoții și învățătorii creștinilor. Ei ung pe creștinii veniți în Biserică cu mireasma Dumnezeieștilor învățături: a credincioșiei, a faptelor bune, a sfințeniei, a luminării... și apoi le dau drumul din Biserică. Creștinii astfel miresmați, ieșind afară, învață pe ceilalți creștini ce n-au fost la Biserică cele ce au învățat ei. Astfel îi îndeamnă și pe ei a se duce la Biserică ca să primească același folos. Cu adevărat e mare rușine ca dobitoacele cele necuvântătoare și zburătoarele să se facă pricină a prinde și îmblânzi vietățile cele asemenea lor; iar oamenii

[1] Ps. 1, 1-3.

cuvântători și creștinii împodobiți cu Dumnezeiasca înțelepciune, să nu se facă pricină a aduna la Biserică pe frații lor creștini, cei de o fire și credință cu ei? „Nu vedeți porumbeii - zice Sf. Ioan Hrisostom - cei unși cu miruri; cum ieșind, vânează pe alții? Aceasta să facem și noi. Căci ce îndreptare vom avea, când dobitoacele cele necuvântătoare să poată vâna pe cele asemenea lor; iar noi cei cinstiți cu cuvânt și cu atâta înțelepciune, nu ne îngrijim de acest fel de vânare?"[1].

Păsările când află undeva: făină, firimituri de mâncare, după ce mănâncă ele, se duc și cheamă și pe altele acolo să se hrănească. Așijderea fac și furnicile când află dulcețuri, carne, pește prăjit proaspăt. O pildă bună dau creștinilor și aricii în privința aceasta. Ariciul, când se coc strugurii, se duce în vie, se suie pe viță, mănâncă struguri până se satură, apoi scutură vița cu struguri până se umple pământul cu broboane. Apoi se dă jos, se tăvălește prin broboanele căzute până se încarcă bine, se duce cu ele la culcușul său și își hrănește puii. Așa trebuie să facă toți părinții creștini. Ori de câte ori vin în Sf. Biserică, să asculte cu luare-aminte, cu evlavie, slujbele și Cuvântul lui Dumnezeu până se satură, apoi să-l ducă și să-și hrănească pe toți casnicii lor. „Cuvintele Mele sunt duh și viață... Cuvântul lui Dumnezeu să locuiască bogat în voi..."[2]. „Poruncile (cuvintele acestea Dumnezeiești), pe care ți le spun eu astăzi, să le ai în inima ta și în sufletul tău. Să le întipărești în fiii tăi, și să vorbești când șezi în casa ta, când mergi pe cale, când te culci și când te scoli. Să le legi ca semn la mână și să le ai ca pe o tăbliță pe fruntea ta. Să le scrii pe ușorii casei tale și pe porțile tale"[3].

[1] Cuv. la Apost. „De flămânzește vrăjmașul tău hrănește-l. [2] Ioan 6, 63; Colos. 3, 16. [3] 2 Lege 6, 6-9.

CREȘTINII ADEVĂRAȚI ȘI TĂCÂND TRAG PE ALȚII LA BISERICĂ

Aceasta o fac ei și prin mișcările cuviincioase sau prin semnele din afară ale trupului. Ieșind din Biserică cuviincios, arătându-se ca și cum ar ieși din Sf. Altar, ca și cum s-ar fi pogorât din ceruri, ca și cum ar fi dănțuit cu Serafimii, ca și cum s-ar fi numărat în ceata Îngerilor, ca și cum ar fi vorbit cu Dumnezeu, ca și cum ar fi văzut înfricoșate și negrăite taine, ei atrag în Biserică pe cei rămași afară. În acest înalt scop creștinesc, se cade a se face mai cinstiți, mai evlavioși, mai smeriți și la chip și la vedere și la glas și la umblare și la cuvinte și la toate simțurile lor. Atât de mult să lumineze la cele din afară ale trupului folosul cel sufletesc pe care l-au luat din Biserică, încât văzându-i cei ce nu s-au dus la Biserică, așa înfrumusețați, încuviințați, schimbați cu Dumnezeiasca schimbare, nu numai că-i vor lăuda fiindcă s-au învrednicit a se îndulci de aceste bunătăți cerești din Biserica lui Dumnezeu; dar și ei se vor îndemna a-i urma, a se duce la Biserică, a primi același folos și aceleași bunătăți. Așa poruncește Sf. Ioan Gură de Aur: „Dacă nimic n-ai zis ieșind din această adunare (Biserică) prin înfățișare și privire, prin glas și umblare și prin toată cealaltă așezare din afară, arată la cei ce n-au venit, câștigul cel de aici, pe care luându-l te-ai dus la casa ta și e de ajuns aceasta spre îndemnare și sfătuire. Așa se cade a ieși noi de aici, ca și cum din Sfânta Sfintelor, și ca și cum ne-am fi pogorât din ceruri, cu bună rânduială, cu nemăsurată înțelepciune toate făcându-le și zicându-le. Astfel, femeia văzând bărbatul ei întorcându-se de la adunarea bisericească, tatăl pe fiu și fiul pe tată, robul pe stăpân și prieten pe prieten și vrăjmașul pe vrăjmaș, să ia toți simțire de folosul cel făcut aici la noi. Vor lua însă folos dacă văzându-vă că v-ați făcut mai blânzi, mai înțelepți și mai evlavioși. Încredințează pe cei ce n-au venit, căci cu Serafimii ai prăznuit, că în petrecere cerească și în ceata Îngerilor te-ai înscris, căci cu Stăpânul ai vorbit, căci cu Hristos te-ai unit. Dacă așa ne vom, așeza pe noi înșine, nicicum nu vom avea trebuință să îndreptăm cuvântul către cei ce au lipsit, când vom ieși; ci din folosul nostru vor simți paguba lor și vor alerga și ei degrab ca să se îndulcească de acestea"[1].

Mai mult însă și mai deosebit în zilele când voiți a vă Împărtăși cu Dumnezeieștile Taine, atunci, frații mei, se cade a avea mai multă evlavie; mai mare frică și mai călduroasă umilință în inimile voastre, atât când vă aflați în Biserică, cât și după ce veți ieși afară. Și se cade a avea mai multă evlavie când voiți a vă Împărtăși în Biserică cu Preacuratele Taine, deoarece, dacă Moise când i s-a arătat Dumnezeu în rug, atâta evlavie a arătat și frică și sfială, încât n-a îndrăznit nici să caute cu ochii săi la Rugul ce ardea, ci și-a întors fața sa precum este scris: „Moise și-a întors fața sa, pentru că se temea să caute deschis înaintea lui Dumnezeu"[2]; cu cât mai mult creștinii se cade a avea evlavie și a se teme când nu numai vor vedea, ci să și mănânce și, să bea făcătorul de viață Trup cu care s-a unit Dumnezeirea și Însuși Sângele lui Dumnezeu! Ce zic? Dacă Heruvimii și Serafimii și toate cetele Îngerilor se cuceresc și se sfiesc și nici nu îndrăznesc să caute la înfricoșatele Taine, precum este scris: „...Spre care doresc Îngerii să privească"[3] ei își acopăr fețele cu aripile lor ca să nu vadă; cât de mare evlavie se cade a avea creștinii cei necurați când au să se Împărtășească cu Preacuratele Taine, cei muritori cu Cel fără de moarte, cei materialnici și de pe pământ, cu cele de foc, cu cele cerești, cu cele Dumnezeiești?

După aceea, când ieșiți din Biserică, voi care v-ați învrednicit a vă Împărtăși, atunci se cade a arăta în afară mai multă evlavie decât cei ce nu s-au Împărtășit. Împreună cu Dumnezeiescul Hrisostom vă zic: „Voi care v-ați învrednicit de Împăr-

[1] Cuv. la „Dacă flămânzește vrăjmașul tău dă-i să mănânce". [2] Ieș. 6, 3. [3] 1 Petru 1, 12.

tășire, se cade a pleca de la Sf. Masă și a ieși din Biserică ca niște lei scoțând foc, atât încât să vă vadă îmbrăcați nu cu hainele și podoabele împărătești, ci cu Însuși Împăratul Slavei și dracii să fugă de voi ca de foc; iar Îngerii să se apropie. Ca niște lei, foc scoțând din gura lor, așa să ne depărtăm de la Masa cea Sfântă, făcându-ne înfricoșați diavolului și pe Capul nostru (Hristos) cunoscându-L și dragostea cea arătată către noi... Acest Sânge, când ne Împărtășim cu vrednicie, izgonește pe draci și-i face să stea departe, cheamă însă către noi pe Îngeri și pe Stăpânul Îngerilor. Că ori unde ar vedea Sângele Cel Stăpânesc, fug dracii, iar Îngerii aleargă dimpreună... Cei ce se Împărtășesc din acest Sânge stau împreună cu Îngerii și Arhanghelii și cu toate puterile cele de sus îmbrăcați cu îmbrăcăminte împărătească și toate având-le duhovnicești. Dar n-am zis ceva încă și mai minunat, că chiar cu Însuși Împăratul sunt îmbrăcați cei ce cu vrednicie se Împărtășesc", [1].

Pentru aceea din această evlavie a voastră ce urmează? Văzându-vă aceia care pentru păcatul ce au făcut nu s-au învrednicit să se Împărtășească, să se ocărască pe sine căindu-se și zicând: „O! fericiți sunt acei frați creștini ai noștri, care s-au învrednicit a se Împărtăși cu Dumnezeieștile și făcătoarele de viață Taine ale Domnului și a primi pe Împăratul Slavei și acel Dar și Sfințenie în inimile lor, pentru că s-au păzit curați și n-au căzut în vreun păcat care oprește pe om de la Dumnezeiasca Împărtășire! O! Ticăloși. și de trei ori ticăloșii de noi, care pentru păcatele ce am lucrat, ne-am oprit de la Dumnezeieștile Taine și ne-am lipsit de acest ceresc și neprețuit Dar! O! Vai de jalnica noastră ticăloșie! O! Nesuferită pagubă ce am pătimit!... Acestea vor zice ei pocăindu-se, iar acestei pocăințe a lor, voi sunteți pricinuitori și prin urmare veți lua plată și pentru aceasta de la Dumnezeu. Așa făcând, cu timpul îi veți atrage și pe ei la Dumnezeiasca Împărtășire cu bună pregătire și folos.

[1] Om. 43 la Ioan.

CASELE CREȘTINILOR ADEVĂRAȚI SE FAC ȘI BISERICI PRIN RUGĂCIUNI, CITIREA ȘI ASCULTAREA CUVÂNTULUI LUI DUMNEZEU

Și acesta este un adevăr învederat. Creștinii adevărați, păstrători ai Darului lui Dumnezeu într-înșii, se ostenesc cu toată buna chibzuială și osârdie ca să fie și să rămână Biserici ale lui Dumnezeu și Locașuri ale Duhului Sfânt[1]. Aceștia după ce ies din biserică, în drumul lor spre casă vorbesc ceea ce au auzit în biserică, cuvântul lui Dumnezeu mântuitor de suflete. După ce intră în casele lor, primul lucru este închinarea adusă lui Dumnezeu înaintea Sfintelor Icoane. Apoi stând, îndată povestesc femeii, copiilor și slujitorilor, cele ce au auzit și învățat în Sf. Biserică. Ei povestesc cu multă însuflețire predica, Cazania Duminicii sau Viața Sfântului zilei, pe care au ascultat-o și memorizat-o. Acestea le povestesc mai cu seamă în vremea mesei, unde stau și mănâncă cu bună-cuviință, ca și în biserică, privind cu ochii sufletești la Hristos Domnul, Care stă nevăzut în capul mesei. În amintirea aceasta, Sfinții Apostoli și urmașii lor când ședeau la masa de prânz, lăsau un loc liber pe care puneau o pernă și pe ea o părticică de pâine... care se practică până în prezent prin Sfintele Mănăstiri de obște[2]. Pătrunși de fiorul sfânt al evlaviei, credincioșii stau la mesele lor cu toată buna-cuviință ca și în Biserică, în mare liniște, grăind din vreme în vreme cuvinte de preamărire lui Dumnezeu, uneori cântând Domnului cu adâncă evlavie. Astfel, printre mâncare și băutură cântă și câte o cântare sfântă, mulțumind Celui ce-i hrănește cu darurile Sale cele bogate. Stând sau lucrând în casă, ei se feresc a vorbi cuvinte putrede, rușinoase, cu cântece lumești, curvești, nu aduc lăutari, fluierari și jocuri în casele lor; ci grăiesc, povestesc acea cântare și sfân-

[1] 1 Cor. 3, 16; 6, 19-20; 2 Cor. 6, 14-18. [2] Vezi rânduiala Panaghiei la Obedniță în Ceasloavele mari și mici.

tă vorbire care au auzit-o în Biserică. Ei lucrează în casă, curte, grădină, țarini... cuviincios, psalmodiind, cântând cântări duhovnicești și preamărind pe Dumnezeu, Izvorul a tot binele.

În felul acesta, adevărații creștini sfințesc buzele și gura lor; cu chipul acesta și mâncărurile și băuturile lor se fac spre slava lui Dumnezeu. În chipul acesta locuințele și casele lor se fac Biserici lui Dumnezeu și Locașuri ale lui Hristos, vistierii ale dragostei, ale păcii și ale tuturor bunătăților celor din lume și a celor mai presus de lume. Astfel, precum cei ce ce cântă cântece curvești și aduc în casele lor lăutari, fluierături și jocuri, fac casele lor teatru și adună pe draci; așa dimpotrivă, cei ce cântă psalmi și cântări duhovnicești și spun istorisiri Dumnezeiești la masa lor, fac casele lor, Biserici. Aceasta o adeverește propovăduitorul pocăinței, Hrisostom, zicând: „Precum cei ce bagă la masa lor măscărici, jucători și femei desfrânate, cheamă acolo pe demoni și pe însuși diavolul... așa și cel ce cheamă pe David cu harfa (adică citesc Psaltirea lui) prin aceasta cheamă pe Hristos. Deci, unde este Hristos, acolo nici un drac nu va îndrăzni să intre vreodată, ba nici să primească de afară. Acolo este pace și toate bunătățile vor curge ca dintr-un izvor. Aceia însă (mirenii) fac casele lor teatru... tu, creștine, faci casa ta Biserică. Pentru că acolo unde este psalmul și rugăciunea, danțul Proorocilor și mintea celor ce cântă cu dar și iubire de Dumnezeu, nu va greși cineva de va numi această adunare, Biserică" [1]. Aceasta o adeverește și Sf. Efrem Sirul zicând: „Unde este citirea cărților sfinte, acolo este Dumnezeu cu Îngerii; iar acolo unde sunt cântările celui străin (lăutari, fluierari, cântece curvești, jocuri...) acolo este întunecarea bărbaților și a femeilor și praznicul diavolului" [2].

Prin aceasta numește și Sf. Apostol Pavel casa lui Achila și Prischila (femeia lui), Biserică, scriind către Romani și zicând: „Spuneți închinăciune Prischilei și lui Achila și Bisericii celei din casa lor" [3]. Asemenea și casei lui Filimon și femeii lui, Apfia, Biserică chemând-o, scrie: „Pavel, lui Filimon și Apfiei celei

---
[1] Tâlc. la ps. 41. [2] Tom. II, pp. 18; 37-38; 83-86; 195-197. [3] Rom. 16, 3.

iubite și Bisericii din casa ta" (La cea către Filimon). De ce oare numește casele mirenilor și ale oamenilor căsătoriți, Biserici? Fiindcă în casele acelora era înrădăcinată frica lui Dumnezeu, primirea străinilor, milostenia, dragostea, pacea și celelalte bunătăți. Fiindcă oamenii aceia aveau multă evlavie și când lucrau la meșteșugul lor și când ședeau la masă și totdeauna cugetau cuvinte Dumnezeiești în mintea lor și fapta cea bună lumina. Astfel, nici meșteșugul nu-i împiedica de la dragostea lui Dumnezeu, nici nunta și însoțirea, nici lumea. Pentru aceasta și Dumnezeiescul Hrisostom, tâlcuind graiul cel de mai sus a lui Pavel, zice: „Atât erau de sporiți în fapta bună, încât și casa au prefăcut-o în Biserică, deoarece pe toți ai casei i-au făcut creștini și la toți străinii au deschis-o să intre. Că nu simplu și cum s-ar întâmpla s-a obișnuit a se numi casele Biserici, de nu era multă evlavie și frica lui Dumnezeu înrădăcinată în ei... Așadar, este cu putință a fi cineva căsătorit și să se facă minunat și slăvit. Și iată că și aceștia (Achila și Prischila) însoțiți fiind, foarte mult au strălucit... și nici meșteșugul (făcători de corturi) nici nunta nu i-a vătămat" [1].

Nu numai ziua dar și noaptea, creștinul adevărat după Cuvântul lui Dumnezeu, învățătura Apostolică și sfaturile Sfinților Părinți, își face casa sa Biserică. „Noaptea – zice Sf. Ioan Gură de Aur, – nu este făcută pentru aceea ca noi în decursul ei să dormim numai și să ne lenevim. Aceasta o mărturisesc: meseriașii, navigatorii și negustorii. Biserica lui Dumnezeu se deșteaptă la miezul nopții. Pentru aceea ridică-te și tu și privește mulțimea stelelor și admiră întocmirea cea minunată a lumii... Pleacă genunchiul, suspină, roagă-te... casa ta în care se află bărbați și femei, să fie o Biserică... Dacă ai fii, deșteaptă-i și pe dânșii și astfel să fie casa ta în tot chipul și noaptea o Biserică. Fiind aceștia tineri și neputând suporta veghierea, atunci pune-i să rostească această sau acea rugăciune, și apoi lasă-i ca iarăși să se predea repausului..." [2].

---
[1] Om. 30 la Rom. [2] Om. 26 la F. Ap. L.B.R. o.c. 416.

Așa urmând creștinii, își pot păzi pacea și sfințenia dobândită în Biserică și în casele, curțile, grădinile, țarinile lor și în lumea mare. Fiecare creștin, fie agricultor, meseriaș, ostaș, servitor, dregător, judecător, negustor sau de altă îndeletnicire, bogăția duhovnicească dobândită în Biserică, și-o poate păstra, ba chiar și înmulți, de va fi devotat lui Dumnezeu. Aceasta o adeverește și Sf. Ioan Hrisostom, zicând: „Nu e trebuință de loc, nici de vreme, ci în tot locul și în toată vremea e cu putință a te ruga cu mintea, că măcar în târg de mergi, măcar în cale, măcar cu prieteni de șezi împreună, e cu putință a deștepta Sufletul și tăcând a striga, că așa și Moise a strigat și Dumnezeu l-a ascultat[1]. Măcar meșter de vei fi și în casa de lucru de șezi și lucrezi, poți cânta; măcar soldat de ești, în judecătorie stăruind, poți a face aceasta"[2].

Mai mult însă și mai îndeosebi, veți putea păzi întreagă curățenia și evlavia ce ați luat-o din Biserică, dacă veți alerga și vă veți duce des la Biserică, împrospătând cu noi învățături silința voastră la cele bune, luminându-vă mintea cu lumina Dumnezeieștii cunoștințe și încălzind voința și inima voastră cu dragostea lucrării poruncilor lui Dumnezeu. Precum haina când se spală des nu se murdărește, și precum răsadul când se udă des nu se usucă, ci se păstrează fraged și rodește; așa și creștinul cu cât se duce mai des la Biserica lui Hristos și se spală și se adapă din izvorul Dumnezeieștilor învățături, se folosește mult. Astfel, se păzește curat și nici nu se întinează, nici nu se usucă rodul faptelor lui bune și evlavia; ci mai mult se înmulțește din zi în zi și face roduri nemuritoare și vrednice de vistieria Împărăției Cerurilor, se face vrednic și de fericirea Dumnezeiescului David, ce zice: „Fericit bărbatul care va cugeta în Legea Domnului ziua și noaptea. Acesta va fi ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor; care va da rodul său în vremea sa, și frunza lui nu va cădea și toate oricâte va face, vor spori"[3].

[1] Ieș. 14, 15. [2] Tâlc. la Ps. 41. [3] Ps. 1, 1-3.

CUPRINS